

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ
ТЎПЛАМИ

41-сон
(385)
2009 йил
12 октябрь

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами беш бўлимдан иборат:

тўпламнинг биринчи бўлимида Ўзбекистон Республикаси қонунлари ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг қарорлари эълон қилинади;

иккинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон, қарор ва фармойишлари эълон қилинади;

учинчи бўлимда Вазирлар Маҳкамасининг қарор ва фармойишлари эълон қилинади;

тўртинчи бўлимда Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг қарорлари эълон қилинади;

тўпламнинг бешинчи бўлимида вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларининг Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари эълон қилинади.

МУНДАРИЖА

Биринчи бўлим

439. «Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 104-моддасига ўзгартишлар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикасининг 2009 йил 6 октябрдаги ўРҚ–227-сон Қонуни

440. «Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартишлар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикасининг 2009 йил 9 октябрдаги ўРҚ–228-сон Қонуни

Иккинчи бўлим

441. «Ўзбекистон Республикаси Президентининг баъзи ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 7 октябрдаги ПҚ–1199-сон қарори

Учинчи бўлим

442. «Ўзбекистон Республикаси божхона чегаралари орқали жисмоний шахслар томонидан нақд хорижий валютани олиб кириш ва олиб чиқиб кетиш тартибига ўзгартириш киритиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 5 октябрдаги 268-сон қарори

Бешинчи бўлим

443. «Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида якуний давлат аттестациясини ўтказиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест марказининг 2009 йил 4 сентябрдаги 39/ҚҚ, 27/ҚҚ-сонли қарори. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 6 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2011*)

444. «Адвокатларнинг касбий малакасини оширишни ташкил қилиш чоратадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг 2009 йил 6 октябрдаги 221-мқ-сонли буйруғи. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 6 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2012*)

445. «Бюджет ташкилотлари даромадлари ва харажатларининг бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2009 йил 24 сентябрдаги 93-сонли буйруғи. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1828-1*)

446. «Саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга ошириш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида» «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси бошлиғининг 2009 йил 9 сентябрдаги 172-сонли буйруғи. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2013*)

447. «Банкларни рўйхатга олиш ва улар фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2009 йил 15 августдаги 23/3-сонли қарори. (*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2014*)

Вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини давлат рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида 2009 йил 3 октябрдан 9 октябргача бўлган маълумот

БИРИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

439 Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 104-моддасига ўзгартишлар киритиш ҳақида*

Қонунчилик палатаси томонидан
2009 йил 23 апрелда қабул қилинган

Сенат томонидан 2009 йил 28 августда
маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015-XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда, № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5-6, 69-модда, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 4-5, 126-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда, № 7-8, 217-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда, № 12, 413, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 9, 498-модда, № 10, 536-модда, № 12, 656, 659-моддалар; 2007 йил, № 4, 158, 159, 164, 165-моддалар, № 9, 416, 421-моддалар, № 12, 596, 604, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 181, 189, 192-моддалар, № 9, 486, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда) **104-моддасига** қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

биринчи қисмнинг санкциясидаги «учдан бир қисмидан бир бараваригача» ва «иккидан бир қисмидан икки бараваригача» деган сўзлар тегишинча «бир бараваридан уч бараваригача» ва «уч бараваридан беш бараваригача» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

иккинчи қисмнинг санкциясидаги «иккидан бир қисмидан икки бараваригача» деган сўзлар «уч бараваридан беш бараваригача» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2009 йил 7 октябрда эълон қилинган.

учинчи қисмининг санкциясидаги «бир бараваридан уч бараварига-ча» ва «уч бараваридан етти бараварига-ча» деган сўзлар тегишинча «беш бараваридан етти бараварига-ча» ва «беш бараваридан ўн бараварига-ча» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 6 октябрь,
ЎРҚ-227-сон

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

440 «Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартишлар киритиш ҳақида*

Қонунчилик палатаси томонидан
2009 йил 2 апрелда қабул қилинган

Сенат томонидан 2009 йил 28 августда
маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 30 августда қабул қилинган «**Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида**»ги 269-II-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2001 йил, № 9-10, 180-модда; 2004 йил, № 5, 90-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 309-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

1) **3-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

ансамбллар — тарихан таркиб топган ҳудудда аниқ кўзга ташланадиган, атроф манзараси билан умумийлиги ёки алоқадорлиги тарихий,

* Ушбу Қонун «Халқ сўзи» газетасида 2009 йил 10 октябрда эълон қилинган.

археологик, меъморий, эстетик ёки ижтимоий-маданий қимматга эга бўлган, ижтимоий, маъмурий, диний, илмий, ўқув-таълим, истехком, сарой, тураржой, савдо, ишлаб чиқариш ва бошқа аҳамиятга молик ҳамда рассомлик, ҳайкалтарошлик, амалий безак санъати, меъморчилик асарлари билан боғлиқликда алоҳида ёки ўзаро биргаликда турган ёдгорликлар, иморатлар ва иншоотлар гуруҳлари, шунингдек тарихий тархларнинг ҳамда манзилгоҳлар иморатларининг қолдиқлари, ландшафт архитектураси ва боғ-роғ санъати асарлари (боғлар, истироҳат боғлари, хиёбонлар, сайилгоҳлар);

диққатга сазовор жойлар — инсон ва табиат ижодининг муштарак маҳсули, шунингдек тарихий, археологик, шаҳарсозлик, эстетик, этнологик ёки антропологик қимматга эга бўлган ҳудудлар, шу жумладан халқ ҳунармандчилиги масканлари, тарихий манзилгоҳлар ёки шаҳарсозлик тарҳи марказлари ва тарихий (шу жумладан ҳарбий) воқеалар, ёдгорликлар, атоқли тарихий шахсларнинг ҳаёти билан боғлиқ бўлган иморатлар, хотира жойлари, табиий ландшафтлар, шунингдек кўхна шаҳарлар, шахристонлар, манзилгоҳлар, қароргоҳлар иморатларининг маданий қатламлари, қолдиқлари, маросимлар бажо этиладиган жойлар;

ёдгорликлар — тарихий, илмий, бадий ёки ўзгача маданий қимматга эга бўлган айрим иморатлар, бинолар ва иншоотлар, улар билан боғлиқ бўлган рассомлик, ҳайкалтарошлик, амалий безак санъати асарлари ҳамда шу иморатлар, бинолар ва иншоотларнинг тарихан таркиб топган ҳудудлари, шунингдек мемориал уйлар, квартиралар, қабристонлар, макбаралар ва айрим қабрлар, монументал санъат асарлари, фан ва техника (шу жумладан ҳарбий техника) объектлари, антропология, этнография, нумизматика, эпиграфика, картография, фотография материаллари, кинофильмлар, аудио-, видео ёзувлар ҳамда бошқа жисмлардаги ёзувлар, адабиёт ва санъат асарлари, архив, қўлёзма ва чизма ҳужжатлар, қадимги қўлёзма китоблар, ҳарф териш усулида чиқарилган дастлабки китоблар, нодир ва ноёб нашрлар, ноталар, муқаддас буюмлар ва мемориал хусусиятга эга бўлган ашёлар, тош ҳайкаллар, қояга ўйиб солинган тасвирлар, археология ёдгорликлари;

маданий мерос объектлари — моддий ва номоддий маданий мерос объектлари;

моддий маданий мерос объектлари — тарихий, илмий, бадий ёки ўзгача маданий қимматга эга бўлган ансамбллар, диққатга сазовор жойлар ва ёдгорликлар;

номоддий маданий мерос объектлари — тарихий, илмий, бадий ёки ўзгача маданий қимматга эга бўлган урф-одатлар, халқ ижодиёти (сўз, рақс, мусиқа, томоша санъати), шунингдек улар ҳамда халқ бадий ҳунармандчилиги ва амалий санъати билан боғлиқ билимлар, кўникмалар, асбобанжомлар, артефактлар, маданий маконлар»;

2) **4-моддадаги** «Маданий мерос», «маданий мерос» деган сўзлар тегишинча «Моддий маданий мерос», «моддий маданий мерос» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) 6-модданинг:

тўртинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрини ва Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатини юритиш тартибини белгилайди»;

олтинчи хатбошисидаги «маданий мерос объектларининг» деган сўзлар «моддий маданий мерос объектларининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

русча матни еттинчи хатбошисидаги «определяет» деган сўз «устанавливает» деган сўз билан алмаштирилсин;

4) 7-модданинг:

учинчи ва **тўртинчи хатбошилари** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш, асраш, тарғиб қилиш ва улардан фойдаланиш давлат дастурларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда қатнашади;

моддий маданий мерос объектларини илмий ва илмий-техник тадқиқ этиш, консервациялаш, таъмирлаш ҳамда ҳозирги замонда фойдаланишга мослаштириш бўйича давлат дастурларини амалга оширади»;

еттинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрини ва Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатини юритади»;

5) 10-модданинг иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Маданий мерос объектларини давлат томонидан муҳофаза қилиш:

тарихий-маданий қимматга эга бўлган объектларни давлат ҳисобига олиш, ҳамда Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрини ва Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатини юритиш;

маданий мерос объектларининг илмий ва илмий-техник тадқиқ этилишини ривожлантириш;

маданий мерос объектларини тарихий-маданий экспертизадан ўтказиш;

моддий маданий мерос объектлари муҳофаза теғраларининг лойиҳаларини ишлаб чиқиш;

моддий маданий мерос объектлари жойлашган ерларда ер казиш, ер тузиш, қурилиш, мелиорация, хўжалик ишлари ва бошқа ишларни, моддий маданий мерос объектларини асраш бўйича ишларни ўтказиш, шунингдек моддий маданий мерос объектларида илмий ва илмий-техник тадқиқотлар ўтказиш учун рухсатномалар бериш;

алоҳида тартибга солиниши лозим бўлган ва моддий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш билан боғлиқ шахарсозлик фаолияти объектларининг чегараларини белгилаш;

моддий маданий мерос объектларида муҳофаза белгиларини ўрнатиш;

маданий мерос объектлари ҳолатининг мониторингини амалга ошириш.

Маданий мерос объектларини давлат томонидан муҳофаза қилиш қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа чора-тадбирлар орқали ҳам таъминланиши мумкин»;

б) 11 ва 12-моддалар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«11-модда. Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастри ва Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхати

Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастри Давлат кадастрлари ягона тизимининг таркибий қисми ҳисобланади ҳамда у моддий маданий мерос объектларининг географик жойлашуви, ҳуқуқий мақоми, миқдор, сифат тавсифлари ва баҳоси тўғрисидаги янгиланиб туриладиган маълумотлар ва ҳужжатлар тизимидан иборат бўлади.

Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрини юритишга қуйидагилар киради:

моддий маданий мерос объектларига доир мулк ҳуқуқи ва бошқа ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказиш;

моддий маданий мерос объектларининг миқдор ва сифат тавсифларини ҳисобга олиш;

моддий маданий мерос объектларини сифат ва қиймат жиҳатидан баҳолаш;

кадастр ахборотини тизимга солиш, сақлаш ва янгилаб бориш;

моддий маданий мерос объектларининг ҳолати ҳақида ҳисоботлар тузиш;

Давлат кадастрлари ягона тизимига киритиш учун тегишли ахборот тақдим этиш;

фойдаланувчиларни қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда кадастр ахбороти билан таъминлаш.

Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхати номоддий маданий мерос объектлари тўғрисидаги янгиланиб туриладиган маълумотлар кўрсатилган ҳисобга олиш ҳужжатидан иборат бўлади.

Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатини юритишга қуйидагилар киради:

номоддий маданий мерос объектини идентификация қилиш;

тегишли номоддий маданий мерос объектларининг тармоқлари, йўналишлари, жанрлари ва услубларини таснифлаш;

номоддий маданий мерос объектларини доимий равишда тикловчи шахсларни, гуруҳларни кўрсатиш;

маълумотларни тизимга солиш, сақлаш ва янгилаб бориш;

номоддий маданий мерос объектларининг сифат ҳолатини аниқлаш ва унинг натижалари бўйича ҳисоботлар тузиш.

Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрини ва Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатини юритиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

12-модда. Маданий мерос объектини Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига ёки Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатига киритиш

Тарихий-маданий қимматга эга бўлган объектларни Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига ёки Номоддий маданий мерос

объектларининг рўйхатига киритиш Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги томонидан маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, шунингдек юридик ва жисмоний шахсларнинг таклифлари асосида амалга оширилади.

Тарихий-маданий қимматга эга бўлган объектларни Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига ёки Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатига киритиш мақсадга мувофиқлиги тўғрисида тарихий-маданий экспертиза хулосаси олинган кундан эътиборан мазкур объектлар аниқланган маданий мерос объектлари жумласига киритилади.

Археология ёдгорликлари топилган пайтидан эътиборан аниқланган моддий маданий мерос объектлари жумласига киритилади.

Тарихий, илмий, бадий ёки ўзгача маданий қимматга эга бўлган янги аниқланган моддий маданий мерос объектлари Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига киритилиши тўғрисидаги масала ҳал қилингунгача ушбу Қонун талабларига мувофиқ муҳофаза қилиниши керак.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги аниқланган моддий маданий мерос объектининг мулкдорини мазкур объект Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига киритилганлиги тўғрисида қарор қабул қилинган пайтдан эътиборан ўттиз кун ичида хабардор қилиши шарт»;

7) **13** ва **14-моддалардаги** «Маданий мерос», «маданий мерос» деган сўзлар тегишинча «Моддий маданий мерос», «моддий маданий мерос» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

8) **15-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«15-модда. Маданий мерос объектларининг тарихий-маданий экспертизаси

Маданий мерос объектларининг тарихий-маданий экспертизаси: маданий мерос объекти Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига ёки Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатига киритилишини асослаш;

моддий маданий мерос объектининг тоифасини белгилаш;

моддий маданий мерос объектининг тоифаси ўзгартирилишини асослаш;

моддий маданий мерос объектини Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастридан чиқариш;

моддий маданий мерос объектлари муҳофаза тегралари лойиҳаларининг шахарсозлик ва лойиҳалаш ҳужжатларига, шунингдек мўлжалланаётган ер қазииш, ер тузиш, қурилиш, мелиорация, хўжалик ишлари ва бошқа ишларнинг моддий маданий мерос объектларини асраш талабларига мувофиқлигини аниқлаш мақсадида ўтказилади.

Маданий мерос объектларининг тарихий-маданий экспертизаси Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги томонидан ташкил этилади ва амалга оширилади»;

9) **16-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Тарихий-маданий экспертиза объектлари қуйидагилардир:

хўжалик жиҳатидан ўзлаштирилиши лозим бўлган ер участкалари, агар уларда моддий маданий мерос объектлари жойлашган бўлса;

маданий мерос объектлари Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига ёки Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатига киритилишини асословчи материаллар;

моддий маданий мерос объектлари Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастридан чиқарилишини асословчи материаллар;

моддий маданий мерос объектининг тоифаси белгиланишини ёки ўзгартирилишини асословчи материаллар;

ушбу Қонунда белгиланган ҳолларда шаҳарсозлик ва лойиҳа ҳужжатлари;

моддий маданий мерос объектларига бевосита ёки билвосита таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ер қазिश, ер тузиш, қурилиш, мелиорация, хўжалик ишлари ва бошқа ишларни асословчи ҳужжатлар»;

10) **17-модданинг номи ва биринчи қисмидаги** «Маданий мерос» деган сўзлар «Моддий маданий мерос» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

11) **18-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари Моддий маданий мерос объектларининг давлат кадастрига ёки Номоддий маданий мерос объектларининг рўйхатига киритилган маданий мерос объектлари ҳолатини назорат қилиб туриши ҳамда моддий маданий мерос объектларининг асралиши юзасидан жорий ва истикбол дастурларини ишлаб чиқиш мақсадида беш йилда бир марта моддий маданий мерос объектларининг ҳолатини кўриқдан ўтказиши ва уларни қайд этиб қўйиши шарт»;

12) **19-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«19-модда. Маданий мерос объектларини Умумжаҳон маданий мероси рўйхатига ёки Инсоният номоддий маданий меросининг репрезентатив рўйхатига киритиш

Тарих, санъат, фан, эстетика, этнология ёки антропология нуқтаи назаридан ҳар томонлама беқиёс қимматга эга бўлган маданий мерос объектлари Умумжаҳон маданий ва табиий меросини муҳофаза қилиш тўғрисидаги конвенция ҳамда Номоддий маданий меросни муҳофаза қилиш тўғрисидаги халқаро конвенцияда белгиланган тартибда тегишинча Умумжаҳон маданий мероси рўйхатига ёки Инсоният номоддий маданий меросининг репрезентатив рўйхатига киритиш йўли билан жаҳон маданий мероси объектлари жумласига киритилиши мумкин.

Маданий мерос объектлари тарихий-маданий экспертизасининг хулосаси асосида маданий мерос объектларини Умумжаҳон маданий мероси рўйхатига ёки Инсоният номоддий маданий меросининг репрезентатив рўйхатига киритиш тўғрисидаги таклифлар ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Таълим, фан ва маданият масалалари бўйича ташкилоти (ЮНЕСКО)

хузуридаги Умумжаҳон мероси қўмитаси ва Номоддий маданий меросни муҳофаза қилиш бўйича ҳукуматлараро қўмита талабларига мувофиқ расмийлаштирилган ҳужжатлар юридик ва жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикасининг ЮНЕСКО ишлари бўйича Миллий комиссиясига юборилади»;

13) **20-модданинг матни** куйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Моддий маданий мерос объектларини асраш чора-тадбирлари уларни консервациялаш, тузатиш, таъмирлаш, ҳозирги замонда фойдаланишга мослаштиришни, шунингдек улар билан боғлиқ илмий ва илмий-техник тадқиқотлар, лойиҳалаш ҳамда ишлаб чиқариш ишларини ўз ичига олади.

Моддий маданий мерос объектини консервациялаш — моддий маданий мерос объектини мавжуд кўринишида асраш ва унинг ҳолати ёмонлашувининг олдини олиш мақсадида амалга ошириладиган илмий ва илмий-техник тадқиқотлар, лойиҳалаш ҳамда ишлаб чиқариш ишлари мажмуи.

Моддий маданий мерос объектини тузатиш — моддий маданий мерос объектининг муҳофаза мазмунини ташкил этувчи ўзига хос хусусиятларини ўзгартирмаган ҳолда объектни фойдаланиш ҳолатида сақлаб туриш мақсадида амалга ошириладиган илмий ва илмий-техник тадқиқотлар, лойиҳалаш ҳамда ишлаб чиқариш ишлари мажмуи.

Моддий маданий мерос объектини таъмирлаш — моддий маданий мерос объектининг тарихий ва эстетик қимматини аниқлаш ҳамда сақлаб қолиш ва унинг бут сақланишини таъминлаш мақсадида амалга ошириладиган илмий ва илмий-техник тадқиқотлар, лойиҳалаш ҳамда ишлаб чиқариш ишлари мажмуи.

Моддий маданий мерос объектини ҳозирги замонда фойдаланишга мослаштириш — моддий маданий мерос объектининг тарихий-бадий қимматини ва асралишини ўзгартирмасдан унинг тарихий-маданий қимматга эга бўлган унсурларини таъмирлаш асосида ундан ҳозирги замонда фойдаланишга шарт-шароит яратиш мақсадида амалга ошириладиган илмий ва илмий-техник тадқиқотлар, лойиҳалаш ҳамда ишлаб чиқариш ишлари мажмуи.

Номоддий маданий мерос объектларини асраш чора-тадбирлари илмий ва илмий-техник тадқиқотлар, ҳужжатлаштириш, тарғиб қилиш ва рағбатлантириш ишларини ўз ичига олади.

Моддий маданий мерос объектини асрашга доир ишлар Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги томонидан бериладиган рухсатнома асосида амалга оширилади»;

14) **21-модда** куйидаги таҳрирда баён этилсин:

«21-модда. Йўқотилган маданий мерос объектини асли ҳолига келтириш

Йўқотилган моддий маданий мерос объекти алоҳида тарихий, илмий, бадий, шаҳарсозлик ёки ўзгача ижтимоий аҳамиятга молик бўлган ҳолларда йўқотилган моддий маданий мерос объекти таъмирлаш усуллари орқали асли ҳолига келтирилади.

Йўқотилган номоддий маданий мерос объекти алоҳида тарихий, илмий,

бадий ёки ўзгача ижтимоий аҳамиятга молик бўлган ҳолларда йўқотилган номоддий маданий мерос объекти илмий ва илмий-техник тадқиқотлар, таъмирлаш усуллари орқали асли ҳолига келтирилади.

Йўқотилган маданий мерос объектини Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан асли ҳолига келтириш тўғрисидаги қарорни Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлигининг маданий мерос объектларининг тарихий-маданий экспертизаси хулосаси асосидаги тақдимномасига биноан манфаатдор органлар ва ташкилотларнинг фикрини ҳисобга олган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қабул қилади»;

15) **русча матнининг 22-моддасидаги** «памятников археологии» деган сўзлар «археологических памятников» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

16) **V бобнинг номидаги «МАДАНИЙ МЕРОС»** деган сўзлар «**МОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС**» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

17) **23 — 28-моддалардаги** «Маданий мерос», «маданий мерос» деган сўзлар тегишинча «Моддий маданий мерос», «моддий маданий мерос» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

18) **29-модданинг:**

биринчи қисмидаги «Маданий мерос», «маданий мерос» деган сўзлар тегишинча «Моддий маданий мерос», «моддий маданий мерос» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

русча матни учинчи қисмидаги «определяются» деган сўз «устанавливаются» деган сўз билан алмаштирилсин;

19) **30-модда матнидаги** ва **32-модданинг биринчи қисмидаги** «маданий мерос» деган сўзлар «моддий маданий мерос» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

20) **33-модданинг:**

биринчи ва **иккинчи қисмларидаги** «маданий мерос», «Маданий мерос» деган сўзлар тегишинча «моддий маданий мерос», «Моддий маданий мерос» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

учинчи қисмидаги «маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш бўйича» ва «маданий мерос объектларини сақлаш учун» деган сўзлар тегишинча «моддий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш бўйича» ва «моддий маданий мерос объектларини сақлаш учун» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

21) **34-модданинг матни** қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«Маданий мерос объектларини давлат томонидан муҳофаза қилиш бўйича фаолиятни молиялаштириш манбалари Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ва бюджетдан ташқари маблағлардир.

Юридик ва жисмоний шахсларнинг мулки бўлган моддий маданий мерос объектларининг муҳофаза қилиниши ва улардан фойдаланилиши мулкдорлар ва фойдаланувчиларнинг маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

Моддий маданий мерос объектларини фойдаланишга беришдан, хизмат-

лар кўрсатишдан, юридик ва жисмоний шахсларнинг ихтиёрий ажратмалари ҳамда хайрияларидан тушган маблағлар қонун ҳужжатларига мувофиқ моддий маданий-мерос объектларини муҳофаза қилиш, асраш ва тарғиб қилишга ҳамда моддий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишда банд бўлган ходимларни моддий рағбатлантириш учун сарфланади».

2-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 9 октябрь,
ЎРҚ–228-сон

ИККИНЧИ БЎЛИМ**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ
ҚАРОРИ****441 Ўзбекистон Республикаси Президентининг баъзи
ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш
тўғрисида**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Тижорат банкларининг инвестиция лойиҳаларини молиялаштиришга йўналтириладиган узоқ муддатли кредитлари улушини кўпайтиришни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» 2009 йил 28 июлдаги ПҚ–1166-сон қарорига мувофиқ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг баъзи ҳужжатларига иловага мувофиқ ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Мамлакатни ислоҳ қилиш ва янгилашнинг ҳуқуқий базасини такомиллаштириш масалалари бўйича Давлат маслаҳатчиси хизмати (Ш.Х. Файзиев) зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**

И. КАРИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 7 октябрь,
ПҚ–1199-сон

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг 2009 йил 7 октябрдаги
ПҚ–1199-сон қарорига
ИЛОВА

**Ўзбекистон Республикаси Президентининг баъзи
ҳужжатларига киритиладиган ўзгартиш ва қўшимчалар**

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Қимматли қоғозлар бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» 2006 йил 27 сентябрдаги ПҚ–475-сон қарори 2-бандининг биринчи хатбоши қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2. Шундай тартиб ўрнатилсинки, бунда корпоратив облигациялар чи-

қариш фақат тижорат банклари, шунингдек қўйидаги шартларга риоя этилган ҳолда очик турдаги акциядорлик жамиятлари томонидан амалга оширилади».

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Банк тизимини янада ривожлантириш ва бўш пул маблағларини банк оборотига жалб этиш чоратадбирлари тўғрисида» 2007 йил 7 ноябрдаги ПҚ–726-сон қарори 6-бандининг иккинчи хатбоши чиқариб ташлансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Тижорат банкларига иқтисодий ночор корхоналарни сотиш тартибини тасдиқлаш тўғрисида» 2008 йил 19 ноябрдаги Р–4010-сон фармойиши 2-бандининг учинчи хатбоши «тижорат банклари томонидан янги тузилган» сўзларидан кейин «шу жумладан бошқа (маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамда уларни сотишни ташкил этиш ва йўлга қўйишда муваффақиятли иш тажрибасига эга) инвесторлар иштирокида» сўзлари билан тўлдирилсин.

УЧИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

442 Ўзбекистон Республикаси божхона чегаралари орқали жисмоний шахслар томонидан нақд хорижий валютани олиб кириш ва олиб чиқиб кетиш тартибига ўзгартириш киритиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Жисмоний шахсларнинг нақд хорижий валютани олиб келиши ва олиб чиқиб кетишини тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1998 йил 20 мартдаги ПФ–1979-сон Фармонида ўзгартиришлар киритиш ҳақида» 2003 йил 28 июлдаги ПФ–3284-сон Фармонида мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 31 октябрдаги 376-сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси божхона чегаралари орқали жисмоний шахслар томонидан нақд хорижий валютани олиб кириш ва олиб чиқиб кетиш тартибининг 2.2-бандидаги «1500 АҚШ доллари қийматидаги» сўзлари «2000 АҚШ долларига тенг миқдорда» сўзлари билан алмаштирилсин.

2. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Р.С. Азимов зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2009 йил 5 октябрь,
268-сон

БЕШИНЧИ БЎЛИМ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИНИНГ ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ХУНАР
ТАЪЛИМИ МАРКАЗИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ
ХУЗУРИДАГИ ДАВЛАТ ТЕСТ МАРКАЗИНИНГ
ҚАРОРИ

**443 Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида
якуний давлат аттестациясини ўтказиш тартиби
тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида**

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил
6 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2011*

(2009 йил 16 октябрдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги қонунларига асосан Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази ва Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази **қарор қилади:**

1. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида якуний давлат аттестациясини ўтказиш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Ушбу қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кундан кейин кучга киради.

**Олий ва ўрта махсус таълим
вазирининг биринчи ўринбосари,
Ўрта махсус, касб-хунар таълими
маркази директори**

Ш. ЖАВЛОНОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 4 сентябрь,
39/ҚҚ-сон

**Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
Давлат тест маркази директори**

Б. ИСМАИЛОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 4 сентябрь,
27/ҚҚ-сон

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг
Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази
ҳамда Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
Давлат тест марказининг
2009 йил 4 сентябрдаги 39/ҚҚ ва
27/ҚҚ-сон қарорига
ИЛОВА

**Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида
якуний давлат аттестациясини ўтказиш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 9-сон, 225-модда) ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 11-12-сон, 295-модда) қонунларига мувофиқ ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари битирувчи ўқувчиларининг (кейинги ўринларда ўқувчилар деб юритилади) якуний давлат аттестациясини (кейинги ўринларда якуний аттестация деб юритилади) ташкил этиш ва ўтказиш тартибини белгилайди.

I. Умумий қоидалар

1. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида (кейинги ўринларда таълим муассасалари деб юритилади) якуний аттестация:

ўқувчиларнинг билим, малака ва кўникма даражасининг давлат таълим стандартлари талабларига мувофиқлигини комплекс баҳолаш;

ўқувчиларга кичик мутахассис малака даражасини бериш масаласини ҳал этиш;

ўқувчиларга таълим муассасасини тугатганлиги тўғрисида давлат намунасидаги диплом бериш масаласини ҳал этиш мақсадларида ўтказилади.

2. Якуний аттестация таълим муассасаларида турдош таълим йўналишлари бўйича ташкил этиладиган якуний давлат аттестация комиссиялари (кейинги ўринларда ДАК деб юритилади) томонидан амалга оширилади.

3. Якуний аттестацияни ўтказиш учун бир таълим муассасасида таълим йўналишларидаги ўқувчилар сонидан келиб чиқиб, бир нечта ДАК ташкил этилиши мумкин.

4. ДАКнинг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:
ўқувчиларнинг билим, малака ва кўникма даражасининг давлат таълим стандартлари талабларига мувофиқлигини комплекс баҳолаш;
ДАК баённомаларини расмийлаштириш, якуний ҳисобот ва таҳлилий хулосаларини тайёрлаш;
давлат имтиҳонлари ва малакавий битирув диплом иши (лойиҳа)ни (кейинги ўринларда малакавий иш деб юритилади) ҳимоясини ўтказиш куни ва синов ишларининг шаклини аниқлаш;
топшириқлар тўпламини ва баҳолаш мезонларини тасдиқлаш;
ўқувчиларнинг касбий тайёргарлик даражаси (таъриф разряди)ни тасдиқлаш;
таълим муассасасини тугатганлиги тўғрисида ўқувчига давлат намунасидаги диплом бериш масаласини ҳал этиш.
5. ДАК ўз фаолиятини мазкур Низом ва ўқувчиларнинг тайёргарлик даражаси ҳамда таълим мазмунига қўйилган Давлат таълим стандартлари талабларини бажаришга йўналтирилган бошқа қонун ҳужжатларига таянган ҳолда олиб боради.
6. Таълим дастурларини тўлиқ ўзлаштирган ўқувчилар, шунингдек ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида таҳсил олаётган Ўзбекистон Республикасида истиқомат қилувчи чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар якуний аттестациядан ўтишлари мажбурий.

II. Якуний аттестация синовлари

7. Якуний аттестация қуйидаги кўринишдаги аттестация синовларидан иборат:
давлат имтиҳонларини топшириш;
малакавий ишни ҳимоя қилиш.
8. Академик лицейларда давлат имтиҳонлари ўқув режадаги Ўзбекистон тарихи фани ва чуқурлаштирилган фанлар бўйича ўтказиладиган имтиҳонлардан иборат.
9. Касб-ҳунар коллежларида давлат имтиҳонлари ўқув режадаги гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар ҳамда касблар бўйича амалий имтиҳонлардан иборат.
- Соғлиқни сақлаш соҳасига оид мутахассисликларда малакавий иш ҳимояси ўрнига касбий назарий ҳамда касбий амалий фанлар мажмуалари бўйича давлат имтиҳонлари ўтказилади.
10. Муайян мутахассислик (таълим йўналиши) бўйича якуний аттестация синовларининг таркибий қисмлари ва уларни ўтказиш муддати Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази (кейинги ўринларда Марказ деб юритилади) томонидан тасдиқланган намунавий ўқув режасига мувофиқ белгиланади.
11. Давлат имтиҳонларини ўтказиш ва малакавий ишни ҳимоя қилиш жадвали таълим муассасаси директори томонидан якуний аттестация бошланишидан камида ўттиз кун олдин тасдиқланади.

12. Давлат имтиҳонларининг намунавий савол ва топшириқлари мазмуни, ҳажми ва мураккаблик даражаси тегишли фаннинг давлат таълим стандарти (тармоқ таълим стандарти)га мувофиқ ўқув дастурида назарда тутилган материалларни ўқувчи томонидан ўзлаштирилганлик даражасини аниқлашга йўналтирилган бўлиши шарт.

III. ДАК таркиби

13. ДАК аъзолари таркиби 7 ёки 9 кишидан иборат бўлиб, унинг учдан икки қисми қатнашганда якуний аттестация ваколатли ҳисобланади.

14. Академик лицейларда олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари, турдош ва мазкур таълим муассасасининг тажрибали, малакали ўқитувчилари таркибидан ДАК шакллантирилади.

Академик лицейларда ДАК аъзолари таркибининг камида ўттиз фоизини олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари ҳамда турдош таълим муассасасининг вакиллари ташкил этиши лозим.

15. Касб-ҳунар коллежларида иш берувчи ташкилотларнинг мутахассислари, турдош олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари, вазирлик ва идораларнинг соҳа мутахассислари ҳамда турдош касб-ҳунар коллежлари ва мазкур таълим муассасасининг тажрибали, малакали махсус фан ўқитувчилари таркибидан ДАК шакллантирилади.

Касб-ҳунар коллежларининг махсус фан ўқитувчилари ишлаб чиқариш таълими бўйича директор ўринбосарининг тавсияси асосида ДАК аъзолари таркибига киритилади.

Касб-ҳунар коллежларида ДАК аъзолари таркибининг камида қирқ фоизини иш берувчи ташкилотларнинг вакиллари ташкил этиши лозим.

Маданият, санъат, мусиқа коллежларида ДАК аъзолари таркибининг камида йигирма фоизини иш берувчи ташкилотлар, шунингдек, турдош олий таълим муассасаси вакиллари ташкил этиши лозим.

16. Якуний аттестация жараёнида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази вакиллари иштирок этишлари мумкин.

17. Якуний аттестацияда васийлик кенгаши, фуқароларни ўзини-ўзи бошқариш органлари ва ота-оналар вакиллари жамоатчилик асосида кузатувчи сифатида қатнашиши мумкин.

18. ДАК аъзолари таркиби таълим муассасаси директорининг вазирлик ва идоралар, тегишли олий таълим муассасалари, иш берувчи ташкилотлар ва турдош таълим муассасалари раҳбарларига йўллаган ёзма мурожаатларига уларнинг юборган розилик хати асосида якуний аттестация бошланишидан камида қирқ беш кун олдин шакллантирилади.

19. ДАК таркиби (раиси ва аъзолари) якуний аттестация бошланишидан камида икки ҳафта олдин бир йил (календарь йил) муддатга ҳудудий ўрта махсус, касб-ҳунар таълими бошқармаси бошлиғининг (вазирлик ёки идоралар тасарруфидаги ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасалари учун шу вазирлик ёки идора раҳбарининг) буйруғи билан тасдиқланади.

20. ДАК раиси академик лицейларда таянч олий таълим муассасаси ректори билан келишилган ҳолда мазкур олий таълим муассасасининг профессор-ўқитувчилари таркибидан ва касб-ҳунар коллежларида иш берувчи ташкилотлар, шунингдек, турдош олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари вакиллари таркибидан танланади.

21. Бир киши кетма-кет бир таълим муассасасида тегишли йўналиш (мутахассислик) бўйича икки мартадан ортиқ ДАК раиси бўлиши мумкин эмас.

22. Таълим муассасасининг директори ёки унинг ўринбосарлари (хўжалик ишлари бўйича директор ўринбосаридан ташқари) ДАК раиси ўринбосари ҳисобланади.

23. ДАК раиси комиссия фаолиятини ташкиллаштиради, назорат қилади, унинг хулоса ва қарорларини имзолайди ҳамда ўқувчиларга қўйилган талабларнинг бир хиллигини таъминлайди.

ДАК раиси ўринбосари якуний аттестацияни ўз вақтида сифатли ўтказишга ҳамда ДАКнинг ишлаши учун зарур шароитларни яратишга масъул ҳисобланади.

24. ДАК ҳар йили якуний аттестацияни ўтказишга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш давридан бошлаб кейинги ўқув йили бошлангунга қадар фаолият кўрсатади.

IV. Якуний аттестацияни ташкил этиш ва ўтказиш тартиби

1-§. Якуний аттестацияни ташкил этиш ва ўтказишнинг умумий қоидалари

25. Ўқув режа ва дастурларининг барча талабларини тўлиқ бажарган ўқувчи таълим муассасаси директорининг буйруғига асосан якуний аттестацияга қўйилади.

26. Якуний аттестацияда ижобий баҳо олган ўқувчига белгиланган тартибда ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасасини тамомлаганлиги тўғрисида давлат намунасидаги диплом берилади.

27. Ўқув режаси бўйича кўзда тутилган фанлардан камида 86 фоизи «аъло», қолган фанлардан «яхши», хулқи учун «аъло» ҳамда якуний аттестацияда синовларидан «аъло» баҳолар олган, шунингдек, жамоат ишларида фаол қатнашган ўқувчига имтиёзли диплом берилади.

28. Якуний аттестация синовларининг бирортасидан «қониқарсиз» баҳо олган ёки унга узрли сабаб билан келмаган ўқувчи бошқа синовлар (давлат имтиҳонлари)ни топшириш ҳуқуқидан маҳрум этилмайди. Бундай ҳолда таълим муассасаси директори томонидан ўқувчига жорий ўқув йилидаги ДАК иши даврида синов топшириш учун рухсат берилади.

29. Якуний аттестация синовларидан ўта олмаган, шунингдек, унда иштирок эта олмаган ўқувчиларга ўқиш учун белгиланган муддат тугагандан бир ой ўтгандан сўнг (ўқувчи мустақил ҳолда тайёргарлик кўра-

ди) ДАК қарори билан ДАК иши даврида синовни қайта топширишга рухсат этилади.

30. Якуний аттестация синовларидан қайта топшириш натижасига кўра ҳам «қоникарсиз» баҳо олган ёки унда иштирок этмаган ўқувчига таълим муассасасининг тўлиқ курсини тамомлаганлиги тўғрисида ўрнатилган шаклда маълумотнома берилади.

2-§. Академик лицейларда давлат имтиҳонларини ташкил этиш ва ўтказиш

31. Академик лицей ўқувчилари учун Ўзбекистон тарихи фанидан давлат имтиҳонлари тест усулида амалга оширилади.

Академик лицейларда тестларни ташкил этиш ва ўтказиш мазкур бўлимнинг 3-параграфига мувофиқ касб-хунар коллежларида гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар бўйича ўтказиладиган тест усули қоидалари асосида амалга оширилади.

32. Чуқурлаштирилган фанлар бўйича давлат имтиҳонлари ўқув режаларининг изоҳ қисмида келтирилган (олий таълим муассасаларига киришда тест синовлари топшириладиган) фанлардан ўтказилади.

33. Имтиҳонлар она тили ва адабиёт фанидан иншо, математика фанидан ёзма, қолган фанлардан оғзаки синовлар кўринишида ўтказилади.

34. Давлат имтиҳонлари Марказ томонидан тайёрланган ва тасдиқланган материаллар ҳамда мезонлар асосида ўтказилади.

35. Ёзма равишда ўтказиладиган давлат имтиҳонлари учун ажратиладиган вақт сарфи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 16 октябрдаги 400-сон «Ўрта махсус, касб-хунар таълимининг давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ таянч ўқув режасида давлат аттестацияси учун кўзда тутилган соатлар доирасида амалга оширилади.

3-§. Касб-хунар коллежларида гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар бўйича давлат имтиҳонларини ташкил этиш ҳамда ўтказиш

36. Касб-хунар коллежларида гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар бўйича давлат имтиҳони тест синовлари усулида ўтказилади.

Тест синовларини ташкил этиш ҳамда тартибли, холисона ва адолатли ўтказиш масъулияти ДАК аъзолари, аудитория раҳбари ва кузатувчиси зиммасига юклатилади.

37. Аудитория раҳбари ва кузатувчилар ўрта махсус, касб-хунар таълим муассасаларининг педагог (тест ўтказиладиган фан ўқитувчиларидан ташқари), муҳандис-педагог, ишлаб чиқариш таълими устаси ҳамда таклиф этилган (умумий ўрта таълим мактабларининг ўқитувчиси, жамоат ташкилотлари вакили ва шу каби)лар орасидан ДАК томонидан танлаб олинади.

38. Тест синовлари топшириқлари тўплами ўқув дастурлари мазмунини тўлиқ қамраб олган ҳолда таълим муассасаси ўқитувчилари томонидан шакллантирилади, тегишли бўлим (кафедра)ларда муҳокама қилинади.

39. ДАК тест синовлари топшириқлари тўплами асосида тест синовлари вариантларини тузади ва уларнинг ошкор этилмаслигини таъминлайди.

40. Тест синовлари топшириқлари сони ўқув гуруҳлари сонидан кам бўлмаслиги керак.

Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар бўйича имтиҳонларга киритилган фанлар дастурлари бўйича тузилган тест синовлари топшириқлари намуналари камида бир ой олдин ўқувчиларнинг эътиборига етказилиши лозим.

41. Тест синовлари бошлангандан кейин ҳеч ким синов ўтказилаётган аудиторияга киритилмайди, ўқувчилар тест материалларини ўрнатилган тартибда топширмагунча аудиториядан чиқарилмайди ва тест топшириқлари бўйича ўқувчилар билан савол-жавоблар қилинмайди.

42. Тест синовлари топшириқларида кўзда тутилган вазифаларни бажариш таълим муассасасининг илмий-педагогик кенгаши қарорига мувофиқ жавоблар варағи орқали ёки ахборот коммуникация воситалари етарли бўлган таълим муассасаларида компьютерлар ёрдамида амалга оширилиши мумкин.

43. Тест синовларини топшириш учун 120 дақиқа вақт белгиланади.

44. Тест синовлари жараёнида ўқувчилар томонидан дарслик, ўқув қўлланма, матн, шпаргалка, уяли телефон ва бошқа алоқа воситаларидан фойдаланиш қатъиян тақиқланади.

Тест топшириш қоидаларига риоя қилмаган ўқувчилар тест синовидан четлаштирилади ва бу ҳақда ўша заҳоти далолатнома тузилади.

45. Тест синовлари учун ажратилган вақт тугагандан сўнг аудитория раҳбари тест синови тугаганлигини расман эълон қилади, ўқувчилардан тест материалларини қабул қилиб олади ва уларни елимланган пакетда ДАКга топширади.

46. ДАК томонидан тест синовлари топшириқларини якуний баҳолашда топшириқларнинг 86 — 100 фоизи тўғри бажарилган ҳолда 5 баҳо, 71 — 85 фоизи тўғри бажарилган ҳолда 4 баҳо, 56 — 70 фоизи тўғри бажарилган ҳолда 3 баҳо ва 56 фоизгача тўғри бажарилган ҳолда 2 баҳо қўйилади.

47. ДАКнинг ҳулосаси баённома билан расмийлаштирилади. Баённомада тест синовлари бўйича берилган топшириқлар, ўқувчининг баҳоси қайд этилади. Баённома ДАК раиси, аъзолари ва котиби томонидан имзоланади.

4-§. Касблар бўйича амалий имтиҳонларни ташкил этиш ва ўтказиш

48. Касблар бўйича амалий имтиҳон касб-ҳунар коллежлари ўқувчиларининг эгаллаган касб-ҳунари бўйича малака ва кўникмаларининг шаклланганлиги ҳамда касбий тайёргарлик даражаси (таъриф разряди)ни аниқлайди.

49. Касблар бўйича амалий имтиҳонлар ўқув режасига мувофиқ ишлаб

чиқариш амалиётлари тугагандан ҳамда гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар бўйича давлат имтиҳонлари топширилганидан сўнг малакавий иш ҳимоясидан олдин ўтказилади.

Ўқув режасига мувофиқ якуний аттестацияни ўтказишга ажратилган икки ҳафтанинг биринчи ҳафтасида касблар бўйича амалий имтиҳон, иккинчи ҳафтасида малакавий иш ҳимояси режалаштирилади.

Касблар бўйича амалий имтиҳон билан малакавий иш ҳимояси оралигида ҳимояга тайёргарлик кўриш учун камида уч кун вақт ажратилиши лозим.

50. Касблар бўйича амалий имтиҳонларни ўтказиш шакли, бериладиган топшириқлар мазмуни эгалланаётган касбнинг хусусияти ва касбий фаолиятнинг мазмунига оид кўрсаткичлардан келиб чиқиб белгиланади.

51. Касблар бўйича амалий имтиҳонлар таълим муассасасининг ўқув устахонаси, лабораторияси ёки ишлаб чиқариш корхоналари (технологик жараёнлар билан боғлиқ йўналишлар бўйича) базасида ташкил этилади.

52. Касблар бўйича амалий имтиҳон топшириқларининг вариантлари иш берувчи ташкилотлар мутахассислари, касб-ҳунар коллежининг ишлаб чиқариш таълими бўйича директор ўринбосари, бош уста, махсус фан ўқитувчилари ва ишлаб чиқариш таълими усталари томонидан комплекс ишлар кўринишида танланади ҳамда касблар бўйича амалий имтиҳон топшириқларини бажаришга керак бўладиган хом ашё материаллари, чизмалар, технологик харита, ўлчаш ва кесиш асбоб-ускуналари рўйхати аниқланади.

Касблар бўйича амалий имтиҳон топшириқлари йўналишнинг тармоқ таълим стандарти талабларидан келиб чиққан ҳолда тузилади.

53. Амалий имтиҳон топшириқларини бажариш учун кетадиган вақт меъёри ҳар бир касбнинг мураккаблиги ва хусусиятидан келиб чиққан ҳолда белгиланади.

54. Касблар бўйича амалий имтиҳонларни муваффақиятли ўтказиш учун таълим муассасаси иш ўринларини керакли жиҳозлар, ўлчов асбоб-ускуналари, техник ҳужжатлар ҳамда хом ашё материаллари билан таъминлайди.

55. Касблар бўйича амалий имтиҳонлар бошланишидан олдин ДАК аъзоларидан бири ўқувчиларни топшириқлар мазмуни, техник шартлар, баҳолаш мезони, вақт меъёри ва хавфсизлик техникаси қоидалари билан таништиради.

Топшириқларни бажариш жараёнида операцияларнинг бажарилиш кетма-кетлигини ҳар бир ўқувчи ўзи мустақил аниқлайди.

56. ДАКнинг касблар бўйича амалий имтиҳон хулосаси баённома билан расмийлаштирилади. Баённомада касблар бўйича амалий имтиҳоннинг натижалари умумлаштирилади, касбий амалий имтиҳон натижалари бўйича касбий тайёргарлик даражаси (таъриф разряди)ни бериш тўғрисидаги қарор ва имтиҳонни ўтказиш бўйича билдирилган фикр-мулоҳазалар қайд этилади.

Баённома ДАК раиси, аъзолари ва котиби томонидан имзоланади.

57. Касблар бўйича амалий имтиҳонларни ўтказиш учун талаб этиладиган харажатлар таълим муассасасининг тасдиқланган харажатлар сметасида ушбу мақсадларга ажратилган маблағлари доирасида амалга оширилади.

58. Касблар бўйича амалий имтиҳонларнинг харажатлари иш берувчи ташкилотлар, васий ва ҳомийлар ёки таълим муассасасининг бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан молиялаштирилиши мумкин.

59. Таълим муассасасининг ҳисобхона бўлими касблар бўйича амалий имтиҳонларни ўтказиш учун хом ашёга талаб этиладиган сарф-харажатларни ўқув ишлари ва ишлаб чиқариш таълими бўйича директор ўринбосарлари билан биргаликда ўрнатилган тартибда амалга оширади.

V. Малакавий иш ҳимоясини ташкил этиш ва ўтказиш

60. Малакавий иш ҳимояси касб-ҳунар коллежлари ўқувчилари томонидан топшириладиган якуний аттестация синови ҳисобланади.

61. Малакавий иш мавзулари ўқувчиларга III-курс бошланганидан сўнг уч ой давомида тақсимот қилинади.

62. Малакавий иш ўқувчилар томонидан тайёрлаган турли буюм, қурилма (жиҳоз, макет ва шу кабилар), жараён ва ходисаларнинг физик, механик, кимёвий хусусият ёки хоссаларини ўрганишга имкон берувчи асбоб-ускуналар ва электрон асбоблар мажмуаси кўринишида ҳам бўлиши мумкин.

63. Малакавий ишни ташкил этиш ва унинг бажарилишини назорат қилиш касб-ҳунар коллежининг ишлаб чиқариш таълими бўйича директор ўринбосари зиммасига юклатилади.

64. Малакавий иш мониторинги бўлим (кафедра) мудирлари ҳамда малакавий иш раҳбарлари томонидан амалга оширилади.

65. Малакавий иш мавзулари касб-ҳунар коллежининг махсус фан ўқитувчилари ҳамда иш берувчи ташкилотлар мутахассислари билан биргаликда тузилиб, бўлим (кафедра) йиғилишларида кўриб чиқилади.

Малакавий иш мавзулари рўйхати ва уларнинг ўқувчилар орасидаги тақсимоти касб-ҳунар коллежининг илмий-педагогик кенгаши томонидан тасдиқланади.

Малакавий иш мавзулари ҳар ўқув йилида қайта кўриб чиқилади.

66. Малакавий ишнинг тузилмаси қуйидагилардан таркиб топади:

титул варағи;

малакавий ишнинг тавсифи;

мундарижа;

кириш (мавзунинг моҳияти, долзарблиги, мақсаднинг қўйилиши);

назарий қисм (асосий тушунча, далил, тамойил, категория ва улар орасидаги боғланишлар, ишлаб чиқариш технологиясининг назарий асослари ва шу кабилар);

технологик қисм (тармоқнинг замонавий технологик тамойиллари, белгиланган вазифани ҳал этиш усуллари);

жиҳозлаш қисми (тармоқ технологияси бўйича жиҳозлар ва ускуналар ҳақида маълумот, техникавий ва фойдаланиш тавсифномалари);

иктисодий қисм (техник-иктисодий самарадорлик таҳлили, техник самарадорликни асослаш, ишлаб чиқаришни илмий асосда ташкил этиш ва бошқариш мақсадлари);

меҳнат муҳофазаси қисми (хавфсизлик техникаси, электр хавфсизлиги, ёнгин хавфсизлиги, саноат санитарияси, меҳнат гигиенаси);

хулоса (малакавий иш натижаларини умумлаштириш, қиёсий баҳолаш, муаммони ҳал этиш бўйича таклиф ва тавсиялар);

фойдаланилган адабиётлар рўйхати (раҳбарий ва илмий адабиётлар, мавзуга оид дарсликлар, ўқув қўлланмалари рўйхати ҳамда интернет маълумотлари);

илова (фотосуратлар, ишчи ва бошқа ҳужжатлар, ёрдамчи маълумотлар, жадваллар, чизмалар, графиклар ва слайдлар).

Мутахассисликлар хусусиятидан келиб чиқиб, малакавий иш тузилмасининг қисмларига ўзгартиришлар киритилиши мумкин.

67. Малакавий иш қуйидаги кўринишларда бажарилади:

а) тажрибавий-амалий малакавий иши — мавжуд технологик жараённи чуқурроқ таҳлилий ўрганишга бағишланган бўлиб, муайян муаммони ечишга қаратилган бўлади;

б) синов-тадқиқот малакавий иши — мавжуд технологик жараённи такомиллаштириш мақсадида кичик тадқиқот ўтказишни ўз ичига олади. Унда синов ўтказиш режаси, синов ишлари усулларининг тавсифномалари, синовнинг асосий босқичлари, тажрибавий синов иши натижаларининг таҳлили ва олинган натижаларни амалий қўллаш имкониятлари ҳақида тавсиялардан иборат бўлади;

в) лойиҳа малакавий иши — мазмунан янги технологик жараён ишланмаси ёки янги маҳсулотни яратишдан иборат ижодий фаолият маҳсули.

68. Малакавий иш лойиҳа кўринишида бажарилганда, у кўпи билан тўрт нафар ўқувчидан иборат гуруҳ томонидан амалга оширилиши ҳам мумкин. Бундай ҳолларда ҳар бир ўқувчига индивидуал топшириқлар берилади.

69. Лойиҳа малакавий иши гуруҳ томонидан бажарилганда, ҳар бир ўқувчининг малакавий ишни бажаришга қўшган ҳиссаси аниқ кўрсатилиши шарт.

70. Малакавий иш мавзуининг мазмуни таълим йўналиши ва мутахассислигига мос келиши ҳамда тармоқдаги янги технологик жараёнларни ташкил этишга қаратилган бўлиши керак.

71. Малакавий ишни бажарувчи ўқувчининг асосий вазифаларига қуйидагилар ки-ради:

мавзуга мос адабиётларни танлаш ва уларни таҳлил қилиш;

малакавий ишнинг бажарилиш жадвалига риоя қилиш;

малакавий ишни сифатли бажариш;

малакавий иш бўйича тақдимот тайёрлаш;

малакавий ишни белгиланган муддатда ҳимоя қилиш.

72. Малакавий иш раҳбарининг асосий вазифаларига қуйидагилар ки-ради:

малакавий иш мавзуи бўйича индивидуал топшириқларни ишлаб чиқиш;

малакавий ишнинг мазмуни ва бажариш кетма-кетлиги бўйича масла-хатлар бериш;

мавзуга мос адабиётлар танлаш ва уларни таҳлил қилиш жараёнида ўқувчиларга амалий ёрдамлар кўрсатиш;

малакавий ишнинг бажарилиш тақвим режасини ишлаб чиқиш ва ўқувчи томонидан унинг мустақил бажарилишини назорат қилиш;

малакавий ишга ёзма хулоса тайёрлаш;

иш берувчи ташкилотлардан тақриз олиншини мувофиқлаштириш;

малакавий иш ҳимоясида иштирок этиш.

73. Малакавий иш раҳбари ўқувчи бажарган малакавий ишнинг мазмуни, сифати ҳамда олинган натижалар ва мавжуд маълумотларнинг тўғрилиги учун масъул ҳисобланади.

74. Малакавий иш раҳбарининг таклифига биноан ишнинг айрим бўлимлари бўйича касб-хунар коллежининг ўқитувчилари, олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари, иш берувчи ташкилотларнинг мутахассислари маслаҳатчилар сифатида жалб этилиши мумкин.

75. Малакавий ишни расмийлаштиришга қўйидаги талаблар қўйилади:

малакавий ишнинг матни 210 x 297 мм ўлчамдаги А-4 форматдаги ёзув қоғозининг бир томонига ёзилган, қўл ёзма шаклида 60 бетдан (маданият ва спорт ҳамда санъат йўналишларида 25 бетдан) ва компьютер ёрдамида 30 бетдан (маданият ва спорт ҳамда санъат йўналишларида 10 бетдан) кам бўлмаган ҳажмда тайёрланади. Компьютерда Times New Roman номли 12 ўлчамли шрифтда, 1,5 ёки 2 интервалда ёзилиши лозим. Ҳар бир бет хошияси юқоридан ва пастдан 2 см, чапдан 3 см, ўнгдан 2 см бўлиши, хатбоши бешолти белгига тенг ва бир хилда бўлиши лозим;

малакавий ишнинг титул варағидан ташқари барча варақлари рақамланади;

малакавий ишнинг график, чизмалар қисми қўлда ёки махсус дастурлар ёрдамида компьютерда А1 ёки А3 форматда бажарилади;

малакавий иш учун зарур бўлган формула ёки расмлар қайси манбадан олинганлиги кўрсатилади;

тушунтирув ёзуви бўлим ёки кичик бўлимларга бўлинади. Ҳар бир бўлим алоҳида саҳифадан бошланади ва алоҳида тартиб рақамга эга бўлади. Масалан: 1, 2, 3, ; ҳар бир кичик бўлим эса қўйидагича белгиланади: 2.1, 3.2, 4.2, ... ; сарлавҳалар симметрик равишда ёзилади. Сарлавҳа ва матн орасидаги масофа 3-4 интервал бўлиши лозим;

фойдаланилган адабиётлар тўғрисида муаллифнинг исм-фамилияси, адабиётнинг номи, қаерда ва қачон чоп этилганлиги, даврий нашрлардан фойдаланилган тақдирда, фойдаланилган газета (журнал) номи ва санаси ёзилади;

малакавий ишда келтирилган расм, жадвал ҳамда чизма (схема)ларнинг барчаси кетма-кет рақамланади.

76. Малакавий иш тўлиқ бажарилгач, 1 нусхада муқоваланади.

77. Таълим муассасасининг ишлаб чиқариш таълими бўйича директор ўринбосари малакавий ишга малакавий иш раҳбари тақризидан ташқари холис томон тақризини ҳам олиншини таъминлайди. Холис тақриз малакавий иш мавзуга алоқадор ташкилотларнинг мутахассисларидан ёки мазкур

таълим муассасасининг умумкасбий ёки махсус фан ўқитувчиси томонидан олинади.

78. Тақриз асосан қўйидагиларни ўз ичига олади:

малакавий иш мазмунининг берилган мавзуга мослиги тўғрисида хулоса;

малакавий ишдаги ҳар бир бўлимнинг бажарилиш мазмуни ва сифатига берилган баҳо;

қўйилган масалаларнинг ечилиш даражасини, ишнинг назарий ва амалий қийматини баҳолаш;

тақдим этилган малакавий ишнинг талаб даражасида расмийлаштириш даражасини баҳолаш.

79. Тақризнинг мазмуни билан ўқувчи малакавий иш ҳимоясидан камида 3 кун аввал таништирилиши керак.

80. Таълим муассасаси раҳбарияти томонидан малакавий иш ҳимоясидан олдин ДАКга қўйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

тармоқ таълим стандарти;

яқуний аттестацияни ўтказишга оид қонун ҳужжатлари;

ўқувчиларни яқуний аттестацияга рухсат этилганлиги тўғрисидаги таълим муассасаси директорининг буйруғи;

касблар бўйича амалий имтиҳон натижалари;

ташкilotларнинг биридан ишлаб чиқариш амалиёти натижалари бўйича ўқувчига берилган касбий тайёргарлик даража (таъриф разряди)си;

ўқув режага киритилган барча фанларни ўқувчининг ўзлаштирганлиги тўғрисидаги маълумотнома;

ўқувчининг рейтинг дафтарчаси;

ДАКнинг мажлислар баёни китоби.

81. Малакавий иш ҳимояси ўқув режасида белгиланган яқуний аттестация учун ажратилган икки ҳафта давомида касблар бўйича амалий имтиҳондан сўнг ўтказилади.

82. Малакавий иш ҳимоясида ҳар бир ўқувчига ўзининг ишини тақдимот қилиши учун 15 — 20 дақиқа вақт ажратилади, тақдимот тугагандан сўнг малакавий ишга берилган хулоса ва тақриزلар ўқиб эшиттирилади.

83. Малакавий иш ҳимоясини баҳолаш ДАК томонидан тасдиқланган мезонлар асосида амалга оширилади.

Яқуний баҳони белгилашда баҳолаш варақасида қўйидагилар ҳисобга олинади:

мавзунинг долзарблиги;

малакавий ишнинг сифати ва расмийлаштирилиши;

ўқувчининг лойиҳа бўйича тақдимоти;

ўқувчининг берилган саволларга жавоби;

ўқувчининг назарий ва амалий жиҳатдан тайёргарлиги;

малакавий иш раҳбарининг хулосаси;

тақризчининг баҳоси.

84. Малакавий иш ҳимоясининг баҳоси ДАКнинг мажлисида очиқ овоз бериш орқали кўпчилик овоз билан ҳал этилади. Бунда, ўқувчининг касб-

лар бўйича амалий имтихон ва малакавий иш ҳимоясидан олган натижалари ҳисобга олинади (овозлар сони тенг бўлиб қолган тақдирда, натижа ўқувчининг фойдасига ҳал этилади).

85. ДАКнинг якуний кенгаш қарориди ўқувчига берилган касбий тайёргарлик даражаси (таъриф разряди)ни тасдиқлаш, тегишли касбларни эгаллагани ҳамда касб-хунар коллежини тамомлагани тўғрисида давлат намунасидаги дипломни бериш бўйича хулосалар акс этирилади.

ДАКнинг қарори ўқувчининг таълим муассасасини тугатганлиги ёки уни ўқувчилар сафидан чиқариш тўғрисидаги буйруғига асос бўлади.

86. Якуний аттестация синовлари бўйича тузилган ҳисоботлар ва малакавий ишлар, таълим муассасаси архивида 4 йил давомида сақланади.

Белгиланган муддат тугагандан сўнг таълим муассасаси директорининг буйруғи бўйича ташкил этилган комиссия мажлиси қарорига кўра малакавий ишлар ўрнатилган тартибда ҳисобдан чиқарилади.

VI. Якуний қоидалар

87. Якуний аттестация синовларида олган баҳосига эътироз билдирган ўқувчиларнинг аризасини кўриб чиқиш учун таълим муассасаси директори буйруғи билан апелляция комиссияси тузилади. Мазкур буйруқ билан апелляция комиссиясининг таркиби, ишлаш тартиби ва ваколатлари расмийлаштирилади ҳамда якуний аттестация бошланишидан камида икки ҳафта олдин ўқувчилар эътиборига етказилади.

88. Якуний аттестация синовлари жараёнида қўйилган баҳодан норози бўлган ўқувчи фақат якуний аттестация баҳолари эълон қилинган пайтда апелляция комиссиясига ёзма мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Апелляция комиссияси шу куннинг ўзида бевосита жойида аризачининг мурожаатини ҳал этади ва тегишли қарор қабул қилади. Бошқа кунлари ўқувчи томонидан билдирилган эътироз ва шикоятлар кўриб чиқилмайди.

89. Таълим муассасаси илмий-педагогик кенгашига ДАК раиси тахлилий ҳисобот тақдим этади.

90. Ушбу Низом идоравий бўйсунушидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасидаги барча ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларига татбиқ этилади.

91. Мазкур Низомда кўзда тутилган барча тадбирларни амалга ошириш учун талаб этиладиган харажатлар ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларининг тасдиқланган харажатлар сметасида ушбу мақсадларга ажратилган маблағлари доирасида ҳамда бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобидан амалга оширилади.

92. Мазкур Низомда белгиланган масалалар бўйича низолар қонун ҳужжатлари асосида ҳал қилинади.

93. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзбекис-

тон Бадий академияси, Давлат солиқ қўмитаси, «Ўзбекистон темир йўллари» ДАК билан келишилган.

Соғлиқни сақлаш вазири

А. ИКРАМОВ

2009 йил 20 август

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазири в.б.

А. ХАИТОВ

2009 йил 19 август

Маданият ва спорт ишлари вазири

А. ЖАББОРОВ

2009 йил 25 август

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири

С. ИСМОИЛОВ

2009 йил 18 август

Ўзбекистон Бадий академияси раиси

Т. ҚЎЗИЕВ

2009 йил 27 август

Давлат солиқ қўмитаси раиси

Б. ПАРПИЕВ

2009 йил 26 август

«Ўзбекистон темир йўллари» ДАК бошқарув раиси

А. РАМАТОВ

2009 йил 21 август

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУҒИ**444** Адвокатларнинг касбий малакасини оширишни ташкил қилиш чора-тадбирлари тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 6 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2012

(2009 йил 16 октябрдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 27 августдаги 370-сон қарори билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тўғрисидаги низомга (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2003 й., 15-16-сон, 138-модда) мувофиқ **буюраман:**

1. Ўзбекистон Республикаси «Адвокатура тўғрисида»ги Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 2-сон, 48-модда) 7-моддасига мувофиқ адвокат ҳар уч йилда камида бир марта касбий малакасини ошириши шартлиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Белгилансинки:

адвокатларнинг касбий малакасини ошириш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги қошидаги Юристлар малакасини ошириш марказида ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда фақат кундузги шаклда амалга оширилади; адвокатларнинг малака ошириш муддатининг давомийлиги икки ҳафтadan кам бўлиши мумкин эмас;

синовларни муваффақиятли топширган адвокатга белгиланган намунадаги сертификат берилади;

адвокатнинг малака оширишдан бўйин товлаши ҳамда ўқиш якуналари бўйича синовлардан ўтолмаслик ҳолати Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасининг тегишли ҳудудий бошқармаси ҳузуридаги малака комиссияси томонидан кўриб чиқилади;

адвокат томонидан охириги уч йил ичида ўзининг касбий малакасини оширмаслик тарзида адвокатура тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларининг бузилиши унинг адвокатлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензиясининг амал қилишини қонунчиликда ўрнатилган тартибда тугатишга асос бўлади.

3. Ўзбекистон Республикаси Адвокатлар палатасига Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги қошидаги Юристлар малакасини ошириш маркази билан келишган ҳолда Адвокатларнинг касбий малакасини ошириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш тавсия этилсин.

4. Қорақалпоғистон Республикаси Адлия вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармалари адвокатлар томонидан касбий малакасини оширишга доир қисми бўйича лицензия талаблари ва шартларига риоя этилиши устидан доимий назорат олиб борсинлар.

5. Мазкур буйруқ давлат рўйхатига олинсин ва бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, давлат қўмиталари ва идоралари норматив-ҳуқуқий ҳужжатларининг Давлат реестрига тегишли ёзув киритилсин.

6. Қонун ҳужжатларини туркумлаш ва ҳуқуқий ахборот бошқармаси (Д. Саъдуллаев) ҳамда Нотариат, ФХДЁ ва адвокатура бошқармаси (Д. Якубова) ушбу норматив-ҳуқуқий ҳужжатни ўн кун муддат ичида барча манфаатдор шахслар эътиборига етказилиши ва «Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами» — «Собрание законодательства Республики Узбекистан»да нашр этилишини таъминласин.

7. Мазкур буйруқ давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

8. Мазкур буйруқнинг ижросини назорат қилиш вазир ўринбосари Е. Канъязов зиммасига юклансин.

Вазир

Р. МУҲИТДИНОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 6 октябрь,
221-мх-сон

Келишилган:

Адвокатлар палатаси раиси в.б.

Р. АХМЕДОВ

2009 йил 6 октябрь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МОЛИЯ ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУҒИ

445 Бюджет ташкилотлари даромадлари ва харажатларининг бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1828-1

(2009 йил 18 октябрдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 24 ноябрдаги ПҚ–1005-сонли «Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг инсонпарварлик ёрдами ҳамда техник қўмаклашиш воситаларидан мақсадли фойдаланишни мувофиқлаштириш, ҳисобга олиш ва назорат қилиш Департаментини ташкил этиш тўғрисида»ги қарори (Ўзбекистон Республикаси қонун

хужжатлари тўплами, 2008 й., 48-сон, 472-модда), Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 8 апрелдаги 102-сонли «Давлат мулкани ижарага бериш тартибини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2009 й., 15-сон, 186-модда) мувофиқ **буюраман:**

1. Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2008 йил 6 майдаги 48-сон буйруғи (рўйхат рақами 1828, 2008 йил 18 июнь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 24-25-сон, 242-модда) билан тасдиқланган «Бюджет ташкилотлари даромадлари ва харажатларининг бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги низомга иловага мувофиқ ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Вазир

Р. АЗИМОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 24 сентябрь,
93-сон

Ўзбекистон Республикаси
Молия вазирининг 2009 йил 24 сентябрдаги
93-сон буйруғига
ИЛОВА

**Бюджет ташкилотлари даромадлари ва харажатларининг
бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги низомга киритилаётган
ўзгартириш ва қўшимчалар**

1. 6-банднинг бешинчи хатбошиси қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:
«бюджет ташкилоти балансида бўлган давлат мулкани ижарага беришдан қонун ҳужжатларига мувофиқ олинган маблағларнинг бир қисми»;

2. 29-банд қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«29. Бюджет ташкилотлари томонидан вақтинча фойдаланилмаётган биноларни ва давлатнинг бошқа мол-мулкларини бошқа ташкилотларга ижарага бериш қонунчиликка мувофиқ тартибга солинади».

3. 30-банднинг биринчи хатбошисидаги «ижара шартномасида белгиланган сумманинг» сўзларидан кейин «(бюджет ташкилотининг улушига)» сўзлари қўшилсин.

4. 31 ва 32-бандлар қуйидаги таҳрирда баён қилинсин:

«31. Ижара тўлови келиб тушганда:

114 «Бюджет ташкилотларини ривожлантириш жамғармасининг бюджет-

дан ташқари маблағлар бўйича талаб қилиб олингунча депозит ҳисобварағи» субҳисобварақ дебети бўйича;

178 «Турли дебитор ва кредиторлар билан ҳисоб-китоблар» субҳисобварақ кредити бўйича.

32. Бир вақтнинг ўзида тушган ижара тўлови суммасига:

401 «Ҳисобланган, лекин ҳисоб рақамга тушмаган даромадлар» субҳисобварақ дебети бўйича;

400 «Бюджетдан ташқари даромадлар ва тушумлар» субҳисобварақ кредити бўйича.»

5. 34-банднинг биринчи хатбошидаги «ҳомийлик (беғараз) ёрдам» сўзларидан кейин «шунингдек, олинган инсонпарварлик ёрдами, техник кўмаклашиш воситалари ҳамда грант кўринишидаги маблағлар» сўзлари билан тўлдирилсин.

6. 77-банддаги «2010 йилнинг 1 январига қадар» сўзлари «юқорида кўрсатилган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорида белгиланган муддатга» сўзлари билан алмаштирилсин.

7. Ушбу ўзгартириш ва қўшимчалар Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва Давлат солиқ қўмитаси билан келишилган.

Марказий банк раиси

Ф. МУЛЛАЖОНОВ

2009 йил 24 сентябрь

*Давлат солиқ
қўмитаси раиси*

Б. ПАРПИЕВ

2009 йил 24 сентябрь

«САНОАТКОНТЕХНАЗОРАТ» ДАВЛАТ
ИНСПЕКЦИЯСИ БОШЛИГИНИНГ
БУЙРУҒИ

446 Саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга ошириш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида

*Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил
8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2013*

(2009 йил 18 октябрдан қучга киради)

Ўзбекистон Республикаси «Хавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги тўғрисида»ги Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 йил, 39-сон, 386-модда) 15-моддаси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 10 декабрдаги 271-сон «Хавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар ҳақида»ги қарорининг (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 50-сон, 496-модда) 3-банди ижросини таъминлаш мақсадида **бюраман:**

1. Саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга ошириш қоидалари иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур буйруқ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин қучга киради.

Бошлиқ

И. ХОЛМАТОВ

Тошкент ш.,
2009 йил 9 сентябрь,
172-сон

Ўзбекистон Республикаси
Саноатда, кончиликда ва коммунал-маиший
секторда ишларнинг бехатар олиб борилиши-
ни назорат қилиш давлат инспекцияси
бошлигининг 2009 йил 9 сентябрдаги
172-сон буйруғига
ИЛОВА

Саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга ошириш ҚОИДАЛАРИ

Мазкур Қоидалар Ўзбекистон Республикаси «Хавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги тўғрисида»ги Қонуни (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 йил, 39-сон, 386-модда) ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 10 декабрдаги 271-сон «Хавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар ҳақида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 50-сон, 496-модда) мувофиқ саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга ошириш тартибини ҳамда экспертиза ҳулоасини расмийлаштиришга нисбатан қўйиладиган талабларни белгилайди.

I. Умумий қоидалар

1. Мазкур Қоидаларда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:
аккредитация аттестати — аккредитация қилинган эксперт ташкилотларининг саноат хавфсизлиги экспертизаси бўйича фаолиятни амалга ошириш ваколатини тасдиқлайдиган расмий ҳужжат;

бююртмачи — саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга оширишга ариза билан мурожаат қилган ташкилот;

саноат хавфсизлиги соҳасидаги эксперт (кейинги ўринларда эксперт деб юритилади) — саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга оширадиган аттестациядан ўтказилган мутахассис;

саноат хавфсизлиги экспертизаси (кейинги ўринларда экспертиза деб юритилади) — экспертиза объектнинг унга қўйиладиган саноат хавфсизлиги талабларига мувофиқлигини баҳолаш;

хавфли ишлаб чиқариш объектида ишлатиладиган техник қурилмалар — хавфли ишлаб чиқариш объектида ишлатиладиган жиҳоз, ускуна, механизм, агрегат, асбоб ва шу кабилар бўлиб, улардан фойдаланиш хавфли ишлаб чиқариш объектларидаги авария ёки нохуш ҳодисаларга олиб келиши мумкин;

эксперт ташкилоти — экспертизани амалга оширадиган, белгиланган тартибда аккредитация қилинган ташкилот;

экспертиза объектлари — хавфли ишлаб чиқариш объектидаги лойиха ҳужжатлари, техника қурилмалари, бинолар ва иншоотлар, саноат хавфсиз-

лиги декларацияси ва хавфли ишлаб чиқариш объектдан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган бошқа ҳужжатлар;

экспертиза хулосаси — экспертиза объектнинг саноат хавфсизлиги талабларига мувофиқлиги (мувофиқ эмаслиги) тўғрисида асосли хулосаларни ёки хавфли ишлаб чиқариш объектларининг идентификациялаш натижаларини ўз ичига олган ҳужжат.

2. Ушбу Қоидаларга мувофиқ қуйидагиларнинг экспертизаси амалга оширилади:

хавфли ишлаб чиқариш объектини қуриш, кенгайтириш, қайта қуриш, техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш, консервациялаш ва тугатишга доир лойиҳа ҳужжатлари;

хавфли ишлаб чиқариш объектида қўлланиладиган техника қурилмалари (Хавфли ишлаб чиқариш объектларида фойдаланиладиган техник қурилмаларнинг турлари (типлари) мазкур Қоидаларнинг 1-иловасида келтирилган);

хавфли ишлаб чиқариш объектидаги бинолар ва иншоотлар;
саноат хавфсизлиги декларацияси ва хавфли ишлаб чиқариш объектдан фойдаланиш билан боғлиқ бошқа ҳужжатлар.

3. Экспертиза эксперт ташкилотлари томонидан мазкур Қоидаларнинг, шунингдек саноат хавфсизлиги соҳасидаги қонун ҳужжатлари ва норматив техник ҳужжатлари талабларига мувофиқ амалга оширилади.

4. Турли экспертиза объектлари экспертизасини амалга оширишда инобатга олиниши лозим бўлган талаблар экспертиза объектларининг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 10 декабрдаги 271-сон қарори билан тасдиқланган Саноат хавфсизлиги экспертизаси тизими тўғрисидаги низом ҳамда мазкур Қоидаларга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Саноатда, кончиликда ва коммунал-маиший секторда ишларнинг беҳатар олиб борилишини назорат қилиш давлат инспекцияси (кейинги ўринларда «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси деб юритилади) томонидан белгиланади.

5. Экспертизани амалга ошириш сифати ва натижаларининг ҳаққонийлиги, шунингдек экспертиза натижаларини сақлаш учун жавобгарлик экспертизани ўтказган эксперт ташкилоти зиммасига юклатилади.

6. Экспертиза эксперт ташкилоти билан хавфли ишлаб чиқариш объектдан фойдаланаётган ёки ундан фойдаланишни мўлжаллаётган ташкилот ўртасида тузилган шартнома асосида амалга оширилади.

7. Экспертиза хавфли ишлаб чиқариш объектдан фойдаланаётган ёки ундан фойдаланишни мўлжаллаётган ташкилот маблағлари ҳисобидан ўтказилади.

8. Экспертизани амалга ошириш муддати экспертиза объектнинг мураккаблигига қараб белгиланади, лекин саноат хавфсизлиги соҳасидаги қонун ҳужжатлари ва норматив техник ҳужжатларга мувофиқ зарур бўлган материаллар ва ҳужжатлар туркуми олинган ҳамда экспертизани амалга ошириш бўйича бошқа барча шартлар бажарилган вақтдан бошлаб уч ойдан ошмаслиги керак.

II. Экспертизани амалга ошириш тартиби

9. Экспертизани амалга ошириш жараёни қуйидаги босқичлардан иборат:

- а) дастлабки босқич;
- б) экспертизани амалга ошириш учун аризани қабул қилиш;
- в) ҳужжатларни дастлабки баҳолаш ҳамда экспертизани амалга ошириш учун шартномани расмийлаштириш;
- г) экспертиза объектини баҳолаш;
- д) баҳолаш натижалари бўйича экспертиза хулосасини расмийлаштириш.

Экспертизани амалга оширишнинг кейинги ҳар бир босқичи аввалги босқичларда ижобий натижаларга эришилган тақдирда амалга оширилади.

10. Экспертизанинг дастлабки босқичи уни амалга оширишга масъул бўлган эксперт томонидан буюртмачи вакили билан қуйидаги мақсадлар учун ўтказилади:

экспертизани амалга ошириш тартиби, мазмуни ва бориши ҳақида маълумот бериш;

экспертизани амалга ошириш учун зарур бўлган материаллар ва ҳужжатларни муҳокама қилиш ҳамда аниқлаб олиш;

экспертизани амалга ошириш давомида олинган ҳар қандай маълумот ва ахборот эксперт ташкилоти ходимлари томонидан махфий маълумот сифатида кўрилиши ҳақида маълум қилиш (қонунчиликда назарда тутилган ҳолатлар бундан мустасно);

бажариладиган иш ҳажмлари ва муддатларини муҳокама қилиш ва аниқлаб олиш;

зарурат бўлганда экспертиза объектини баҳолашни жойига бориб ўтказиш учун тайёргарлик кўришни муҳокама қилиш.

11. Экспертизани амалга ошириш учун буюртмачи мазкур Қоидаларнинг 2-иловасида келтирилган шакл бўйича расмийлаштирилган аризани эксперт ташкилотига тақдим этади.

Экспертиза объектларининг ўзига хос хусусиятларини инобатга олган ҳолда аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилиниши зарур:

а) буюртмачи ва экспертиза объекти ҳақидаги маълумотлар;

б) лойиҳа, конструкторлик, фойдаланиш, таъмирлашга оид ҳужжатлар, хавfli ишлаб чиқариш объектининг саноат хавфсизлиги декларацияси, техник қурилмалар ҳамда бино ва иншоотларнинг паспортлари, хавfli ишлаб чиқариш объектидаги авариянинг кенгайиб кетишига йўл қўймаслик ва унинг оқибатларини тугатиш режалари, йўриқномалар, технологик регламентлар, экспертиза ва хавfli ишлаб чиқариш объектларини идентификация қилиш учун керак бўлган шифрланган ёки махсус белгига эга бўлган бошқа ҳужжатлар (объектга боғлиқ ҳолда);

в) зарурат бўлганда синов далолатномалари (баённомалари), диагностика (текширувлар) натижалари, сертификатлар (зарур бўлганда комплект ускуналар учун ҳам), лицензиялар, шунингдек мустаҳкамлик ҳисоблари ва шу кабилар.

12. Нотўғри тўлдирилган ёки нотўғри расмийлаштирилган ариза кўриб чиқишга қабул қилинмайди.

Такдим этиладиган ҳужжатлар асл ёки буюртмачи томонидан тасдиқланган нусхаларда топширилиши лозим.

13. Эксперт ташкилоти топширилган аризаларни тикилган бетлар сони кўрсатилган, эксперт ташкилоти муҳри билан муҳрланган дафтар (журнал)-ларда рўйхатга олади.

14. Ариза рўйхатга олинган кундан бошлаб беш иш куни муддатида такдим этилган ҳужжатлар дастлабки баҳоланади.

15. Такдим этилган ҳужжатларни дастлабки баҳолашда ҳужжатларнинг тўлиқчилиги ҳамда бу ҳужжатларда маълумотларнинг етарлилиги ўрганилади.

16. Такдим этилган ҳужжатларни дастлабки баҳолаш натижалари салбий бўлганда, эксперт ташкилоти буюртмачига унинг аризаси рад этилганлигини асосланган сабаблари кўрсатилган ҳолда хабарнома юборади ва буюртмачи билан келишган ҳолда камчиликларни бартараф этиш учун муддат белгилайди.

17. Эксперт ташкилотининг хабарномасида кўрсатилган камчиликлар келишилган муддатда буюртмачи томонидан бартараф этилмаган тақдирда, экспертиза амалга оширилмайди ҳамда такдим этилган ҳужжатлар буюртмачига қайтарилади.

18. Такдим этилган ҳужжатларни дастлабки баҳолашда ижобий натижаларга эришилган тақдирда, эксперт ташкилоти буюртмачи билан экспертизани амалга ошириш учун шартномани расмийлаштиради.

19. Шартнома қийматининг камида 15 фоизи миқдорига тенг маблағ буюртмачи томонидан эксперт ташкилотига тўланганда ва зарур бўлган материаллар ва ҳужжатлар тўлиқлигича олингандан сўнг, эксперт ташкилоти экспертиза объектини баҳолашга киришади.

20. Эксперт ташкилоти томонидан экспертиза объектини баҳолаш учун малакали экспертлар гуруҳи расман тайинланади.

Экспертлар гуруҳига бошқа мутахассислар ҳам киритилиши мумкин, бунда мутахассислар сони гуруҳдаги экспертлар сонидан кўп бўлмаслиги керак.

21. Экспертлар орасидан экспертиза объектини баҳолашнинг бевосита ўтказилиши, экспертлар ўртасида вазифаларнинг тақсимланиши ва экспертиза натижаларини расмийлаштирилиши учун жавобгарлик юкланган етакчи эксперт тайинланади.

Экспертлар эксперт ташкилотининг фаолияти бўйича қўлланмасига мувофиқ иш олиб боришлари керак.

22. Экспертлар экспертиза объектини унга нисбатан қўйиладиган саноат хавфсизлиги талабларига мувофиқлигини баҳолашади. Зарурат бўлганда, экспертлар такдим этилган маълумотлар ва ҳужжатларнинг тўлиқчилигини, ишончлилигини ва тўғрилигини аниқлашади ҳамда уларнинг қонун ҳужжатлари ва норматив техник ҳужжатлар талабларига мувофиқлигини баҳолашади.

23. Зарурат бўлганда экспертлар экспертиза объектини баҳолашни жойига бориб ўтказиши мумкин.

24. Жойига бориб баҳолаш ўтказилганда экспертлар экспертиза объектига боғлиқ ишлар талаб даражасида олиб борилишини кузатадилар, шунингдек, комплекс тарзда қуйидагиларга баҳо берадилар:

а) бино ва иншоотлар ҳамда асбоб ва ускуналарнинг яроқлилиги, шунингдек, синов воситалари ва асбобларнинг уларга хизмат кўрсатилиши бўйича ҳолатига;

б) қадоқлаш (маркировка) ва идентификация қилишнинг ишончли тизими мавжудлигига;

в) тегишли қонун ҳужжатлари, норматив техник ва услубий ҳужжатлар, қоидалар, ишчи йўриқномалари мавжудлиги ҳамда уларга амал қилинишига;

г) ҳисобот ҳужжатларининг мазмуни ва уларни расмийлаштириш талабларига риоя этилишига.

Буюртмачи экспертлар талаби бўйича экспертиза объектига боғлиқ барча текшириш, диагностика ва синов натижалари, ҳужжатлар, ҳисоблар, баённомалар ва ҳисоботларни тақдим этиши лозим.

25. Экспертиза объектининг мураккаблигига қараб, етакчи эксперт талабига мувофиқ мутахассислар ўзлари бажарган ишлар натижалари бўйича маълумотнома тайёрлашади.

26. Зарур ҳолларда экспертизани амалга ошириш жараёнида эксперт ташкилоти қонун ҳужжатлари ҳамда норматив техник ҳужжатларда кўрсатилган услублар ёки буюртмачи билан келишилган услуб ва дастур асосида синовлар ўтказилади.

«Санотконтехназорат» давлат инспекцияси ўз ваколати доирасида берадиган хавфли ишлаб чиқариш объектларида ишларни бажариш учун рухсатномаларга эга бўлган бошқа лабораторияларнинг синов натижаларидан ҳам фойдаланиш мумкин.

27. Экспертизани амалга ошириш жараёнида номувофиқликлар ва камчиликлар аниқланган ҳолларда экспертлар томонидан мазкур Қоидаларнинг 3-илоvasида келтирилган шакл бўйича баённома тузилади. Баённомада аниқланган номувофиқликлар ва камчиликларни бартараф этиш тадбирлари ва муддатлари кўрсатилади. Баённома буюртмачи билан келишилади ҳамда буюртмачининг масъул вакили ва етакчи эксперт томонидан имзоланади.

28. Келишилган муддатларда буюртмачи томонидан баённомада кўрсатилган тадбирлар бажарилмаса салбий экспертиза хулосаси расмийлаштирилади.

Салбий экспертиза хулосасида аниқланган номувофиқликлар ва камчиликлар кўрсатилиши лозим.

29. Салбий экспертиза хулосаси расмийлаштирилган ҳолларда буюртмачи салбий экспертиза хулосасини расмийлаштиришга асос бўлган номувофиқликлар ва камчиликларни бартараф этиб, экспертизани амалга ошириш учун такроран ариза бериши мумкин.

30. Фойдаланилаётган экспертиза объектига салбий экспертиза хулоса-

си расмийлаштирилганда, эксперт ташкилоти тегишли хавфли ишлаб чиқариш объектдан хавфсиз фойдаланиш бўйича тезкор чоралар кўриш учун «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига ёки унинг минтақавий инспекциясига экспертиза натижалари ҳақида тезкор хабар юборади.

31. Экспертзани амалга ошириш учун тақдим этилган ҳужжатларни ўрганиш, экспертиза объекти ҳолатини баҳолаш ҳамда ўтказилган зарур синовлар натижалари ижобий бўлганда ёки келишилган муддатларда буюртмачи томонидан баённомада кўрсатилган тадбирлар бажарилган ҳолларда, ижобий экспертиза хулосаси расмийлаштирилади.

32. Экспертлар мазкур Қоидаларнинг 4-иловасида кўрсатилган экспертиза хулосасини расмийлаштиришга нисбатан қўйиладиган талабларга мувофиқ экспертиза хулосасини расмийлаштиради.

III. Экспертиза хулосасини тасдиқлаш

33. Эксперт ташкилоти ижобий экспертиза хулосасини расмийлаштирилган сўнг, ўн кун муддат ичида экспертиза хулосасини тасдиқлаш учун «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига тақдим этади. Агар кўрсатилган муддатнинг тугаши иш куни бўлмаган кунга тўғри келса, у ҳолда тасдиқлаш учун тақдим қилиш муддати кейинги иш кунига қадар узайтирилади.

Экспертиза хулосасини белгиланган муддат давомида тасдиқлаш учун тақдим қилиш факти «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясининг девонхонаси томонидан келиб тушган кузатув хатига қўйилган санадан, агар экспертиза хулосаси почта орқали юборилган бўлса, алоқа бўлинмаси томонидан жўнатма қабул қилинган санадан қайд қилинади.

34. Экспертиза хулосалари «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясига эксперт ташкилоти раҳбари томонидан имзоланган кузатув хати билан 3 та нусхада (1 та асли ва 2 та нусхаси) тақдим қилинади. Кузатув хатида экспертиза хулосасининг ҳисобга олиш рақами кўрсатилиши лозим.

35. Кузатув хати ва унга илова қилинган экспертиза хулосалари амалдаги иш юритиш тартибига мувофиқ қабул қилинади ва рўйхатга олинади.

36. Экспертиза хулосаларини тасдиқлаш «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан экспертиза хулосаси келиб тушган кундан бошлаб ўттиз кун муддат ичида амалга оширилади. Агар кўрсатилган муддатнинг тугаши иш куни бўлмаган кунга тўғри келса, унда экспертиза хулосасини тасдиқлаш муддати ундан кейинги биринчи иш кунига қадар узайтирилади.

Экспертиза хулосаларини тасдиқлаш малакали мутахассисларни ёки манфаатдор томонлар (эксперт ташкилоти, буюртмачи, лаборатория ва бошқалар) вакиллари жалб қилиш орқали батафсил ўрганиб чиқишни талаб қиладиган ҳолларда, экспертиза хулосаларини тасдиқлаш муддати «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси бошлиғи (унинг ўринбосари) қарорига асосан йигирма кунгача узайтирилиши мумкин.

37. Экспертиза хулосаларини тасдиқлаш қўйидагиларни ўз ичига олади:
а) экспертиза хулосаларини кўриб чиқиш;

б) экспертиза хулосаларини кўриб чиқиш натижалари бўйича қарор қабул қилиш;

в) экспертиза хулосаларини ҳисобга олиш.

38. «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясида экспертиза хулосаларини кўриб чиқиш ва ҳисобга олишга масъул бўлган бўлинма ва (ёки) ходимлар (кейинги ўринларда масъул ходимлар деб юритилади) тайинланади. Экспертиза хулосаларини кўриб чиқишда тегишли тармоқ инспекциялари ходимлари иштирок этишлари шарт.

39. Экспертиза хулосаларини кўриб чиқиш экспертиза объектининг ўзига хос хусусиятларини инобатга олган ҳолда қуйидаги йўналишлар бўйича ўтказилади:

а) экспертиза хулосасини расмийлаштиришга нисбатан қўйиладиган талабларга амал қилинганлиги;

б) эксперт ташкилотининг аккредитация соҳасига амал қилганлиги;

в) экспертизани амалга оширишда ўрнатилган тартибда аттестациядан ўтган экспертларнинг иштирок этганлиги;

г) экспертизани амалга оширишга қўйилган талабларга амал қилинганлиги;

д) экспертизани амалга оширишда саноат хавфсизлиги соҳасидаги тегишли қонун ҳужжатлари ҳамда норматив техник ҳужжатлардан фойдаланилганлиги;

е) экспертизани амалга оширишда тегишли назорат, синов, диагностик жиҳозлар ва ўлчаш воситаларидан фойдаланилганлиги.

40. Экспертиза хулосаларини кўриб чиқишда эксперт ташкилотидан ҳамда буюртмачидан қўшимча маълумотлар сўралиши мумкин. Зарур бўлган ҳолларда мавжуд саволларни муҳокама қилиш учун манфаатдор томонлар вакиллари жалб этилиши мумкин.

41. Экспертиза хулосаларини кўриб чиқиш натижалари салбий бўлганда мазкур Қоидаларнинг 5-иловасида келтирилган шакл бўйича расмийлаштириладиган экспертиза хулосасини тасдиқлаш юзасидан рад этиш ҳақида қарор қабул қилинади.

Қарорда экспертиза хулосасини тасдиқлаш рад этилганлигининг асосланган сабаблари кўрсатилади.

42. Экспертиза хулосасини тасдиқлаш юзасидан рад этиш ҳақида қарор қабул қилинганда эксперт ташкилоти экспертиза хулосасини тасдиқлаш рад этилганлигининг сабабларини эътиборга олган ҳолда, экспертиза хулосасини қайта кўриб чиқиб, тасдиқлаш учун такроран тақдим этади.

Экспертиза хулосаси тасдиқлаш учун такроран тақдим этилганда кузатув хатида экспертиза хулосасини тасдиқлаш юзасидан рад этиш ҳақида қарорнинг санаси ва рақами кўрсатилиши лозим.

43. Экспертиза хулосаларини кўриб чиқиш натижалари ижобий бўлганда мазкур Қоидаларнинг 6-иловасида келтирилган шакл бўйича расмийлаштириладиган экспертиза хулосасини тасдиқлаш ҳақида қарор қабул қилинади.

44. Экспертиза хулосасини тасдиқлаш ёки тасдиқлаш юзасидан рад этиш ҳақидаги қарор «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси бошлиғи (унинг

ўринбосари)нинг имзоси ва «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясининг гербли муҳри билан тасдиқланади.

45. Экспертиза хулосасини тасдиқлаш ҳақида қарор қабул қилингандан кейин масъул ходимлар томонидан мазкур Қоидаларнинг 4-илоvasи 4-параграфи талабларига мувофиқ экспертиза хулосасини ҳисобга олиш рақамининг тегишли белгилар гуруҳлари тўлдирилади.

46. Экспертиза хулосасини тасдиқлаш ёки тасдиқлаш юзасидан рад этиш ҳақидаги қарорнинг ҳамда экспертиза хулосасининг асли экспертиза хулосасини тасдиқлаш учун тақдим этган эксперт ташкилотининг ходимига тилхат орқали буюртмачига топшириш учун берилади. Агар қарор қабул қилингандан кейин уч иш куни мобайнида қарорнинг ҳамда экспертиза хулосасининг асли эксперт ташкилоти томонидан олинмаса, улар «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан почта орқали экспертиза хулосасини тасдиқлаш учун тақдим этган эксперт ташкилотига юборилиши мумкин.

IV. Яқуний қоида

47. Мазкур Қоидалар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси, Геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси, Монополиядан чиқариш, рақобат ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси, Ўзбекистон стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш агентлиги, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши билан келишилган.

*Меҳнат ва аҳолини ижтимоий
муҳофаза қилиш вазири в.б.*

А. ХАИТОВ

2009 йил 7 сентябрь

Фавқулодда вазиятлар вазири

К. АХМЕДОВ

2009 йил 7 сентябрь

*Давлат архитектура ва
қурилиш қўмитаси раиси*

Б. ХОДЖАЕВ

2009 йил 8 сентябрь

*Геология ва минерал ресурслар
давлат қўмитаси раиси*

Н. МАВЛЯНОВ

2009 йил 7 сентябрь

*Монополиядан чиқариш,
рақобат ва тадбиркорликни
қўллаб-қувватлаш давлат
қўмитаси раиси в.б.*

Б. УЛАШОВ

2009 йил 7 сентябрь

*Ўзбекистон стандартлаштириш,
метрология ва сертификатлаштириш
агентлиги Бош директори*

А. АБДУВАЛИЕВ

2009 йил 7 сентябрь

*Ўзбекистон қасаба уюшмалари
Федерацияси кенгаши раиси*

Д. ЖАҲОНГИРОВА

2009 йил 7 сентябрь

Саноат хавфсизлиги экспертизасини
амалга ошириш қоидаларига
1-ИЛОВА

Хавфли ишлаб чиқариш объектларида фойдаланиладиган техника қурилмаларининг турлари (типлари)

1. 0,07 мегапаскалдан ортиқ босим остида ёки ишлатиладиган суюқликнинг нормал атмосфера босимидаги қайнаш ҳароратидан ортиқ ҳароратда ишлайдиган жиҳозлар (қозонлар, босим остида ишлайдиган идишлар, буғ қувурлари), иситиш ускуналари, иссиқлик пунктлари ва иссиқлик тармоқлари жиҳозлари, юқорида номлари келтирилган жиҳозларни фойдаланишда ишлатиладиган аварияга қарши ҳимоя, сигнализация ва назорат воситалари, асбоблари ва тизимлари.

2. Кўтариш иншоотлари (юк кўтариш кранлари, кран-манипуляторлар, лифтлар, қувурларни ётқизувчи кранлар, юк кўтаргичлар (миноралар), қурилишда ишлатиладиган кўтаргичлар, осма пўлат арқон йўллари, фуникулёрлар (тоғ темир йўллари), эскалаторлар, кўтарма платформалар, юкни тутиб турувчи ечиладиган қисмлар ва мосламалар, махсус ишларни бажарадиган ускуналар, машиналар ва агрегатлар).

3. Портлашдан ҳимоя қилинган I ва II-гурӯх электр жиҳозлари ва кончилик электр жиҳозлари.

4. Тоғ-кончилик ва бойитиш ишларида қўлланиладиган жиҳозлар (жумладан: кўмир ва олтин қазиб олиш саноати учун мўлжалланган махсус жиҳозлар, кон қазилмалари вентиляцияси ва чангини ушлаб қолувчи жиҳозлар, кон қазилмаларида ишлатиладиган мустаҳкамловчи жиҳозлар, ўзак-

ли кўтаргич ва кон транспорти жиҳозлари, қудуқ ва хандакларни бурғулаш жиҳозлари, қудуқларни қазिश ва маҳкамлаш жиҳозлари).

5. Нефть-газни қазिश ва газни қайта ишлаш саноати қурилиши жиҳозлари (жумладан: барча турдаги қудуқларни бурғулаш ва фойдаланиш учун жиҳозлар, отиш ва портлатиш ишларида қўлланиладиган механизмлар, қудуқларни ўзлаштириш, фойдаланиладиган қудуқларни таъмирлаш ва жадаллаштириш учун мўлжалланган жиҳозлар, нефть кон(майдон)и ва геология-қидирув жиҳозлари учун ёрдамчи жиҳозлар ва асбоблар).

6. Фойдали қазилмалар кон(майдон)ларини қидириш ва қазишда олиб бориладиган геология-қидирув ва геофизик ишлар учун жиҳозлар.

7. Магистрал қувурлар транспорти объектлари, нефть-газ маҳсулотлари билан таъминлаш объектлари, электрокимёвий ҳимоя воситалари учун жиҳозлар ва механизмлар.

8. Хавфли ишлаб чиқариш объектларида фойдаланиладиган техника қурилмаларини ишлаб чиқариш, ўрнатиш (монтаж қилиш), қайта қуриш (реконструкция қилиш) ва таъмирлашда пайвандлаш, кавшарлаш, путур етказмасдан текшириш, эритиш, термик ишлаш ва юзасини тозалаш учун мўлжалланган жиҳозлар.

9. Металлургия соҳаси учун жиҳозлар ва механизмлар:

қора ва рангли металлургия учун жиҳозлар;

электр ўчоқлари ва индукцион электр ўчоқлар агрегатлари, индукцион қиздирувчи ускуналар ва қурилмалар, ёйсимон ва руда-термик электр ўчоқлари, янги турдаги қиздирувчи (эритадиган ва қиздирадиган) қаршилиқ электр ўчоқлари ва қурилмалари;

пўлатни эритиш учун жиҳозлар.

10. Суюқлик ва вакуумда ишлайдиган насослар, насос агрегатлари, ҳаво ва газда ишлайдиган компрессорлар ҳамда компрессор агрегатлари.

11. Хавфли ишлаб чиқариш объектларида қўлланиладиган арматура.

12. Технологик жиҳозлар учун металл конструкциялар, суягичлар ва ҳимоя қопламалари.

13. Газ билан таъминлаш (газни тақсимлаш ва газни истеъмол қилиш) тизими жиҳозлари ва техника қурилмалари (жумладан: қозонлар, технологик линиялар ва агрегатларнинг газ жиҳозлари, сифимли ва оқиб ўтказувчи сув иситгичларнинг газ горелкали қурилмалари, полиэтилен газ қувурларини пайвандлаш учун жиҳозлар ва бошқа жиҳозлар).

14. Кимё, нефть-кимё, нефть-газни қайта ишлаш ва хавфли моддалар ишлатиладиган бошқа ишлаб чиқариш корхоналари ва объектларида қўлланиладиган технологик, транспорт ва ёрдамчи жиҳозлар (жумладан: сифимли, устунли, реакторли, машинали, криогенли, вакуумли, совутувчи, электрролизли, масса алмаштирувчи, иссиқлик алмаштирувчи, филтрловчи, вентиляцияловчи, майдаловчи, қуриувчи, аралаштирувчи жиҳозлар, ўчоқлар, сифим (резервуар)лар, аварияга қарши ҳимоя, сигнализация ва назорат воситалари, асбоблари ва тизимлари ва бошқа жиҳозлар).

15. Газдан ҳимоя қилувчи нафас олиш аппаратуралари учун воситалар (изоляция қиладиган респираторлар, ҳаво аппаратлари, изоляция қиладиган

ва филтёрловчи ўз-ўзини қутқариш воситалари), газни назорат қилиш асбоблари, авария ҳолатларини бартараф қилиш учун қурилмалар, шахсий химоя воситалари.

16. Хавфли ишлаб чиқариш объектларида қўлланиладиган автоматлаштириш асбоблари ва воситалари, технологик жараёнларни бошқариш ва назорат қилиш асбоблари, автоматлаштирилган тизимлар учун дастурий-техника комплекслари (жумладан: путур етказмайдиган назорат қилиш, механик ва физик катталикларни ўлчаш учун қурилмалар ва асбоблар, хавфсизлик автоматикаси асбоблари, босим рoстлагичлари, ҳисоблагичлар, газo-анализатор (газ таркибини таҳлил қилувчи асбоб)лар).

17. Хавфли моддалар учун махсус мўлжалланган сизим (цистерна)лар ва контейнерлар ҳамда идиш (баллон)лар.

18. Хавфли юкларни ташиш (транспортировка қилиш) учун жиҳозлар.

19. Портловчи ва захарли моддаларни ҳамда унинг таркибига кирувчи материалларни яратиш, ишлаб чиқариш ва сақлашда қўлланиладиган жиҳоз ва асбоблар. Портлатиш ишларини олиб боришда қўлланиладиган жиҳоз ва асбоблар.

20. Ўсимлик хом ашёсини сақлаш ва қайта ишлаш бўйича портлаш хавфи бўлган ишлаб чиқариш объектларида қўлланиладиган технологик, транспорт ва ёрдамчи жиҳозлар (жумладан: технологик жараёнларни тартибга солиш, ўлчаш ва назорат қилиш учун техника асбоблари ва воситалари, технологик жараёнларни бошқаришнинг дастурий-техника комплекслари ва тизимлари, сигнализация ва аварияга қарши химоя қурилмалари ва тизимлари (портлашдан химоя ва огоҳлантирувчи қурилмалар, тез ҳаракатланувчи қурилмалар, портлашларни маҳаллийлаштириш воситалари) ва бошқа жиҳозлар).

21. Газ ҳолатдаги, майда дисперс ва суюқ ҳолатдаги отқин ва оқимлардан фойдали равишда ишлатиш (утилизация қилиш) бўйича жиҳозлар.

Саноат хавфсизлиги экспертизасини
амалга ошириш қоидаларига
2-ИЛОВА

_____ раҳбарига
(эксперт ташкилоти номи)

**Саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга ошириш учун
АРИЗА**

_____ (бюроtmачи номи)

_____ НИ
(экспертиза объекти номи)

саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга оширишингизни сўрайди.

Илова қилинаётган ҳужжатлар:

_____ (масъул раҳбар лавозими)

_____ (имзо)

_____ (Ф.И.О.)

М.Ў.

Саноат хавфсизлиги экспертизасини
амалга ошириш қоидаларига
3-ИЛОВА

**Экспертизани амалга ошириш жараёнида аниқланган
нумувофиқликлар ва камчиликларни бартараф этиш
БАЁННОМАСИ**

_____ -СОН _____
(баённома рақами) (расмийлаштирилган сана)

(эксперт ташкилоти номи, етакчи экспертнинг Ф.И.О.)

(экспертиза объекти номи)

(буюртмачи номи, унинг вакили лавозими ва Ф.И.О.)

Т/р	Аниқланган нумувофиқликлар ва камчиликларни бартараф этиш тадбирлари	Бажариш муддатлари	Бажарилган ишларни баҳолаш*

Етакчи эксперт _____ Буюртмачи вакили _____

Изоҳ: * эксперт томонидан тўлдирилади.

Буюртмачи вакили ўз имзоси билан аниқланган нумувофиқликлар
ва камчиликларни бартараф этиш тадбирлари амалга оширилганлиги
ни ҳамда бажарилган ишлар ҳақида эксперт ташкилотига ёзма ахборот
юборилганлигини тасдиқлайди.

Саноат хавфсизлиги экспертизасини
амалга ошириш қоидаларига
4-ИЛОВА

**Экспертиза хулосасини расмийлаштиришга
нисбатан қўйиладиган
ТАЛАБЛАР**

1-§. Умумий қоидалар

1. Ижобий экспертиза хулосасининг титул варақаси махсус бланкда расмийлаштирилиши лозим.

2. Салбий экспертиза хулосасининг титул варақаси эксперт ташкилотининг расмий бланкида расмийлаштирилиши лозим.

3. Экспертиза хулосаси расмийлаштирилганда экспертиза хулосаси тегишли бўлган объектлар санаб ўтилиши лозим.

4. Экспертиза хулосаси эксперт ташкилоти раҳбари ва экспертизани амалга оширган экспертлар томонидан имзоланиши, эксперт ташкилоти муҳри қўйилиши ҳамда бетлар сони кўрсатилган ҳолда тикилиши лозим.

2-§. Экспертиза хулосасини тузилишига талаблар

5. Экспертиза хулосаси қуйидаги қисмлардан иборат бўлади:

а) титул варақаси;

б) мундарижа;

в) асосий қисм;

г) экспертиза хулосасига иловалар.

6. Экспертиза хулосасининг титул варақаси мазкур Талабларнинг 1-иловасида келтирилган шаклда расмийлаштирилади.

7. Экспертиза хулосасининг мундарижасида экспертиза хулосасининг барча бўлимларининг номи ва тегишли саҳифаларнинг рақамлари кўрсатилади.

8. Экспертиза хулосасининг асосий қисми қуйидагиларни ўз ичига олиши лозим:

а) кириш қисми (бунда экспертизани амалга ошириш учун асос, экспертизани амалга оширган ва экспертиза хулосасини расмийлаштирган эксперт ташкилоти ҳамда экспертлари ва мутахассислари ҳақидаги маълумотлар ҳамда буюртмачи ҳақидаги маълумотлар кўрсатилиши лозим);

б) экспертизанинг мақсади;

в) экспертизани амалга ошириш жараёнида кўриб чиқилган ҳужжатлар ҳақидаги маълумотлар;

г) экспертиза объекти ҳақидаги маълумотлар (бунда экспертиза объектига тегишли хавфли ишлаб чиқариш объекти ҳамда экспертиза объекти ҳақидаги маълумотлар кўрсатилиши лозим).

Лойиҳа ҳужжатлари, саноат хавфсизлиги декларацияси ва хавфли иш-

лаб чиқариш объектидан фойдаланиш билан боғлиқ бошқа ҳужжатларнинг экспертиза хулосаларида бу ҳужжатларни ишлаб чиқиш учун асос ҳамда бу ҳужжатларни ишлаб чиққан ташкилот ҳақидаги маълумотлар ҳам келтирилади;

д) экспертизани амалга ошириш натижалари (бунда экспертизани амалга ошириш натижасида қабул қилинган хулосанинг асосланган сабаблари кўрсатилади. Шунингдек, саноат хавфсизлигини таъминлаш юзасидан тавсиялар ҳам кўрсатилиши мумкин);

е) хулоса.

9. Экспертиза хулосасига экспертизани амалга ошириш жараёнида аниқланган номувофиқликлар ва камчиликларни бартараф этиш баённомалари (мавжуд бўлганда), экспертизани амалга оширишда фойдаланилган қонун ҳужжатлари ва норматив техник ҳужжатлари рўйхати ҳамда ўтказилган синов натижалари илова қилиниши лозим.

3-§. Хавфли ишлаб чиқариш объектларини идентификациялаш бўйича экспертиза хулосасини расмийлаштиришга нисбатан қўйиладиган талаблар

10. Хавфли ишлаб чиқариш объектини идентификация қилиш бўйича экспертиза хулосаси мазкур Талабларнинг 2-параграфига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 10 декабрдаги 271-сон қарори билан тасдиқланган Хавфли ишлаб чиқариш объектларини идентификациялаш тартиби тўғрисидаги низом талаблари ҳамда хавфли ишлаб чиқариш объектларини идентификациялаш бўйича «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси тавсияларини эътиборга олган ҳолда расмийлаштирилади.

11. Хавфли ишлаб чиқариш объектини идентификация қилиш бўйича экспертиза хулосасига хавфли ишлаб чиқариш объектларини идентификациялаш варақаси ҳамда мазкур Талабларнинг 2-илоvasида келтирилган шаклда расмийлаштириладиган хавфли ишлаб чиқариш объектларини умумлаштириш варақаси илова қилинади.

4-§. Экспертиза хулосасини ҳисобга олиш бўйича талаблар

12. Расмийлаштирилган экспертиза хулосаси эксперт ташкилоти ва «Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси томонидан ҳисобга олинади. Ҳисобга олиш рақами экспертиза хулосаси титул варақасига қўйилади.

13. Ҳисобга олиш рақами чизиқча (дефис) билан ажратилган бешта белгилар гуруҳидан ташкил топган бўлиб, XXX-XX-XXXX-XXXXXX-XX кўришига эга.

Биринчи белгилар гуруҳи (XXX) эксперт хулосасини расмийлаштирган эксперт ташкилоти рўйхат рақамини билдиради.

Иккинчи белгилар гуруҳи (XX) экспертиза объектини билдиради ва экспертиза объектнинг шартли белгиларини қўйдаги мазмунда акс эттиради:

ЛХ — хавфли ишлаб чиқариш объектини қуриш, кенгайтириш, қайта қуриш, техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш, консервациялаш ва тугатишга доир лойиҳа ҳужжатлари;

ТҚ — хавфли ишлаб чиқариш объектида қўлланиладиган техника қурилмалари;

БИ — хавфли ишлаб чиқариш объектидаги бинолар ва иншоотлар;

ХД — саноат хавфсизлиги декларацияси;

БХ — хавфли ишлаб чиқариш объектидан фойдаланиш билан боғлиқ бошқа ҳужжатлар.

Хавфли ишлаб чиқариш объектларини идентификациялаш бўйича экспертиза хулосаларини ҳисобга олиш рақамининг иккинчи белгилар гуруҳига ИХ (хавфли ишлаб чиқариш объектларини идентификациялаш бўйича экспертиза хулосаси) белгиси қўйилади.

Учинчи белгилар гуруҳи (XXXX) экспертиза хулосасини эксперт ташкилотда расмийлаштириш тартибдаги ҳисобга олиш рақамини билдиради.

Тўртинчи белгилар гуруҳи (XXXXX) экспертиза хулосасини «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясида ҳисобга олиш рақамини билдиради.

Бешинчи белгилар гуруҳи (XX) экспертиза хулосасини тасдиқланган йилининг охири рақамларини ифодалайди.

Экспертиза хулосасини расмийлаштиришга
нисбатан қўйиладиган талабларга
1-ИЛОВА

(эксперт ташкилоти номи, манзили, телефон рақами, аккредитация аттестати рақами)

(буюртмачи номи, манзили)

(экспертиза объекти номи)

**САНОАТ ХАВФСИЗЛИГИ ЭКСПЕРТИЗАСИ
ХУЛОСАСИ**

Ҳисобга олиш рақами XXX-XX-XXXX-XXXXXX-XX

«Саноатконтехназорат» давлат инспекциясининг экспертиза хулосасини тасдиқлаш тўғрисидаги қарорисиз — экспертиза хулосаси ҳақиқий эмас*

Илова: ___ варақда

Эксперт ташкилоти
раҳбари

М.Ў.

Етакчи эксперт

(имзо)

(Ф.И.О.)

(имзо)

(Ф.И.О.)

(Расмийлаштирилган сана)

*Изоҳ: * «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясининг тасдиқлаш тўғрисидаги қарорисиз — экспертиза хулосаси ҳақиқий эмас» ёзуви ҳамда «Саноатконтехназорат» давлат инспекциясининг белгиси махсус бланкда кўрсатилади.*

Экспертиза хулосасини расмийлаштиришга
нисбатан қўйиладиган талабларга
2-ИЛОВА

Хавфли ишлаб чиқариш объектларини умумлаштириш ВАРАҚАСИ

1. Хавфли ишлаб чиқариш объектларидан фойдаланувчи ташкилот:

Ташкилотнинг тўлиқ номи	
Раҳбарнинг лавозими ва Ф.И.О.	
Ташкилотнинг почта манзили	
Телефон, факс	

2. Хавфли ишлаб чиқариш объектлари:

Тўлиқ номи	Объект типининг коди	Сугурта суммаларининг энг кам миқдори (энг кам ойлик иш ҳақи миқдорларида)
ЖАМИ:		

Саноат хавфсизлиги экспертизасини
амалга ошириш қоидаларига
5-ИЛОВА

Экспертиза хулосасини тасдиқлаш юзасидан рад этиш ҳақида ҚАРОР

(«Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси бланкида
расмийлаштирилади)

_____ (сана)

_____ (тартиб рақами)

«Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси _____

(экспертиза хулосасини тасдиқлашга тақдим этган эксперт ташкилоти номи)

томонидан тақдим этилган XXX-XX-XXXX рақам билан ҳисобга олинган

_____ (экспертиза объекти номи)

экспертиза хулосасини кўриб чиқди.

Экспертиза хулосасини кўриб чиқиш натижасида қуйидаги камчиликлар ва номувофикликлар аниқланди:

Экспертиза хулосасини кўриб чиқиш натижасида экспертиза хулосасини тасдиқлаш юзасидан рад этиш ҳақида қарор қабул қилинди.

(лавозими)

(санаси)

(Ф.И.О.)

Саноат хавфсизлиги экспертизасини
амалга ошириш қоидаларига
6-ИЛОВА

**Экспертиза хулосасини тасдиқлаш ҳақида
ҚАРОР**

(«Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси бланкида
расмийлаштирилади)

(сана)

(тартиб рақами)

«Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси _____

(экспертиза хулосасини тасдиқлашга тақдим этган эксперт ташкилоти номи)

томонидан тақдим этилган _____

(экспертиза объекти номи)

экспертиза хулосасини кўриб чиқди.

Экспертиза хулосасини кўриб чиқиш натижасида экспертиза хулосасини тасдиқлаш ҳақида қарор қабул қилинди ҳамда экспертиза хулосаси ХХХ-ХХ-ХХХХ-ХХХХХ-ХХ рақам билан ҳисобга олинди.

(лавозими)

(санаси)

(Ф.И.О.)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ
БОШҚАРУВИНИНГ
ҚАРОРИ

447 Банкларни рўйхатга олиш ва улар фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2014

(2009 йил 18 октябрдан кучга киради)

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, 12-сон, 247-модда), «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 5-6, 54-модда), «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 5-6, 61-модда) ва «Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 29-30-сон, 278-модда) қонунларига мувофиқ Марказий банк Бошқаруви **қарор қилади:**

1. Банкларни рўйхатга олиш ва улар фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Қўйидагилар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин:

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви томонидан 1998 йил 9 ноябрда 19/7-сон билан тасдиқланган «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисида низом» (рўйхат рақами 630, 1999 йил 11 февраль);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви томонидан 1999 йил 2 апрелда 6/5-сонли баённомаси билан тасдиқланган «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низом»-га 1-сон ўзгартириш ва қўшимчалар» (рўйхат рақами 630-1, 1999 йил 10 июнь);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви томонидан 1999 йил 29 октябрда 20/10-сонли баённома билан тасдиқланган «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга 2-сон ўзгартириш ва қўшимчалар» (рўйхат рақами 630-2, 1999 йил 22 декабрь);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2001 йил 24 февралдаги 5/7-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга қўшимчалар ва ўзгартиришлар киритиш

тўғрисида»ги қарори (рўйхат рақами 630-3, 2001 йил 19 март) (Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, давлат қўмиталари ва идораларининг меъёрий ҳужжатлари ахборотномаси, 2001 йил, 6-сон);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2001 йил 27 декабрдаги 30/18-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қарори (рўйхат рақами 630-4, 2002 йил 15 январь) (Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, давлат қўмиталари ва идораларининг меъёрий ҳужжатлари ахборотномаси, 2002 йил, 1-сон);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2002 йил 20 апрелдаги 9/18-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар киритиш тўғрисида»ги қарори (рўйхат рақами 630-5, 2002 йил 14 май) (Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, давлат қўмиталари ва идораларининг меъёрий ҳужжатлари ахборотномаси, 2002 йил, 9-сон);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2003 йил 29 мартдаги 6/5-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қарори (рўйхат рақами 630-6, 2003 йил 15 апрель) (Ўзбекистон Республикаси вазирликлари, давлат қўмиталари ва идораларининг меъёрий ҳужжатлари ахборотномаси, 2003 йил, 7-8-сон);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2004 йил 21 августдаги 18/3-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар киритиш тўғрисида»ги қарори (рўйхат рақами 630-7, 2004 йил 16 сентябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2004 йил, 37-сон, 417-модда);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2005 йил 19 мартдаги 5/2-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчаларни киритиш тўғрисида»ги қарори (рўйхат рақами 630-8, 2005 йил 27 апрель) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2005 йил, 17-18-сон, 133-модда);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2005 йил 16 июлдаги 15/3-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қарори (рўйхат рақами 630-9, 2005 йил 21 июль) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2005 йил, 28-29-сон, 220-модда);

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2007 йил 17 ноябрдаги 31/3-сонли «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қарори (рўйхат рақами 630-10, 2007 йил 13 декабрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2007 йил, 50-51-сон, 526-модда).

3. Мазкур қарор Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида дав-

лат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб ўн кун ўтгандан кейин кучга киради.

Марказий банк раиси**Ф. МУЛЛАЖОНОВ**

Тошкент ш.,
2009 йил 15 август,
23/3-сон

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Бошқарувининг 2009 йил
15 августдаги 23/3-сонли қарорига
ИЛОВА

**Банкларни рўйхатга олиш ва улар фаолиятини
лицензиялаш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, 12-сон, 247-модда), «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 5-6-сон, 54-модда), «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 5-6-сон, 61-модда) ва «Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 29-30-сон, 278-модда) қонунларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси ҳудудида банкларни рўйхатга олиш ва уларга банк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензия (бундан кейинги ўринларда лицензия деб юритилади) бериш тартибини белгилайди.

I. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низомда қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

банк — тижорат ташкилоти бўлиб, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки (бундан кейинги ўринларда Марказий банк деб юритилади) томонидан берилган лицензия асосида банк фаолияти деб ҳисобланадиган юридик ва жисмоний шахслардан омонатлар қабул қилиш ҳамда қабул қилинган маблағлардан таваккал қилиб кредит бериш ёки инвестициялаш учун фойдаланиш, тўловларни амалга ошириш каби фаолиятлар мажмуини амалга оширадиган юридик шахс;

банк акциядори — банк акцияларига қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда эга бўлган юридик ёки жисмоний шахс;

лицензиялаш департаменти — лицензия олиш учун тақдим этилган

ҳужжатларни кўриб чиқиш вазифалари юклатилган Марказий банкнинг таркибий тузилмаси;

норезидент банк — хорижий давлат ҳудудида рўйхатга олинган банк;

хусусий тижорат банки — устав капиталида жисмоний шахсларнинг улуши камида 50 фоизни ташкил этадиган ва устав капиталининг қолган қисми давлатнинг улуши бўлмаган юридик шахсларга тегишли бўлган банк;

чет эл банкининг шўъба банки — устав капитали тўлалигича норезидент банк томонидан шакллантириладиган банк;

чет эл капитали иштирокидаги банк — чет эллик инвесторларнинг иштироки устав капитали умумий суммасининг камида ўттиз фоизини ташкил этадиган банк. Бунда, чет эллик инвесторлардан бири юридик шахс бўлиши лозим. Бундай банкнинг устав капиталини шакллантиришда резидент жисмоний ва юридик шахслар ҳамда норезидент жисмоний ва юридик шахслар, шунингдек норезидент банклар иштирок этишлари мумкин.

2. Банклар Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 й., 2-сонга илова, 1996 й., 11-12-сон), «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 5-6-сон, 54-модда), «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 5-6-сон, 61-модда) қонунлари ҳамда бошқа қонун ҳужжатларига мувофиқ, қоида тарикасида, акциядорлик жамияти тарзида ташкил этилади.

3. Лицензия бериш юзасидан қарор қабул қилишда қуйидагилар асосий омил бўлиб ҳисобланади:

банкни ташкил этиш бўйича бизнес режанинг мақбуллиги;

банк устав капиталининг етарлилиги ва қонун ҳужжатларига мувофиқ шакллантирилганлиги;

даромадлиликнинг истиқболлари;

ташкил этилаётган банк раҳбарининг малакаси ва обрўси;

банкни ташкил этиш учун тақдим этилган ҳужжатларнинг қонун ҳужжатларига мувофиқлиги;

монополияга қарши чораларнинг мавжудлиги.

II. Банк муассислари ва акциядорлари

4. Юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан чет эллик юридик ва жисмоний шахслар банк муассислари ва акциядорлари бўлиши мумкин.

Банкнинг бошқа банкларнинг устав капиталида иштирок этишига йўл қўйилмайди, чет эл капитали иштирокидаги банклар ва чет эл банкининг шўъба банкларини ташкил этиш, шунингдек қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳоллар бундан мустасно.

Юридик ёки жисмоний шахс ёхуд ўзаро келишув билан боғланган ёки бир-бирининг мол-мулкани назорат қилувчи юридик ва жисмоний шахслар гуруҳи томонидан бир ёки бир нечта битим натижасида банкнинг шаклланти-

тирилган устав капиталининг беш фоизидан ортиғига эгалик қилинса, бу ҳақда беш иш кунидан кечикмасдан Марказий банкка хабар берилиши лозим. Устав капиталининг йигирма фоиз ва ундан ортиқ бўлган улушига эгалик қилиш учун Марказий банкдан олдиндан розилик олиниши талаб этилади.

Марказий банкнинг розилиги олинган улуш миқдорини ошириш учун Марказий банкдан такроран олдиндан розилик олиниши лозим.

5. Бир акциядор ёки ўзаро боғлиқ акциядорлар гуруҳининг банк устав капиталидаги улуши (давлат улушидан ташқари) устав капитали умумий миқдорининг йигирма беш фоизидан ошиши мумкин эмас (чет эл капитали иштирокидаги банклар ва хусусий тижорат банклари бундан мустасно).

6. Агар шахс юридик шахснинг бошқарувига ёки унинг сиёсатига катта таъсир ўтказиш имкониятига эга бўлса, ушбу шахс бундай юридик шахсни назорат қилувчи ҳисобланади.

Шахс қуйидаги ҳолларда катта таъсир ўтказувчи ҳисобланади:

мазкур юридик шахснинг йирик иштирокчиси бўлса;

юридик шахснинг акциядорлари, бошқарув органлари ёки иштирокчилари билан расмий равишда келишув тузиб ёхуд бошқа ҳар қандай тарзда унинг фаолиятига раҳбарлик қилиш ва/ёки уни бошқариш имкониятига эга бўлса.

7. Юридик шахснинг йирик акциядори ёки иштирокчиси деганда, мазкур юридик шахснинг устав капитали ёки унинг овоз берувчи акцияларининг ўн ва ундан ортиқ фоизига тўғридан-тўғри ёки билвосита эгалик қилувчи бир ёки ўзаро келишув билан боғланган бир неча шахслар тушунилади.

Тўғридан-тўғри эгалик қилиш деганда, акциядор (иштирокчи) томонидан юридик шахснинг устав капиталидаги улушига ёки унинг овоз берувчи акцияларига бевосита эгалик қилиш тушунилади.

Билвосита эгалик қилиш деганда, юридик шахснинг устав капиталидаги улушига ёки унинг овоз берувчи акцияларига шўъба корхоналар ва жамиятлар орқали эгалик қилиш тушунилади.

8. Агар икки ва ундан ортиқ шахслар расмий келишув асосида ҳаракат қилса ёки банк акцияларига жамоа бўлиб тўғридан-тўғри ёхуд билвосита эгалик қилиш мақсадида онгли равишда биргаликдаги фаолиятни олиб бориш ҳоллари мавжуд бўлса, улар банк акцияларига эгалик қилиш мақсадида ўзаро келишув билан боғланган шахслар бўлиб ҳисобланади.

9. Агар шахс ва бошқа юридик шахс банк акцияларига тўғридан-тўғри ёки билвосита эгалик қилсалар ҳамда мазкур шахс ушбу юридик шахснинг йирик иштирокчиси ёки унинг бошқарув, қузатув кенгаши аъзоси ёхуд вакили бўлса, мазкур шахс юридик шахс билан келишув асосида фаолият юритувчи бўлиб ҳисобланади.

10. Қуйидаги икки ёки ундан ортиқ шахслар бир-бири билан келишув асосида фаолият юритувчилар бўлиб ҳисобланади, агар улар:

ушбу барча шахсларнинг йирик иштирокчиси, аъзоси (шериги) ёки юридик вакили ҳисобланган ҳеч бўлмаганда битта шахс билан боғлиқ бўлсалар;

битта банкнинг акцияларига эгалик қилсалар ҳамда айни вақтда улар битта юридик шахснинг (мазкур банкдан ташқари) бошқарув, кузатув кенгаши аъзолари, йирик иштирокчилари (шериги) ёки юридик вакиллари бўлса ёхуд ушбу шахслар яқин қариндош бўлишса.

Шахснинг яқин қариндошлари бўлиб эри, хотини, ота-онаси, болалари, туғишган ҳамда ўғай ака-ука ва опа-сингиллари, боболари, бувилари, неваралари ҳисобланади.

11. Банк акцияларининг йигирма фоизига жамоавий эгалик қилувчи мазкур Низомнинг 8 ва 10-бандларида келтирилган шахслар улар бир-бирлари билан келишув асосида фаолият юритмаётганлигини исботловчи ва шу сабабли банк акцияларига эгалик қилиш учун Марказий банк рухсати талаб қилинмаслиги тўғрисидаги ҳужжатларни Марказий банкка тақдим этишлари мумкин.

Мазкур исботловчи ҳужжатлар бу шахслар томонидан бундай миқдордаги акциялар жамоавий тарзда сотиб олингунга қадар тақдим этилиши лозим. Акцияларни бундай шахслар томонидан бир-бирига боғлиқ бўлмай ва бир-биридан хабари бўлмаган ҳолда сотиб олиниш ҳоллари бундан мустасно.

12. Банк муассислари банк акциядорлари таркибидан у рўйхатга олинган кундан бошлаб бир йил мобайнида чиқиб кетиш ҳуқуқига эга эмаслар.

13. Банк муассислари молиявий жиҳатдан барқарор ва обрўга эга бўлишлари лозим.

14. Юридик шахснинг молиявий барқарор бўлмаганлиги қуйидаги омиллар билан белгиланади:

баланснинг ноликвидлиги;

тўловга қобилиятсизлик ёки банкротлик;

бу юридик шахс расмий равишда банкрот деб эълон қилинишидан қатъи назар, унинг пассивларининг активларидан ошиб кетиши;

юридик шахснинг мажбуриятлари банк барқарорлигига нисбатан муайян таваккалчиликларни юзага келтирса;

юридик шахс тақдим этган молиявий ҳужжатлар бу шахс зарур ҳолларда банк устав капиталидаги улушини ошира олмаслигини кўрсатса;

юридик шахс томонидан банк акцияларининг сотиб олиниши натижа-сида банкка ёки унинг омонатчиларига молиявий хавф солиниши мумкинлигини кўрсатувчи бошқа ҳоллар маълум бўлса.

15. Қуйидаги шахслар банк муассислари бўла олмайдилар:

мазкур Низомнинг 13-банди талабларига номувофиқ деб ҳисобланган шахслар;

оффшор ҳудудларда рўйхатга олинган норезидент юридик шахслар;

оффшор ҳудудларда истиқомат қиладиган чет эл фуқаролари;

давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, жамоат бирлашмалари ва диний ташкилотлар, жамоат фондлари, халқаро нодавлат нотижорат ташкилотлари, бюджетдан ташқари жамғармалар, агар қонун ҳужжатларида бошқача ҳолатлар кўзда тутилмаган бўлса.

III. Банкнинг таъсис этилиши

16. Муассислар акциядорлик жамияти шаклидаги банкни ташкил этиш учун аввал таъсис шартномасини имзолайдилар, сўнгра таъсис йиғилишини ўтказадилар.

17. Мазкур ҳаракатлар муассислар томонидан Ўзбекистон Республикаси «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 5-6-сон, 61-модда), «Қимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 йил, 29-30-сон, 278-модда) қонунлари ҳамда акциядорлик жамиятлари фаолиятини тартибга солувчи бошқа қонун ҳужжатларига риоя этилган ҳолда амалга оширилади.

18. Банкни ташкил этиш тўғрисидаги таъсис шартномасида қуйидагилар бўлиши лозим:

банкни таъсис этиш борасида биргаликда фаолият кўрсатиш тартиби;
банк устав капитали миқдори;

муассислар ўртасида жойлаштирилиши лозим бўлган акциялар турлари, уларнинг номинал қиймати, ҳар хил турдаги акцияларнинг нисбати, уларни тўлаш миқдори ва тартиби;

муассисларнинг банкни ташкил этишга доир ҳуқуқ ва бурчлари.

Таъсис шартномасига муассисларнинг келишувига мувофиқ бошқа шартлар ҳам киритилиши мумкин.

IV. Банк устави

19. Банк уставида қуйидаги маълумотлар бўлиши лозим:

банкнинг тўлиқ ва қисқартирилган номи ҳамда унинг жойлашган ери (почта манзили);

банк операцияларининг рўйхати, мақсади ва фаолият муддати;

устав капиталининг миқдори, муассислар рўйхати, устав капиталидаги улушларнинг тақсимланиши;

устав капиталини кўпайтириш ёки камайтириш тартиби;

чиқарилаётган акциялар турлари, уларнинг номинал қиймати, ҳар хил турдаги акцияларнинг нисбати;

соф фойда ва дивидендларни тақсимлаш ҳамда зарарларни қоплаш тартиби;

захира фондини ва бошқа фондларни ташкил этиш тартиби;

банк акциядорларининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари;

банкнинг бошқарув органлари, уларни ташкил этиш тартиби, аъзоларининг сони, ваколатлари ҳамда вазифалари ҳақидаги маълумотлар;

йиллик ҳисоботларни тузиш, текшириш ва тасдиқлаш тартиби;

банк аудити тартиби, шу жумладан, бухгалтерия ҳисобининг халқаро андозаларига мувофиқ белгиланган ҳисоботлар ва аудиторлик дастурларининг мақсадлари;

банкни қайта ташкил этиш ва тугатиш тартиби;
банк томонидан акцияларни жойлаштириш тартиби ва шартлари.
Банк уставида қонун ҳужжатларига зид бўлмаган бошқа қоидалар ҳам бўлиши мумкин.

V. Банкнинг устав капитали

20. Банкнинг устав капитали банк муассислари ва акциядорларининг пул маблағлари ҳисобидан ташкил топади.

21. Кредитга ва гаровга олинган ҳамда бошқа жалб этилган маблағлардан банк устав капиталини шакллантиришда ҳамда банк акцияларини сотиб олишда фойдаланиш тақиқланади. Мазкур талабга зид ҳолда устав капиталига киритилган маблағлар эгаларига қайтарилиши ва шу вақтнинг ўзидаёқ акциялар келгусида сотиш учун банкка топширилиши лозим.

22. Алоҳида ҳолларда қонун ҳужжатларига мувофиқ банкнинг устав капиталини шакллантириш учун бюджет маблағларидан фойдаланилиши мумкин.

23. Ташкил этилаётган банк капиталининг етарлилик даражасини белгилашда қуйидагилар асосий омил ҳисобланади:

Марказий банк томонидан белгиланган устав капиталининг энг кам миқдори бўйича талабларга мувофиқлиги;

банк капитали, шу жумладан устав капитали миқдорини доимий кўпайтириб боришнинг режалаштирилганлиги;

кўзда тутилаётган даромадлар ҳамда фондларни шакллантириш истиқболлари;

муассисларнинг зарур ҳолларда қўшимча капитал кирита олиш қобилияти.

24. Банк рўйхатга олингунга қадар устав капиталини шакллантириш учун муассислар томонидан Марказий банкда ёки резидент банкларнинг бирида вақтинчалик жамғарма ҳисобварағи очилади.

Банк устав капиталининг белгиланган энг кам миқдори мазкур вақтинчалик жамғарма ҳисобварақда муассислар томонидан банкни рўйхатга олингунга қадар тўлиқ шакллантирилган бўлиши керак.

25. Устав капиталининг энг кам миқдори қуйидаги миқдорларда белгиланади:

банклар учун — 5 млн. евро эквивалентида;

хусусий тижорат банклари учун — 2,5 млн. евро эквивалентида.

Янги ташкил этилаётган банклар учун устав капитали энг кам миқдорининг ҳисоб-китоби Марказий банк томонидан валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистика ва бошқа ҳисоботларни юритиш учун эълон қилинган евро курсининг муассислар томонидан банк ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилинган (таъсис йиғилиши ўтказилган) кундаги курсидан келиб чиққан ҳолда миллий валютада амалга оширилади.

26. Банк рўйхатга олингандан кейин унинг устав капитали миқдорида эгаси ёзилган акциялар чиқарилади ва улар муассислар ўртасида жойлаштирилади.

VI. Банк номига қўйиладиган талаблар

27. Банк номида «Банк» атамаси ёки мазкур атама қўшиб ясалган сўз бирикмалари ишлатилиши ҳамда банкнинг ташкилий-ҳуқуқий шакли кўрсатилиши лозим. Банк номи фирма номлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларида келтирилган талабларга мувофиқ бўлиши зарур.

VII. Марказий банк томонидан банкнинг раҳбар ходимларига қўйиладиган талаблар

28. Банкнинг раҳбар ходимларига банк кенгашининг раиси ва аъзолари, бошқарув раиси ва унинг ўринбосарлари, бошқарув аъзолари, бош банкнинг бош бухгалтерлари, амалиёт бошқармаси ва банк филиалларининг раҳбарлари ҳамда уларнинг бош бухгалтерлари киради. Улар (банк кенгаши раиси ва аъзоларидан ташқари) «Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан тижорат банклари ва уларнинг филиаллари раҳбарлари, бош бухгалтерлари, бошқарув аъзолари, кредит уюшмалари ҳамда микрокредит ташкилотлари ижро органлари раҳбарлари лавозимларига тавсия этилаётган номзодларга нисбатан малака талаблари қўйиш тартиби тўғрисида»ги низомнинг (рўйхат рақами 1641, 2006 йил 14 ноябрь, Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 йил, 46-47-сон, 467-модда) талаблари асосида касбга мувофиқлиги аниқланади.

29. Банк кенгашининг раиси ва аъзолари Марказий банк томонидан суҳбатга таклиф этилишлари мумкин.

VIII. Банк бошқарув органлари ва унинг ташкилий тузилмасига қўйиладиган талаблар

30. Банкнинг бошқарув органлари қуйидагилар ҳисобланади:
акциядорлар умумий йиғилиши;
банк кенгаши (кузатув кенгаши);
банк бошқаруви.

31. Акциядорлар умумий йиғилиши банкнинг олий бошқарув органидир. Акциядорлар умумий йиғилишининг вазифалари ва ваколатлари қонун ҳужжатлари ва банк устави асосида белгиланади.

32. Қонун ҳужжатларига мувофиқ акциядорлар умумий йиғилишининг мутлақ ваколатига кирувчи масалалар банк кенгаши ёки унинг бошқарувига топширилмайди.

33. Банк кенгашининг миқдорий таркиби банк устави ёки акциядорлар умумий йиғилиши қарорига кўра белгиланади.

Бунда, акциядорлари сони 500 тагача бўлган очик турдаги акциядорлик жамияти шаклидаги банкларнинг Кенгаши таркиби камида беш аъзодан, акциядорлари сони 501 тадан 1000 тагача бўлган банкларда камида етти аъзодан ва акциядорлари сони 1000 тадан ортиқ бўлган банкларда камида тўққиз аъзодан иборат бўлиши лозим.

34. Ёпиқ акциядорлик жамияти шаклидаги банкларнинг банк кенгаши аъзоларининг умумий сони акциядорлар сонидан қатъи назар, бештадан кам бўлмаслиги керак.

Овоз берувчи акцияларнинг эгаси бўлган акциядорлар сони ўттиз кишидан кам бўлган ёпиқ акциядорлик жамияти шаклида ташкил этилган банкда кузатув кенгаши вазифаси банк устави билан акциядорларнинг умумий йиғилиши зиммасига юкланиши мумкин.

35. Банк бошқаруви банкнинг ижро органи бўлиб, банкка оператив раҳбарликни амалга оширади ҳамда банк фаолияти учун жавобгар ҳисобланади. Бошқарувга раис раҳбарлик қилади.

36. Бошқарув қонун ҳужжатларига мувофиқ банк кенгаши ваколатига киритилган масалаларни ҳал қилиш ҳуқуқига эга эмас. Бошқарув банк кенгаши ва акциядорлар умумий йиғилишига ҳисобот беради.

37. Банкнинг ташкилий тузилмаси бизнес-режада кўрсатилган фаолият турларини ўзида акс эттириши керак. Ташкил этишнинг назарда тутилаётган қўлами амалга оширилиши режалаштирилган операциялар ҳажмига мос бўлиши керак.

38. Ишга жалб этилаётган ходимларнинг малакаси банк томонидан бажарилиши кўзда тутилаётган фаолиятининг белгиланган турларига мос бўлиши ҳамда улар сони банк фаолиятини амалга оширишни таъминлаш учун етарли бўлиши керак.

39. Банк қонун ҳужжатларига мувофиқ банкда ички назорат ҳолатини, жумладан, молия-хўжалик фаолияти самарадорлигини, ҳисобнинг ишончлилиги ва аниқлигини, ҳисоботларнинг тўлиқ ва объективлигини, банк қонунчилиги ҳужжатлари ва бошқа ички ҳужжатларга, банк операцияларини амалга ошириш қоидалари ва тартибларига риоя қилинишини текшириш (аудит) ва мониторингини амалга оширувчи, шунингдек, банк операцияларининг самарадорлиги ва ишончлилигини ошириш бўйича банк кенгашига маслаҳатлар берувчи мустақил таркибий тузилма — ички аудит хизматини ташкил этиши шарт.

**IX. Банк ва улар филиаллари биноларининг
муҳофазасини таъминлаш ҳамда муҳандис-техник
қўриқлаш воситалари билан жиҳозланишига, ахборот
алмашинуви ва муҳофазасига оид дастурий маҳсулотларга
қўйилган талаблар**

40. Банк биноти хавфсизлиги ва банкнинг ахборот муҳофазасига оид дастурий техник воситалар билан жиҳозланиши «Ўзбекистон Республикасининг автоматлаштирилган банк тизимларидаги антивирус ҳимояси тўғрисида» (рўйхат рақами 910, 2000 йил 10 март), «Ўзбекистон Республикаси тижорат банклари автоматлаштирилган банк тизимларида ахборотни муҳофаза қилиш тўғрисида» (рўйхат рақами 1552, 2006 йил 13 март, «Ўзбекистон Республикаси банк тизимида электрон рақамли имзо ва шифрлаш калитларидан фойдаланиш тартиби тўғрисида»ги (рўйхат рақами 1553, 2006 йил

13 март) низомлар ҳамда «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида банкларда электрон ахборотларни муҳофазалашни ташкил этиш тўғрисида»ги (рўйхат рақами 1047, 2001 йил 9 июль) ва «Ўзбекистон Республикаси банкларида электрон архив ишларини юритиш тартиби тўғрисида» (рўйхат рақами 1685, 2007 йил 2 июнь) йўриқномаларда кўрсатилган талаблар асосида амалга оширилиши лозим.

41. Дастурий маҳсулотларга талаблар ва улардан фойдаланиш тартиби «Ўзбекистон Республикаси банк тизимида дастурий маҳсулотлардан фойдаланиш учун рухсатнома бериш тартиби тўғрисида»ги (рўйхат рақами 1739, 2007 йил 20 ноябрь) низом билан тартибга солинади.

42. Банк ва уларнинг филиалларини ички ишлар идоралари ҳузуридаги кўриқлаш бўлимлари томонидан кўриқлашни ташкил этиш ҳамда уларни муҳандис-техник кўриқлаш ва ёнғиндан хабар бериш сигнализация воситалари билан жиҳозлаш қонун ҳужжатларида қайд этилган талабларга асосан амалга оширилади.

43. Банк ахборот тизимларининг ўзаро ишлашини таъминлаш учун локал ҳисоблаш тармоғи мавжуд бўлиши лозим.

44. Банкнинг ахборот алмашувини таъминлаш мақсадида унинг банклараро телекоммуникация тармоғига уланиши учун қуйидагилар мавжуд бўлиши лозим:

банк (филиал) биноси ва банклараро телекоммуникация тармоғининг жиҳозлари ўрнатилган автоматик телефон станцияси билан алоҳида сифатли алоқа линияси;

абонент ускуналари;

кафолатланган электр таъминоти (220 В);

электр сигналлари бўйича ишончли ер ўтказгичи.

45. Банк (филиал) биноларининг муҳофазаси таъминланганлиги ва муҳандис-техник кўриқлаш воситалари билан жиҳозланганлиги, дастурий маҳсулотларнинг тайёрлиги бўйича текшириш ташкил этилаётган банк (филиал) жойлашган ҳудуддаги Марказий банкнинг Бош бошқармаси томонидан амалга оширилади ва текшириш натижаси бўйича икки томонлама (мутахассислар ва банк вакили) далолатномалар тузилади.

Далолатнома бир нусхадан Марказий банкнинг Ахборотлаштириш бош маркази, Эмиссия-касса операциялари департаментига, Тўлов тизими ва ахборотлаштириш департаменти ҳамда Хавфсизлик ва ахборотларни ҳимоялаш департаментига тақдим этилади.

Марказий банк ҳудудий Бош бошқармасининг мазкур далолатномаларга асосан банк (филиал) биноларининг муҳофазаси таъминланганлиги ва муҳандис-техник кўриқлаш воситалари билан жиҳозланганлиги, дастурий маҳсулотларнинг тайёрлиги юзасидан ижобий хулосаси Лицензиялаш департаментига юборилади.

Х. Банкларни лицензиялаш тартиби

46. Банкларни лицензиялаш жараёни икки босқичдан:

банк таъсис этиш учун Марказий банкнинг дастлабки рухсатини бериш;

банкни рўйхатга олиш билан бир вақтда лицензия беришдан иборат.

47. Муассислар ўз ораларидан Марказий банкда, унинг ҳудудий Бош бошқармаларида ва бошқа органларда банкни ташкил этиш юзасидан уларнинг манфаатларини ифода этишга вакил қилинган шахсни белгилайдилар. Унинг ваколатлари таъсис шартномаси билан тасдиқланади.

48. Марказий банкнинг ҳудудий Бош бошқармалари банк муассисларини банк ташкил этиш билан боғлиқ бўлган зарур қонун ҳужжатлари билан таъминлайдилар.

XI. Банк ташкил этишга дастлабки рухсатни олиш учун зарур бўлган ҳужжатлар

49. Муассислар томонидан таъсис шартномаси имзоланганидан сўнг бир ой мобайнида Марказий банкка банкни очиш учун дастлабки рухсатни бериш тўғрисидаги аризани тақдим этадилар. Аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилинади:

1) муассислар томонидан имзоланган ва уларнинг муҳрлари билан (агар муассис яқка тартибдаги тадбиркор ёки юридик шахс бўлса) тасдиқланган таъсис шартномаси (уч нусхада, уларнинг биттаси асл нусха). Жисмоний шахсларнинг имзолари ва таъсис шартномаларининг нусхалари нотариал идора томонидан тасдиқланади (ягона муассислар бундан мустасно);

2) муассислар томонидан тасдиқланган ва банк кенгаши раиси томонидан имзоланган банк устави (учта асл нусхада);

3) таъсис йиғилишининг уч нусхада тайёрланган баённомаси. Бу ҳужжатда банкни ташкил этиш, устав капитали миқдори, банк устави ва бизнес-режани тасдиқлаш, банк кенгаши, бошқаруви ва тафтиш комиссиясини сайлаш тўғрисидаги қарорлар бўлиши лозим. Баённома нусхалари банк кенгаши раиси томонидан тасдиқланади;

4) муассислар тўғрисида қуйидаги маълумотларни ўз ичига олган ҳужжатлар:

а) мазкур Низомнинг 1-иловасига мувофиқ банк кенгаши раиси томонидан тасдиқланган банкнинг барча муассислари тўғрисидаги маълумотлар;

б) муассис-жисмоний шахслар бўйича:

мазкур Низомнинг 2-иловасига мувофиқ ташкил этилаётган банк овоз берувчи акцияларининг бир ёки ундан ортиқ фоизига эгалик қиладиган жисмоний шахслар ва уларнинг яқин қариндошлари ҳақидаги маълумотлар;

ташкил этилаётган банк овоз берувчи акцияларининг беш ёки ундан ортиқ фоизига эгалик қиладиган жисмоний шахслар учун қўшимча равишда мазкур Низомнинг 3-иловасига мувофиқ маълумотлар;

ташкил этилаётган банк овоз берувчи акцияларининг ўн ёки ундан ортиқ фоизига эгалик қиладиган жисмоний шахслар учун қўшимча равишда мазкур Низомнинг 4-иловасига мувофиқ охириги икки йил учун солиқ декларациялари;

циялари (хусусий тижорат банклари устав капиталида иштирок этаётган резидент жисмоний шахслар бундан мустасно);

в) муассис-юридик шахслар бўйича:

давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси ва тўлов реквизитлари;

ташкил этилаётган банкнинг устав капиталига киритилган бадаллар суммаси (жумладан, устав капитали умумий суммасига нисбатан фоиз ҳисобида);

юридик шахснинг сўнги уч йил учун, шу жумладан, солиқ органлари ва аудиторлик фирмаси томонидан тасдиқланган сўнги икки ҳисобот санаси учун баланс ҳисоботлари;

ташкил этилаётган банк овоз берувчи акцияларининг беш ёки ундан ортиқ фоизига эгалик қиладиган муассислар учун қўшимча равишда мазкур юридик шахснинг устав капиталида иштирок этаётган ҳар бир иштирокчининг давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси ва тўлов реквизитлари, шунингдек, уларнинг улуши (фоиз кўринишида);

агар юридик шахс устав капиталида йирик иштирокчи-жисмоний шахс бўлса, мазкур Низомнинг 2-иловасига мувофиқ у тўғрисидаги маълумотлар;

мазкур Низомнинг 2-иловасига мувофиқ банкни ташкил этаётган муассис-юридик шахс кенгаши ва бошқаруви аъзолари тўғрисидаги маълумотлар;

г) ўзаро боғланган шахслар ҳақида маълумотлар:

муассис-жисмоний (юридик) шахс ёки муассис-жисмоний шахснинг яқин қариндошлари, юридик шахслар устав капиталидаги иштироки муносабати билан ёки бошқа усуллар билан уларнинг фаолиятига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган юридик шахслар тўғрисида ҳамда муассис-юридик шахснинг устав фондидаги улуши (агар мавжуд бўлса) тўғрисидаги қуйидаги маълумотлар:

давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси ва тўлов реквизитлари;

муассислар рўйхати ва мазкур юридик шахс устав капиталига киритилган бадаллар суммаси (жумладан, устав капитали умумий суммасига нисбатан фоиз ҳисобида);

молиявий ҳолат тўғрисидаги маълумотлар (молиявий ҳисобот, жумладан чиқарилган облигациялар, олинган кредитлар ва берилган банк кафолатлари тўғрисидаги маълумотлар);

юридик шахс раҳбарининг фамилияси, исми, отасининг исми;

5) ташкил этилаётган банк овоз берувчи акцияларининг беш ёки ундан ортиқ фоизига эгалик қиладиган муассислар қўшимча равишда ариза тақдим қилинганга қадар охириги беш йил мобайнида суд ёки давлат органлари томонидан уларга нисбатан қўлланилган барча жазо чоралари тўғрисидаги маълумотлар. Марказий банк зарур ҳолларда мазкур кичик банда келтирилган маълумотларни ташкил этилаётган банк овоз берувчи акцияларининг беш фоизидан кам бўлган улушига эгалик қиладиган муассислардан ҳам талаб қилишга ҳақли;

6) ташкил этилаётган банк кенгаши раиси ва унинг ўринбосарлари кўрсатилган ҳолда банк кенгаши аъзоларининг ҳамда бошқарув раиси ва бошқа раҳбар ходимлар рўйхати, жумладан, уларнинг аввалги меҳнат фаолиятлари, маълумот даражалари ҳамда уларга нисбатан қўлланган жазо чоралари тўғрисидаги, шунингдек уларнинг Марказий банк томонидан раҳбар ходимларга қўйилган талабларга мослигини тасдиқловчи маълумотлар;

7) банкнинг ташкилий тузилмаси;

8) банк ички аудити хизмати тўғрисида низом;

9) банкнинг ички кредит сиёсати тўғрисида низом;

10) банк бизнес-режаси. Унда мазкур Низомнинг 5-иловасига мувофиқ банк фаолияти стратегияси, йўналишлари, кўлами, молиявий истиқболлари ва бошқа зарурий маълумотлар очиб берилиши керак;

11) вакилнинг муассислар номидан ариза бериш ваколатига эга эканлигини тасдиқловчи (нотариал тартибда ёки бошқа усулда тасдиқланган) ҳужжат;

12) банкнинг инвестиция сиёсати тўғрисида низом. Банк кенгаши томонидан тасдиқланган банкнинг инвестиция сиёсати тўғрисидаги низомда қуйидагилар акс эттирилиши лозим:

инвестиция стратегияси ва мақсадлари;

банк маблағларини инвестициялаш режалаштирилаётган қимматли қоғозлар турлари ва шакллари, инвестицияларни амалга ошириш муддатлари;

қимматли қоғозлар эмитентлари ва уларнинг фаолият соҳалари бўйича акцияларни жамлашни чегаралаш;

қимматли қоғозларга қўйилмаларнинг хавфсизлигини ва уларнинг сифатини баҳолаш;

қимматли қоғозлар эмитентларининг молиявий аҳволини ва бошқариш тажрибасини баҳолаш;

инвестициялар диверсификациясини амалга ошириш;

13) банкнинг эмиссия сиёсати тўғрисида низом. Банк кенгаши томонидан тасдиқланган банкнинг эмиссия сиёсати тўғрисидаги низомда қуйидагилар акс эттирилиши лозим:

эмиссия фаолияти стратегияси ва мақсадлари;

банк чиқаришни режалаштираётган қимматли қоғозлар турлари ва шакллари, эмиссия муддатлари;

қимматли қоғозлар ликвидлилигини ва муомалада бўлишлигини сақлаб туриш;

қарз мажбуриятларининг ўз вақтида қопланишини таъминлаш;

14) аризани кўриб чиқиш учун тўланиши лозим бўлган йиғим тўланганлигини тасдиқловчи ҳужжат.

Таъсис йиғилиши баёнида мазкур банднинг 7 — 9, 12 ва 13-кичик бандларида кўрсатилган ҳужжатларни тасдиқлаш, шунингдек, кенгаш раисини сайлаш тўғрисидаги қарорлар бўлиши лозим.

50. Резюме, шахсий баланс қайдномаси ва банк бизнес-режасида келтирилган барча саволларга тўлиқ жавоб берилиши керак. Мазкур Низомнинг 49-бандида келтирилган барча ҳужжатлар уч нусхада тақдим этилади.

51. Аризага илова қилинган ҳужжатлардаги барча маълумотларнинг ҳаққонийлиги текширилади.

Банкни рўйхатга олиш ва лицензия олишга дастлабки рухсатни беришни рад этиш учун қуйидагилар асос бўлади:

ҳужжатларнинг тегишли тартибда расмийлаштирилмай тақдим этилиши;
тақдим этилган ҳужжатларда нотўғри ёки бузиб кўрсатилган маълумотларнинг мавжудлиги.

ХII. Чет эл капитали иштирокидаги банк ва чет эл банкининг шўъба банкни ташкил этишга қўшимча талаблар

52. Фақат молиявий ахvoli мустаҳкам ва обрўга эга бўлган норезидент банкларга Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ўз шўъба банкларини очишга йўл қўйилади. Бунда, қисқа муддатли мажбуриятлари IBCA, Moody's ёки Standart and Poog's таснифлари бўйича A1 (ёки A+)дан паст бўлмаган рейтингга эга бўлган норезидент банклар устунликка эгадирлар.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ўз шўъба банкни очиш ёки банк устав капиталида иштирок этиш истагини билдирган норезидент банкнинг устав капитали 500 млн. евро эквивалентига тенг суммадан кам бўлмалиги керак.

53. Норезидент жисмоний ва юридик шахслар томонидан, шунингдек, эллик фоиздан ортиқ акциялари (иштирокчилар бадаллари) норезидент жисмоний ва/ёки юридик шахсларнинг эгалигида, фойдаланувида ёки тасарруфида бўлган резидент юридик шахслар томонидан Ўзбекистон Республикасида ташкил этилган банкларнинг акцияларини сотиб олиш, уларга эгалик ҳуқуқини бериш ва шу каби бошқа муносабатлар бўйича келишувлар фақат Марказий банкнинг олдиндан рухсати олинганидан сўнг амалга оширилади.

54. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида норезидент банкларнинг филиалларини ташкил этилишига йўл қўйилмайди.

55. Чет эл капитали иштирокидаги банклар ва чет эл банкининг шўъба банкларида — бош бухгалтер, бошқарув раиси ўринбосари лавозимларига, бошқарув раиси ўринбосарлари бир кишидан кўп бўлган банкларда эса — биринчи ўринбосар лавозимига Ўзбекистон Республикаси фуқаролари таъинланади.

56. Чет эл капитали иштирокидаги банкларда банк кенгаши аъзоларининг ҳеч бўлмаганда биттаси Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлиши лозим, чет эл банкининг шўъба банклари бундан мустасно.

57. Банкни ташкил этишда норезидент банк иштирок этган ҳолларда Марказий банк қўшимча равишда қуйидаги омилларни кўриб чиқади:

норезидент банк мамлакатадаги назорат даражаси ва сифати;
норезидент банкнинг IBCA, Moody's ёки Standart and Poog's таснифлари бўйича кредит рейтинги;
норезидент банк мамлакатада омонатларни муҳофаза қилиш тизими;

норезидент банк мамлакатигади иқтисодий ахвол.

Марказий банк мазкур бандда қайд этилган омилларни белгилаш мақсадида қўйидагилар билан муносабатларни ўрнатади:

норезидент банк мамлакатигади банк назоратини амалга оширувчи орган билан;

норезидент банк мамлакатигади ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан;

норезидент банк мамлакатигади фискал органлар билан.

58. Банкни ташкил этишда норезидент банк иштирок этса, муассислар мазкур Низомнинг 49-бандида келтирилган ҳужжатларга қўшимча равишда қўйидаги ҳужжатларни тақдим этадилар:

а) норезидент банкнинг тегишли органи томонидан қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси ҳудудида банк ташкил этишда қатнашиш тўғрисида қарор;

б) муассис-норезидент банкнинг устави;

в) муассис-норезидент банк жойлашган мамлакатдаги банк назорати органининг муассис-норезидент банкнинг банк фаолияти билан шуғулланиш учун лицензияга эга эканлиги, жумладан, ўз мамлакатига қайтариб бериш шарти билан пул депозитлари ва бошқа бойликларни қабул қилиш ҳуқуқига эга эканлиги ҳақидаги ёзма тасдиқномаси;

г) банк назорати органининг муассис-норезидент банк жойлашган ва рўйхатдан ўтказилган жойда назоратда эканлигини тасдиқловчи ёзма тасдиқномаси;

д) аудиторлик фирмаси томонидан тасдиқланган муассис-норезидент банкнинг охириги уч йиллик молиявий ҳисоботи;

е) банк назорати органининг муассис-норезидент банк Ўзбекистон Республикасида ташкил этилаётган банк устав капиталида қатнашиши учун берган ёзма рухсатномаси ёки муассис-норезидент банк мамлакати қонунларига кўра бундай рухсатнома талаб этилмаслиги тўғрисидаги ёзма тасдиқномаси;

ж) муассис-норезидент банк акциядорлари (иштирокчилари) ҳақидаги қўйидаги маълумотлар:

фамилияси, исми, отасининг исми (жисмоний шахслар учун), фирма номи (юримдик шахслар учун);

туғилган санаси ва жойи (жисмоний шахслар учун), давлат рўйхатидан ўтказилган санаси ва жойи (юримдик шахслар учун);

норезидент банк акциядорларининг мазкур банк устав капиталидаги улуши.

Норезидент банклар Ўзбекистон Республикасининг фаолият кўрсатаётган банклари устав капитали улушини сотиб олган ҳолларда ҳам мазкур бандда келтирилган ҳужжатлар тақдим этилади.

59. Банкни ташкил этишда банк бўлмаган норезидент юримдик шахслар қатнашса, мазкур Низомнинг 49-бандида келтирилган ҳужжатларга қўшимча равишда қўйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

а) муассис ваколатли органининг унинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги банк устав капиталида иштирок этиши тўғрисидаги қарори нусхаси;

б) аудиторлик фирмаси томонидан тасдиқланган муассиснинг охирги уч йиллик молиявий ҳисоботи;

в) агар муассиснинг мамлакати қонунлари талаб қилса, муассис жойлашган мамлакат назорат органининг унинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги банк устав капиталида иштирок этишига розилигини тасдиқловчи ҳужжати;

г) муассиснинг тўловга лаёқатлилиги тўғрисида биринчи даражали чет эл банки томонидан берилган тасдиқ;

д) муассиснинг таъсисчилари тўғрисида қуйидаги маълумотлар:

таъсисчи-юридик шахслар учун — фирма номи, давлат рўйхатидан ўтказилган санаси ва жойи, муассиснинг устав фондидаги (капиталидаги) улуши;

таъсисчи-жисмоний шахслар учун — фамилияси, исми, отасининг исми, турар жойи (тўлиқ манзили), ишбилармонлик ёки профессионал фаолияти тўғрисидаги маълумотлар, муассиснинг устав фондидаги (капиталидаги) улуши.

60. Мазкур Низомнинг 58 ва 59-бандларида қайд этилган барча ҳужжатлар Ўзбекистон Республикасининг консуллик муассасаси ёки муассис-норезидент банк рўйхатдан ўтказилган давлатдаги ваколат берилган бошқа консуллик муассасалари томонидан тасдиқланади.

61. Банкни ташкил этишда норезидент жисмоний шахс қатнашса, мазкур Низомнинг 49-бандида келтирилган ҳужжатларга қўшимча равишда унинг тўловга лаёқатлилигини (устав капиталидаги ўз улушини тўлашга лаёқатлилигини) тасдиқловчи биринчи даражали чет эл банки томонидан берилган тасдиқ, шунингдек, унинг маблағларининг қонунийлиги тўғрисидаги хорижий давлат ваколатли органининг маълумотномаси илова қилинади.

62. Биринчи даражали чет эл банки бўлиб қисқа муддатли мажбуриятлари IBCA, Moody's ёки Standart and Poog's таснифлари бўйича А1 (ёки А+)дан паст бўлмаган рейтингга эга бўлган банк ҳисобланади.

63. Норезидентларнинг аризасини кўриб чиқиш ва уларнинг молиявий аҳволини баҳолашда, Марказий банк норезидентлар мамлакатининг назорат органи маълумоти ва фикр-мулоҳазаларига таянади.

Зарурат бўлганда, Марказий банк ўз мезонлари ва фикр-мулоҳазаларини қўллаш ҳуқуқига эга.

64. Чет эл капитали иштирокидаги банклар ва чет эл банкининг шўъба банкларини рўйхатга олишда уларнинг чет эл валютасида операцияларни амалга оширишга тайёр бўлишлари мажбурийдир.

65. Норезидентлар томонидан банкни ташкил этишга берилган аризаларни рад этиш учун қуйидагилар асос бўлиши мумкин:

махаллий иқтисодиётга ёки рақобат муҳитига ёмон таъсир ўтказиш хавфининг мавжудлиги;

бизнес-режанинг асосланмаганлиги ва молиявий институтнинг муваффақиятли иш олиб боришига ёрдамлашмаслиги;

уларнинг мамлакатида банк назоратининг етарли даражада эмаслиги (норезидент банк иштирок этса);

норезидент мамлакатининг назорат қилувчи органлари томонидан рад этиш тавсия қилинса;

норезидентнинг устав капиталида жинойй фаолиятдан олинган маблағларнинг мавжуд бўлиши ёхуд уларнинг акциядорлари таркибида оффшор ҳудудларда рўйхатдан ўтказилган юридик шахсларнинг мавжуд бўлиши;

норезидентнинг молиявий ҳолати қониқарсиз бўлса;

банкнинг чет эл валютасида операцияларни амалга оширишга тайёр эмаслиги;

банк кенгаши (чет эл банкининг шўъба банки бундан мустасно) ва бошқаруви таркибида Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг бўлмаслиги;

банкнинг хавфсиз ва барқарор фаолият юритишига халақит берувчи бошқа ҳолатлар.

ХIII. Банкни ташкил этиш учун дастлабки рухсатни бериш

66. Лицензиялаш департаменти бир ой муддат ичида муассислар тақдим этган ҳужжатлар тўпламини мазкур Низом талабларига мувофиқлиги нуқтаи назаридан кўриб чиқади.

Нотариус тасдиғидан ўтказилиши талаб қилинмайдиган ва ҳажми бир варақдан кўп бўлган ҳужжатлар алоҳида йиғмажилд шаклида тикилган бўлиши лозим.

67. Тақдим этилган ҳужжатлар тўплами тўлиқ жамланса ва мазкур Низом талабларига мувофиқ келса, Лицензиялаш департаменти Марказий банкнинг Кредит ташкилотларини рўйхатга олиш ва лицензиялаш комиссиясига банкни очиш учун дастлабки рухсатни бериш тўғрисидаги масалани киритади, акс ҳолда ҳужжатлар тўплами қайтариш сабаби ва қанча муддат ичида ҳужжатларни такроран тақдим этиш мумкинлиги кўрсатилган ҳолда қайтарилади.

68. Ҳужжатларни қайта кўриб чиқиш учун тақдим этиш муддати ўн беш иш кунидан ошмаслиги лозим. Ушбу муддатдан кечикиб тақдим этилган ҳужжатлар янгидан тақдим этилган ҳисобланади. Муассислар томонидан такроран тақдим этилган ҳужжатларни қайта ишлаш учун кетган вақт ҳужжатларни кўриб чиқиш учун белгиланган муддатга кирмайди.

Такроран топширишда қайта ишланган ҳужжатлар ушбу Низомнинг талабларига мувофиқ янгидан тегишли тартибда расмийлаштирилиши ва тасдиқланган бўлиши лозим.

69. Дастлабки рухсатни бериш тўғрисидаги қарор барча зарур ҳужжатлар илова қилинган ариза тақдим этилган кундан бошлаб уч ойдан кечикмаган муддатда қабул қилинади.

70. Марказий банкнинг дастлабки рухсати муассислар молиявий имкониятлари ва обрўси, бизнес-режа, капитал таркиби, молия режаси ҳамда

тегишли банк бинолари ва жиҳозлари билан таъминлаш имкониятларини баҳолаш асосида берилади.

Дастлабки рухсат олинганидан кейин муассислар банкни рўйхатга олиш ва лицензия олиш учун зарур бўлган ташкилий-техник ва бошқа тадбирларни амалга оширадilar. Банк бошқаруви раиси ва бош бухгалтери номзодлари танланиб, Марказий банкнинг розилигини олиш учун тақдим этилади. Дастлабки рухсатнинг олиниши лицензия берилишини кафолатламайди.

71. Марказий банк томонидан берилган дастлабки рухсат у олинган кундан бошлаб олти ойдан ошмайдиган муддат давомида ўз юридик кучини сақлаб қолади.

72. Қуйидаги ҳолларда дастлабки рухсат амал қилиш муддатида олдин бекор қилиниши мумкин:

муассислар ёки банкнинг раҳбар ходимлари таркибида Марказий банк талабларига жавоб бермайдиган ўзгаришларнинг юз бериши ёки янги иштирокчилар ва банкнинг раҳбар ходимларига бериладиган резюме, шахсий баланс қайдномаси, бизнес-режанинг ва йирик муассислар ёки раҳбарларга тааллуқли бўлган ҳолатларнинг ўзгартирилган қисмининг тақдим этилмаслиги;

банк мулкӣ-ҳуқуқӣ шаклининг ўзгарганлиги, бизнес-режадаги ва капиталдаги муайян таркибий ўзгаришларнинг содир бўлиши;

муассислар ёки улар билан боғлиқ шахслар молиявий аҳволининг ёмонлашиши;

банкни бошқариш хавфсиз ва барқарор бўлмаслигини кўрсатувчи ҳолатларнинг маълум бўлиши;

конун ҳужжатларини бузганлиги учун жинойӣ жавобгарликка тортилганлигининг аниқланиши.

XIV. Банкни рўйхатга олиш ҳамда лицензия бериш тартиби

73. Банклар Марказий банкда Тижорат банкларини рўйхатга олиш китобида рўйхатга олинган вақтдан бошлаб юридик шахс мақомини оладилар. Рўйхатга олиш билан бир вақтда уларга лицензия берилади.

74. Банкни рўйхатга олиш ва лицензия олиш учун муассислар дастлабки рухсат олинган кундан бошлаб узоғи билан олти ой муддатда қуйидаги талабларни бажаришлари шарт:

а) муассисларнинг ваколатли шахси имзолаган банкни рўйхатга олиш ва лицензия бериш тўғрисидаги аризани тақдим этиш;

б) банкни рўйхатга олиш ва лицензия олиш учун ушбу Низомда назарда тутилган барча зарурий талабларни бажариш;

в) мазкур Низомнинг IX бўлими талабларига мувофиқ банк бинолари муҳофазасини таъминлаш ҳамда муҳандис-техник кўриқлаш воситалари билан жиҳозлаш, дастурий маҳсулотларни тайёрлаш;

г) Марказий банк томонидан белгиланган минимал талабдан кам бўлма-

ган микдорда банк устав капиталини шакллантириш ҳамда устав капиталига йўналтирилган тўловни тасдиқловчи ҳужжатларни ва муассислар рўйхатини тақдим этиш;

д) банк бошқаруви раиси ва унинг ўринбосарлари, бош бухгалтер ва унинг ўринбосарлари эгаллаб турган лавозимларига касбий мувофиқлигини баҳолаш бўйича Марказий банкнинг ижобий ҳулосасини тақдим этиш;

е) мазкур Низомнинг 49-бандида санаб ўтилган барча ҳужжатларнинг файл (электрон) кўринишдаги нусхаларини ҳам тақдим этиш.

75. Банкни рўйхатга олиш тўғрисидаги ариза тақдим этилганидан сўнг Лицензиялаш департаменти очилаётган банкни мазкур Низомнинг талабларига мувофиқлиги юзасидан текширади.

76. Банкни рўйхатга олиш ва унга лицензия бериш тўғрисидаги қарор Марказий банкнинг барча талаблари бажарилган кундан бошлаб бир ой ичида қабул қилинади.

77. Қўйидагилар банкни рўйхатга олиш ва унга лицензия беришни рад этиш учун асос бўлади:

а) таъсис шартномаси ва уставнинг қонун ҳужжатларига мос келмаслиги;

б) бир ёки бир неча муассис молиявий аҳволининг қониқарсизлиги;

в) муассислар маблағлари манбаларининг декларация қилинмаганлиги (хусусий тижорат банклари устав капиталида иштирок этаётган резидент жисмоний шахслардан ташқари);

г) банк рўйхатга олинган вақтгача банк энг кам устав капиталининг шакллантирилмаганлиги;

д) мазкур Низомнинг IX бўлими талабларига мувофиқ банк бинолари муҳофазасининг таъминланмаганлиги ҳамда муҳандис-техник қўриқлаш воситалари билан жиҳозланмагани, дастурий маҳсулотларнинг тайёр эмаслиги;

е) ташкил этилаётган банк раҳбари ва бош бухгалтерининг касбга но мувофиқлиги.

78. Марказий банк томонидан берилган лицензия банкка унда кўрсатилган фаолият турлари билан шуғулланиш ҳуқуқини беради.

79. Ташкил этилаётган банкни бошқариш имкониятлари, умумий таваккалчилик ва капитал тузилмасини ўрганиш асосида айрим фаолият турлари чеклаб қўйилиши мумкин.

80. Лицензия учинчи шахсларга берилиши мумкин эмас.

81. Чет эл валютасида операциялар амалга ошириш учун банкларга «Тижорат банкларига чет эл валютасида операцияларни амалга ошириш учун лицензиялар бериш қоидалари»га (рўйхат рақами 463, 1998 йил 3 август) мувофиқ бош ёки ички лицензиялар берилади.

82. Рўйхатга олинган банкнинг юридик йиғмажилдида қўйидаги ҳужжатлар бўлади:

а) банк устави. Унинг титул varaғида банк рўйхатга олинганлиги тўғрисида белги қўйилиб, Марказий банк ваколатли мансабдор шахсининг имзоси ва Марказий банк муҳри қўйилади;

б) банк ташкил этиш тўғрисидаги таъсис шартномаси (асл нусха банкда сақланади);

в) таъсис йиғилиши баёни;

г) банк кенгаши раиси имзолаган таъсисчилар рўйхати;

д) Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати қарори нусхаси (банкнинг муассиси давлат бўлса);

е) муассис норезидент шахс тегишли органининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудда ташкил этилган банк устав капиталида қатнашиш ёки шўъба банк ташкил этиш тўғрисидаги қарори;

ж) Марказий банк Бошқарувининг банкни давлат рўйхатига олиш ва унга лицензия бериш тўғрисидаги қарори;

з) лицензия (асл нусха банкда, нусхалари Марказий банк ва унинг тегишли ҳудудий Бош бошқармаси йиғмажилдида сақланади);

и) рўйхатга олиш картаси.

83. Юридик йиғмажилд уч нусхада тайёрланади:

бир нусха янги ташкил этилган банк кенгаши раисига имзо чектирилган ҳолда топширилади;

бир нусха Марказий банкда сақланади;

бир нусха Марказий банкнинг янги ташкил этилган банк жойлашган ҳудуддаги Бош бошқармасига юборилади.

84. Банк рўйхатга олингунга қадар банк номидан бажарилган банк операциялари ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

85. Банк рўйхатга олинганидан кейин ўн кунлик муддатда ўзи жойлашган ҳудуддаги давлат солиқ органига зарур ҳужжатларни топширади.

XV. Банкни рўйхатга олиш ва лицензия бериш учун тўловлар

86. Банкни рўйхатга олиш ва лицензия бериш тўғрисидаги аризани кўриб чиқиш учун йиғим ундирилади. Мазкур йиғим банкни очиш учун дастлабки рухсатни бериш босқичида ундирилади. Аризани қайта кўриб чиқиш учун йиғим ундирилмайди.

87. Банк рўйхатга олинганлиги ва унга лицензия берилганлиги учун давлат божлари ундирилади.

88. Давлат божлари ва йиғимнинг ставкалари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

89. Лицензия дубликатини беришда ёки уни қайта расмийлаштиришда банкни рўйхатга олиш ва лицензия бериш тўғрисидаги аризани кўриб чиқиш учун тўланадиган йиғим суммасининг тенг ярми миқдорида йиғим ундирилади.

90. Банклар Тижорат банкларини рўйхатга олиш китобига киритилган ўзлари ҳақидаги ва уларнинг муассислари тўғрисидаги маълумотларни олиш учун Марказий банкка энг кам ойлик иш ҳақининг уч баравари миқдорида тўлов амалга оширишлари лозим.

Давлат органларига банк ҳамда унинг муассислари тўғрисидаги маълумотлар тўлов амалга оширилмаган ҳолда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тақдим этилади.

Маълумотлар Тижорат банкларини рўйхатга олиш китобидан кўчирма кўринишида берилади.

XVI. Лицензиянинг дубликати бериш ва уни қайта расмийлаштириш

91. Лицензиянинг асл нусхаси йўқолган тақдирда, банк бир ҳафталик муддатда бу ҳақда Марказий банкка ёзма равишда маълумот беради ва уни қайта тиклаш учун қуйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

аввал берилган лицензиянинг йўқолганлиги сабаби кўрсатилган ҳамда лицензия дубликати берилишини сўраб, лицензияни сақлаш учун жавобгар бўлган мансабдор шахсларга нисбатан кўрилган ва бундай ҳолатларнинг олдини олиш бўйича амалга оширилган чора-тадбирлар акс эттирилган ариза;

топилмалар бюроси томонидан лицензиянинг йўқотилганлигини тасдиқловчи маълумотнома;

оммавий ахборот воситалари манбаларига йўқотилган лицензияни ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисида берилган эълон нусхаси.

92. Марказий банк бир ой муддат ичида тақдим этилган ҳужжатларни кўриб чиқади ва банк томонидан кўрилган тадбирларни мазкур Низомнинг 91-бандига мувофиқ эканлигига ишонч ҳосил қилган тақдирда лицензияни йўқотган банкка унинг дубликати беради.

Агар лицензия дубликати олингандан сўнг аввал йўқотилган лицензия топилса, банк беш иш куни ичида лицензиянинг асл нусхасини бекор қилиш учун Марказий банкка топширади.

93. Лицензияни қайта расмийлаштириш «Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2000 й., 5-6-сон, 142-модда) мувофиқ амалга оширилади.

XVII. Банк филиалини очиш тартиби

94. Банк номидан банк операцияларининг барчасини ёки бир қисмини, шу жумладан, филиал жойлашган ҳудудда ваколатхона (вакил) вазифаларини амалга оширувчи алоҳида бўлинма банк филиали ҳисобланади.

95. Филиал уни ташкил этган банк томонидан мол-мулк билан таъминланади. Филиал номи банк номига тўлиқ мос келиши керак.

96. Филиал ўз фаолиятини банк кенгаши тасдиқлаган филиал тўғрисидаги низом ва банк томонидан берилган ишончнома доирасида банкка берилган лицензия асосида амалга оширади.

97. Банк филиаллари қонун ҳужжатларига мувофиқ банк кенгаши қаро-

рига биноан Марказий банкдан олдиндан розилик олинган ҳолда очилади (ёки тугатилади) ҳамда Марказий банкда рўйхатга олинади.

Рўйхатга олингунга қадар филиал томонидан амалга оширилган фаолият ноқонуний ҳисобланади.

98. Марказий банкнинг банк филиалини очишга берадиган дастлабки рухсатини олиш учун Марказий банкка филиални ташкил этиш тўғрисидаги кенгаш қарори, мазкур филиални очиш учун иқтисодий асослов ҳамда мазкур Низомнинг 5-иловасига мувофиқ филиалнинг тахминий баланс қайдномаси ва даромадлар тўғрисидаги тахминий ҳисоботи тақдим этилиши лозим.

99. Тақдим этилган ҳужжатлар тўплами тўлиқ жамланса ва мазкур Низом талабларига мувофиқ келса, Лицензиялаш департаменти Кредит ташкилотларини рўйхатга олиш ва лицензиялаш комиссиясига банк филиалини очиш учун дастлабки рухсатни бериш тўғрисидаги масалани киритади, акс ҳолда ҳужжатлар тўплами қайтариш сабаби кўрсатилган ҳолда қайтарилади.

Дастлабки рухсатни бериш тўғрисидаги қарор барча зарур ҳужжатлар илова қилинган ариза тақдим этилган кундан бошлаб бир ойдан кечикмаган муддатда қабул қилинади.

100. Дастлабки рухсатни олиш учун банкнинг молиявий ҳолати қониқарли бўлиши ва у иқтисодий меъёрларга ҳамда қонун ҳужжатлари талабларига риоя этиши лозим.

101. Филиални очиш тўғрисида дастлабки рухсатни олгандан сўнг банк филиални ташкил этиш бўйича ташкилий-техник ва бошқа тадбирларни амалга ошириши лозим.

102. Марказий банк томонидан банк филиалини очиш учун берилган дастлабки рухсат у берилган вақтдан бошлаб бир йил мобайнида ўз кучини сақлаб туради.

103. Филиал қўйидаги шартларга риоя қилган ҳолда очилиши мумкин: банк қониқарли молиявий аҳволга эга бўлиши лозим; банк иқтисодий меъёрларга ва қонун ҳужжатларига риоя этиши керак; банк филиали раҳбари ва бош бухгалтери лавозимларига таклиф этилаётган номзодлар касбга мувофиқ бўлиши зарур;

мазкур Низомнинг IX бўлими талабларига мувофиқ банк филиали бинолари муҳофазасини таъминлаган ҳамда техник қўриқлаш воситалари билан жиҳозлаган, дастурий маҳсулотларни тайёрлаган бўлиши лозим.

Банк барча филиалларнинг ички вакиллик ҳисобварақлари бўйича операцияларни ҳисобга олган ҳолда кунлик жамлама бухгалтерия балансини тузиш учун дастурий маҳсулотларга эга бўлиши лозим.

Банк филиали Марказий банк талабларига жавоб берадиган бино ва жиҳозлар билан таъминланиши керак.

104. Филиални рўйхатга олиш учун Марказий банкка қўйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

банк филиалини рўйхатга олиш учун банк кенгаши раисининг имзоси қўйилган мурожаат хати;

банк филиали тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақидаги банк кенгашининг қарори;

банк филиали тўғрисидаги низом. Унда банк ўз ваколатлари доирасида филиалга берадиган ҳуқуқлар ва унинг зиммасига юкланадиган мажбуриятлар белгилаб қўйилади;

банк филиали раҳбари ва бош бухгалтери лавозимларига кўрсатилган номзодлар тўғрисидаги маълумотлар, шунингдек, банк филиали раҳбарларининг эгаллаб турган лавозимларига касбий мувофиқлигини баҳолаш бўйича Марказий банк комиссиясининг ижобий хулосаси;

мазкур Низомнинг IX бўлими талабларига мувофиқ банк филиали бинолари муҳофазасини таъминланганлиги ва техник қўриқлаш воситалари билан жиҳозланганлиги, дастурий маҳсулотларнинг тайёрлиги юзасидан Марказий банк ҳудудий Бош бошқармасининг ижобий хулосаси.

105. Банк филиалини очиш учун тақдим этилган ҳужжатлар бир ой мобайнида кўриб чиқилади.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг мазкур Низомда белгиланган талабларга мувофиқ бўлганда ҳамда банк филиалини ташкил этиш бўйича ташкилий-техник ва бошқа тадбирлар амалга оширилганда, Лицензиялаш департаменти банк филиалини рўйхатга олиш тўғрисидаги масалани Кредит ташкилотларини рўйхатга олиш ва лицензиялаш комиссияси муҳокамасига киритади. Акс ҳолда, асослантирилган сабаблари кўрсатилган ҳолда тақдим этилган ҳужжатлар қайтарилди. Ҳужжатлар қайтадан топширилганда, банк филиали тўғрисидаги низом банк кенгаши томонидан янгидан тасдиқланган бўлиши лозим.

106. Банкларнинг филиаллари юридик шахс ҳисобланмайдилар ва улар рўйхатга олинган вақтдан бошлаб ўз фаолиятларини бошлайдилар.

107. Банк филиали юридик йиғмажилди қўйидагиларни ўз ичига олади: банк кенгашининг мазкур филиални ташкил этиш тўғрисидаги ва унинг низомини тасдиқлаш ҳақидаги қарори;

банк филиалини ташкил этиш иқтисодий асослаб берилган ҳолда уни рўйхатга олиш тўғрисидаги мурожаат хати;

банк филиали тўғрисидаги низом. Унинг титул варағида банк филиали рўйхатга олинганлиги тўғрисидаги белги, Марказий банкнинг ваколатли мансабдор шахси имзоси ҳамда муҳри қўйилган бўлиши керак;

Марказий банкнинг қароридан кўчирма;

банк филиали раҳбари ва бош бухгалтери лавозимига номзодлар тўғрисидаги маълумотлар, шунингдек, банк филиали раҳбарларининг эгаллаб турган лавозимларига касбий мувофиқлигини баҳолаш бўйича Марказий банк комиссиясининг ижобий хулосаси;

рўйхатга олиш картаси.

108. Юридик йиғмажилд уч нусхада тайёрланади. Унинг бир нусхаси Марказий банкда сақланади, бошқа нусхалар филиални ташкил этган банкка ҳамда филиал жойлашган ҳудуддаги Марказий банкнинг ҳудудий Бош бошқармасига юборилади.

109. Банклар бошқа давлатлар ҳудудида ўз филиалларини ташкил этиш-

лари учун Марказий банкнинг рухсатини олишлари шарт. Бундай рухсат мазкур Низомнинг 103-104-бандларида белгиланган талабларга риоя этиш шарти билан берилади.

110. «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 й., 12-сон, 247-модда) мувофиқ белгиланган тартибда Марказий банк филиални тугатишни талаб қилиши мумкин.

111. Филиални тугатиш ишлари қонун ҳужжатлари асосида амалга оширилади.

XVIII. Вақтинчалик жамғарма ҳисобварағи ва Марказий банкдаги вакиллик ҳисобварағини очиш тартиби

112. Марказий банкнинг банкни очиш учун берган дастлабки рухсати ҳамда банк муассисларининг ваколатли шахси томонидан вақтинчалик жамғарма ҳисобварағини очиш тўғрисидаги ариза вақтинчалик жамғарма ҳисобварағини очишга асос бўлади.

Вақтинчалик жамғарма ҳисобварағидан устав капитали жамғарилгунга ва лицензия олингунга қадар фойдаланилади. Мазкур ҳисобварақдаги маблағлар банк томонидан депозит сифатида жалб этилиши мумкин.

113. Банкни рўйхатга олиш рад этилган ҳолларда муассисларнинг ваколатли шахсига бу ҳақда ёзма равишда хабар берилади. Бунда, вақтинчалик жамғарма ҳисобварағидаги маблағлар мазкур ҳисобварақ очилган банк томонидан муассисларга қайтарилади.

114. Банк рўйхатга олинганидан ва унга лицензия берилганидан кейин Марказий банкдаги вакиллик ҳисобварағини очиш учун Марказий банкнинг Тошкент шаҳар ҳудудий Бош бошқармасига қўйидаги ҳужжатларни тақдим этади:

вакиллик ҳисобварағини очиш тўғрисидаги ариза;
Марказий банкда рўйхатга олинган банк устави нусхаси;
лицензия нусхаси;
имзолар ва муҳр изи намуналари қўйилган, нотариал тарзда тасдиқланган карточка.

Вакиллик ҳисобварағи очилганидан кейин вақтинчалик жамғарма ҳисобварағи очилган банк муассисларнинг ваколатли шахси аризасига кўра вақтинчалик жамғарма ҳисобварағидаги маблағларни ташкил этилган банкнинг вакиллик ҳисобварағига ўтказиши ҳамда уч кунлик муддатда вақтинчалик жамғарма ҳисобварағини ёпади.

XIX. Ташкилий-техник тадбирларни молиялаштириш

115. Ташкилий-техник тадбирларни бажариш, банк операцияларини автоматлаштирилган тарзда амалга ошириш учун бинолар ва жиҳозларни,

дастурий маҳсулотларни тайёрлаш, касса тармоғини тайёр ҳолга келтириш билан боғлиқ харажатлар муассислар ҳисобидан қопланади. Бунинг учун муассислар банкни ташкил этиш бўйича харажатларнинг тахминий ҳисоб-китобини қиладилар ҳамда бир ёки бир неча муассис томонидан харажатларни амалга ошириш тўғрисида ўзаро шартнома тузадилар. Ушбу шартнома ва кўзда тутилаётган харажатларнинг тахминий ҳисоб-китоби банк рўйхатга олингунга қадар маъқуллаш учун Марказий банкка тақдим этилади.

116. Банк рўйхатга олингач ва лицензияга эга бўлгач муассислар акциядорлар умумий йиғилишида банкни ташкил этиш бўйича харажатларни амалга ошириш тўғрисидаги шартномага мувофиқ қилинган харажатлар ҳақида ҳисобот берадилар.

Уларнинг ҳаракати акциядорлар умумий йиғилиши томонидан маъқулланса, банк шартномага мувофиқ улар томонидан сарфланган суммани қайтариб беради.

XX. Яқуний қоидалар

117. Ушбу Низомга мувофиқ талаб қилинадиган барча ҳужжатлар Ўзбекистон Республикасининг «Давлат тили ҳақида»ги Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 й., 12-сон, 257-модда) риоя этилган ҳолда тақдим этилади.

118. Банк устав капитали миқдорини, акциядорлар таркибини, банк номи ва манзилини ўзгартириш, банк уставига ўзгартириш ва қўшимчалар кириштириш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Банкларни рўйхатга олиш ва улар фаолиятини
лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низомга
1-ИЛОВА

**Муассислар рўйхати ва улар ҳақидаги асосий
МАЪЛУМОТЛАР**

Муассис-жисмоний шахслар								
Т/р	Фамилияси, исми, отасининг исми	Паспорт маълумотлари (серияси, рақами, ким томонидан ва қачон берилганлиги)	Яшаш жойининг почта манзили ва телефон рақамлари	Фаолият тури, иш жойи	Лавозими (ишласа)	Иш жойи манзили ва телефон рақами	Янги ташкил этиладиган банкнинг устав капиталига киритган бадаллари миқдори	
							минг сўм	фоиз
А	1	2	3	4	5	6	7	8
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
							0,00	0,00 %

Муассис-юридик шахслар								
Т/р	Тўлиқ номи	Давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги маълумотлар	Почта манзили ва телефон рақамлари	Тўлов реквизитлари		СТИР	Янги ташкил этиладиган банкнинг устав капиталига киритган бадаллари миқдори	
				асосий ҳисоб рақами	хизмат кўрсатувчи банк МФОси		минг сўм	фоиз
А	1	2	3	4	5	6	7	8
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
							0,00	0,00 %

Банкларни рўйхатга олиш ва улар
фаолиятини лицензиялаш тартиби
тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

РЕЗЮМЕ

(Эслатма: келтирилган ахборотдаги ҳар қандай муҳим ўзгаришлар Марказий банкка маълум қилиниши лозим).

Банк бошқарув
органидаги лавозими _____
(банк Кенгаш раиси ёки аъзоси, Бошқарув раиси ёки аъзоси)

Банк устав капиталига
киритадиган бадали _____
(фоиз ва млн. сўмда)

Умумий ахборот

1. Ф.И.Ш. _____
(Фамилияси, исми, отасининг исми)

2. Манзил _____
(шаҳар, вилоят, почта индекси, мамлакат)

3. Туғилган сана _____
(йил, кун, ой)

4. Туғилган жой _____
(шаҳар, вилоят, мамлакат)

5. Фуқаролик _____
(мамлакат)

6. Паспорт рақами _____

7. Телефон рақамлари _____
(уй телефони, хизмат телефон)

8. Қарамоғингиздагилар ва бирга яшайдиган бошқа қариндошлар:

Фамилияси, исми, отасининг исми	Қариндошлик даражаси	Туғилган санаси	Фуқаролиги	Яшаш манзили	Иш жойи ва лавозими
------------------------------------	-------------------------	--------------------	------------	--------------	------------------------

9. Ҳозир ёки илгари қўлланилган номларни, шунингдек уларнинг алмашиши сабаби ва қўлланиш даврини кўрсатинг. Қизлик фамилияси, олдинги никоҳлардаги исмлар, қонун бўйича ёки бошқа тарзда ўзгарган исмлар, тахаллуслар ва бошқалар киритилиши шарт.

Исм	Қўлланиш даври	Қўлланиш сабаби
-----	----------------	-----------------

10. Олдинги яшаш жойи.

Сўнги беш йилдаги барча аввал яшаган жойларни тескари хронологик тартибда кўрсатинг. Манзил ва яшаган даврни киритинг.

Мамлакат	Вилоят	Шаҳар	Кўча	(ой/йил) дан	(ой/йил) гача
----------	--------	-------	------	--------------	---------------

11. Ҳозирги вақтдаги ишингиз:

сўнги беш йилдаги барча аввал ишлаган жойларингиз тўғрисидаги қуйидаги ахборотни тескари хронологик тартибда кўрсатинг. Дастлаб ҳозирги вақтдаги ишингизни кўрсатинг. Барча ишсиз юрган даврларни ва аввалги ишдан кетиш сабабларини киритинг. Зарур бўлса, қўшимча варақлардан фойдаланинг.

Ташкилот номи _____

Ташкилотнинг асосий фаолият тури _____

Манзили ва телефон рақамлари _____

(кўча, уй, хонадон, шаҳар, вилоят, индекс, мамлакат)

Сизнинг эгаллаб турган (эгаллаган) лавозимингиз _____

Ишлаган давр: _____ дан _____ гача

Бир йиллик иш ҳақи _____

(сўнги беш йиллик учун алоҳида кўрсатилсин)

Лавозим мажбуриятлари _____

12. Лавозими, хизмат мажбуриятлари ва асосий мажбуриятлар таърифи (агар сиз банкнинг мансабдор шахси сифатида таклиф этилаётган бўлсангиз, банкдаги тажрибангизнинг батафсил таърифи. Банкларда эгаллаган лавозимларингиз, қўл остингиздаги ходимлар сони, ваколатларингиз ва бошқалар тўғрисидаги ахборотни киритинг. Зарур бўлса, қўшимча варақлардан фойдаланинг).

13. Эгаллаб турган лавозимингиздан озод қилинишингиз сабаблари:

аввал ишлаган жойларингиздан бўшатишми сиз сизнинг эгаллаб турган лавозимингиздан озод қилинишингизни илтимос қилишганми? Ташкилотнинг номи, манзили ва телефони, сиз ишдан бўшаган лавозимни, бўшаш санасини кўрсатинг ҳамда вазиятни изоҳланг.

Ёлловчининг номи, манзили, телефони, лавозими, бўшаш санаси. Изоҳ.

14. Жиноий ва интизомий хатти-ҳаракатлар бўйича сизга ёхуд сиз ҳозир

ёки илгари боғлиқ бўлган ташкилотга нисбатан қонун ҳужжатлари бузилганлиги учун жиноий жавобгарликка тортилган бўлсангиз, уларни очиб беринг.

15. Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар томонидан сизга нисбатан ёки сиз раҳбар ёки йирик акциядори (чиқарилган акцияларнинг 10 ёки ундан ортиқ фоизи эгаси) сифатида ўзаро алоқадор бўлган ташкилотга нисбатан барча айбловлар, ҳибслар, айблов хулосалари ёки ҳукмларни кўрсатинг. Ташкилотнинг номини, унга алоқангизни, шу жумладан, сиз эгалик қилган акциялар фоизи ёки улушини (агар улар бўлса), айблов мазмунини, унинг санасини, айбловнинг бекор қилиниши ёки жорий аҳволини, бекор қилиш санасини (агар бўлса) кўрсатинг.

Ташкилотнинг номи, фаолият тури	Ташкилотга алоқангиз ва акциялар сони	Айблов мазмуни	Айблов санаси	Айбловнинг бекор қилиниши	Айблов бекор қилинган сана
---------------------------------	---------------------------------------	----------------	---------------	---------------------------	----------------------------

16. Сиз алоқадор бўлган ҳар қандай молиявий ташкилотда унинг кенгаши, бошқаруви аъзоси, раҳбари ёки акциялари назорат пакети эгаси сифатидаги сизнинг ўрнингиз ва хизмат мажбуриятларингизни ҳамда сизнинг алоқадорлигингиз давомида ёки сиз ташкилотдан кетган вақтдан сўнг икки йил давомида уни вақтинча тўхтатиб қўйиш, тугатиш ёки унинг ночорлиги бўйича расмий битимга эришилганини батафсил ёритинг.

17. Сизда шахсий қарзларни, ташкилотингиз қарзларини ёки бошқа тўловлар, таъминот, муддати ўтганлик ёхуд молиявий қийинчиликларнинг бошқа турлари билан боғлиқ қарзларни тўлаш бўйича бажарилмаган мажбуриятларингиз борми? Тўлиқ тафсилотларни келтиринг.

18. Ёлғон ёки далилларга нисбатан янглишишга олиб келувчи ариза, хабар ёки рўйхатга олиш муносабати билан молия органларга оғзаки ёки ёзма арз қилишингизга тўғри келганми ёхуд бундай ариза, хабар ёки рўйхатга олиш муносабати билан тақдим этилган ва/ёки талаб қилинган ахборотга нисбатан далилларни келтира олмаганмисиз?

Агар жавоб ижобий бўлса, тафсилотлар келтиринг.

19. Сиз банк кенгаши, бошқаруви аъзоси, раҳбарлик лавозимида ёки йирик акциядори (чиқарилган акцияларнинг 10 ва ундан ортиқ фоизи эгаси ёки уларни бевосита ёхуд билвосита назорат қилувчиси) сифатида алоқадор бўлган барча банклар, бошқа молиявий ташкилотларнинг бош ташкилотларини кўрсатинг. Мазкур ҳисоботнинг 11-бандида батафсил ёритилган ахборотни такрорламанг. Ҳар бир ташкилотнинг номи ва манзилини, улар билан алоқангизни, чиқарилган акцияларнинг сизга тегишли бўлган фоизини (агар улар бўлса) ва санани кўрсатинг.

Номи ва манзили	Лавозим/ муносабат	Эгалик қилиш фоизи	___ дан ой/йил	___ гача ой/йил
-----------------	--------------------	--------------------	----------------	-----------------

20. Сиз банк кенгаши, бошқаруви аъзоси, раҳбари ёки йирик акциядори (чиқарилган акцияларнинг 10 ва ундан ортиқ фоизи эгаси) сифатида

алоқадор бўлган барча ташкилотларни кўрсатинг. Ушбу ҳисоботда батафсил ёритилган ахборотни такрорламанг. Ҳар бир ташкилотнинг номи ва манзилини, унинг фаолият турини, у билан алоқангизни, акцияларининг сизга тегишли бўлган фоизини (агар улар бўлса) ва муносабатларни ўрнатиш санасини кўрсатинг.

Номи ва манзили	Фаолият тури	Алоқадорлик	Эгалик қилиш фоизи	Сана
-----------------	--------------	-------------	--------------------	------

21. Сиз ташкилот кенгаши, бошқаруви аъзоси, раҳбарлик лавозимида ёки йирик акциядори (чиқарилган акцияларнинг 10 ва ундан ортиқ фоизи эгаси) сифатида алоқадор бўлган ташкилот сўнги 10 йил ичида банкротлик билан боғлиқ суд текширишларига жалб этилганми? Банкротлик билан боғлиқ бўлган барча суд текширишларига доир барча тафсилотларни тўлиқ келтиринг.

22. Сиз аъзоси ҳисобланадиган барча жамоат ташкилотларини (жумладан, касаба уюшмалари) кўрсатинг. Мазкур ташкилотлар номи ва манзилини, бу ташкилотлар фаолият турини, шунингдек ушбу ташкилотларда сиз эгаллаган барча лавозимларни кўрсатинг.

Ташкилотлар номи ва манзили	Фаолият тури	Эгаллаган лавозимлар
-----------------------------	--------------	----------------------

23. Сиз ўз малакангиз учун зарур деб ҳисоблайдиган ҳар қандай бошқа ахборотни кўрсатинг.

24. Камида учта тавсия этувчи шахслар номи ва тўлиқ почта манзилини кўрсатинг. Мазкур шахслар сизнинг характерингизни, қобилиятингизни ва сиз тўғрингизда асосий маълумотларни шахсан билишлари лозим, улар сиз билан ва ушбу ариза билан умуман алоқадор бўлиши мумкин эмас.

Ф.И.О.	Манзил/телефон	Иш жойи, лавозими ва ташкилотнинг асосий фаолият тури
--------	----------------	---

Исм _____

Имзо _____

Сана _____

Банкларни рўйхатга олиш ва улар
фаолиятини лицензиялаш тартиби
тўғрисидаги низомга
3-ИЛОВА

1-шакл

Шахсий баланс қайдномаси

(минг сўмда)

АКТИВЛАР	
Нақд пуллар	
Қимматли қоғозлар	
Дебиторлик қарзлари	
Кўчмас мулк	
Инвестициялар (2-рўйхат)	
Бошқа активлар	
Жами активлар	
ПАССИВЛАР	
Кредиторлик қарзлари	
Кўчмас мулк асосида берилган қарзлар (3-рўйхат)	
Бошқа қарзлар (3-рўйхат)	
Бошқа пассивлар	
Жами пассивлар	
Шахсий капитал (активлар минус пассивлар)	
Пассивлар ва шахсий капитал	
Шартли мажбуриятлар (жумладан, кафолатлар)	

Исми _____

Имзоси _____

Сана _____

2-шакл

Инвестициялар

Сиз улушга эга бўлган барча ташкилотларга тааллуқли бўлган қуйидаги ахборотларни беринг:

«Ташкилот шакли» устунда ташкилотнинг ташкилий-ҳуқуқий шаклини кўрсатинг. «Машғулот тури ва сизнинг улушингиз» устунда мазкур ташкилот нима билан шуғулланишини тушунтиринг ва сизнинг мулкдаги улушингиз фоизини кўрсатинг (ҳар бир эгалик улуши учун сўнгги икки йилда фойда ва зарарлар бўйича ҳамда пул маблағлари ҳаракати бўйича ҳисоботларни ўз ичига олган йиллик якуний молиявий ҳисоботларни келтиринг).

Ташкилот номи ва манзили	Ташкилот шакли	Машғулот тури ва сизнинг улушингиз	Сотиб олиш санаси	Жорий нархи
			Жами:	

Ушбу рўйхатдаги жами сумма шахсий баланс қайдномасидаги жами суммага мос келиши зарур («Инвестиция» банди).

3-шакл

Тўланадиган қарзлар

Барча қарзларни, кредиторнинг исми (номи) ва манзилини; қарз берилган сана ва дастлабки суммани; таъриф ва сиз томонингиздан гаровга қўйилган таъминот қийматини; тўлаш муддати ва шартлари; сизнинг жорий мажбуриятлардаги улушингиз; тўланмаган деб тан олинган барча қарзларингизни кўрсатинг.

Кредиторнинг исми (номи) ва манзили	Қарз берилган сана ва дастлабки сумма	Пайчилар ва улушлар	Таъриф ва таъминот қиймати	Тўлов муддати, шартлари	Жорий баланс
				Жами:	

Эслатма: ушбу рўйхатдаги якуний сумма «Кўчмас мулк асосида берилган қарзлар» ва «Бошқа қарзлар» бандлари бўйича шахсий баланс қайдномасидаги жами суммага мос келиши зарур.

4-шакл

Пул ҳаракати тўғрисида ҳисобот

Сўнги икки йилдаги пул маблағлари манбалари ва улардан фойдаланишга доир ахборотни, жорий йиллик якуний ҳисоботни ва келгуси йил учун тахминларни келтиринг.

	200__	200__	Йиллик ҳисобот	Тахмин
Пул маблағлари манбалари				
Иш ҳақи, воситачилик ҳақи, мукофот пули, бошқа иш ҳақлари (солиқлар чиқариб ташланганидан кейин)				
Дивидендлар				
Фонзлар				
Роялти				
Хусусий бизнес, ширкатлар ва қўшма корхоналардан тушган пул маблағлари				
Кўчмас мулк рентаси (ялпи)				
Бошқалар				
Жами олинган пул маблағлари				
Пул маблағларидан фойдаланиш				
Шахсий харажатлар (уй хўжалиги ва ҳ.к.)				
Банк қарзлари (асосий тўлов ва фонзлар)				
Доимий ҳисобдан чиқаришлардан ташқари даромад солиги				
Бошқа харажатлар				
Жами пул харажатлари				
Пул маблағларининг соф оқими (тақчиллик)				

Исм _____

Имзо _____

Сана _____

Банкларни рўйхатга олиш ва улар
фаолиятини лицензиялаш тартиби
тўғрисидаги низомга
4-ИЛОВА

**Банк овоз берувчи акцияларининг ўн ёки ундан ортиқ
фоизига эгаллик қиладиган жисмоний шахслар тўғрисида
МАЪЛУМОТ**

Банк устав капиталига бадал сифатида киритилаётган пул маблағлари-
нинг манбалари тўғрисида _____

(ташқил этилаётган банк номи кўрсатилсин)

1. Фамилияси, исми, отасининг исми _____
2. Паспорт серияси _____ рақами _____
ким томонидан ва қачон берилган _____
3. Доимий тураржойи _____
4. Асосий иш жойи ёки шуғулланадиган фаолият тури _____
5. Доимий иш жойи ёки меҳнат фаолиятини амалга ошираётган жой _____
6. Бюджетга солиқлар ундирилишини назорат қилувчи солиқ органи ва
унинг манзили _____
7. Даромадлар тўғрисидаги маълумотлар _____
(охирги 3 йил давомида олинган даромадлар ҳар бир йил учун алоҳида кўрсатилсин)
8. Тўланган солиқлар тўғрисидаги маълумотлар _____
(охирги 3 йил давомида тўланган солиқлар ҳар бир йил учун алоҳида кўрсатилсин)
9. Банк устав капиталига киритилиши керак бўлган сумма _____
10. Жинойий жавобгарликка тортилганлик тўғрисидаги маълумотлар _____
(қачон, ким томонидан, қандай қонунбузарликлар учун жавобгарликка тортилгани, жавобгарлик тури кўрсатилсин)

11. Устав капиталига киритиш учун зарур бўлган маблағлар қуйидаги даромад манбалари ҳисобидан жамғарилган:

12. Ушбу декларацияни текшириш чоғида қуйидаги маълумотларга эътибор берилиши лозим: _____

13. Мазкур декларацияда кўрсатилган маълумотлар тўғрилиги тасдиқлансин:

Тасдиқлайман: _____ (Ф.И.Ш.) _____ (имзо)

14. Сана:
«___» _____ 200__ й.

Эслатма: Декларацияни банк муассиси ўз қўли билан тўлдиради ва имзолайди. Имзо нотариус томонидан тасдиқланади.

Банкларни рўйхатга олиш ва улар
фаолиятини лицензиялаш тартиби
тўғрисидаги низомга
5-ИЛОВА

Бизнес-режа тузишга доир ТАВСИЯЛАР

I. Умумий маълумот

1. Мўлжалланаётган банкнинг номи ва жойини кўрсатинг.

II. Ташкилот таърифи

2. Мўлжалланаётган банк фаолият кўрсатадиган бозорни кўрсатинг.

3. Мўлжалланаётган хизмат турларини санаб ўтинг ва қисқача таърифланг. Уларни қуйидагича таснифланг: омонатлар бўйича хизматлар, кредит хизматлари, траст хизматлари, банк операциялари, бошқа хизматлар.

III. Раҳбарият ва бошқариш

4. Янги банк муассисларини, банк кенгаши ва бошқаруви аъзоларини, бошқарув раиси, бошқа раҳбарлари ва барча йирик муассисларини кўрсатинг:

а) барча муассисларнинг номи ва манзилини ҳамда банк кенгашига киритилиши мўлжалланаётган аъзоларни санаб ўтинг;

б) чиқарилган акцияларнинг 10 ва ундан ортиқ фоизига эгалик қилиши мўлжалланаётган барча акциядорларнинг (йирик акциядорларнинг) номи ва манзилини санаб ўтинг ҳамда улар харид қилмоқчи бўлган акциялар улушини кўрсатинг;

в) бошқарув раиси ва барча маълум ижрочи мансабдор шахсларни, жумладан, бош бухгалтер, кредит бўйича мансабдор шахс, инвестициялар бўйича мансабдор шахс номлари ва манзилларини кўрсатинг.

г) ташкилий гуруҳ вакили номини айтинг, унинг номи, манзили ва телефон рақамларини кўрсатинг.

5. Таклиф этилаётган ташкилий тузилма ва банк кенгаши, бошқаруви ҳамда бошқа мансабдор шахслар мажбуриятларини баён этинг.

6. Мўлжалланаётган кенгаш аъзолари, бошқарув раиси ва бошқа мансабдор шахслар малакасини кўрсатинг.

7. Барча мавжуд ёки юзага келиши мумкин бўлган манфаатлар низоларини кўрсатинг.

8. Банк бошқа ташкилотлардан банк хизматлари ёки бошқа хизматларни олиш учун тузишни мўлжаллаётган барча битимларни таърифланг.

IV. Бозор таҳлили

9. Хизмат кўрсатиш мўлжалланаётган бозорни таҳлил қилинг. Сиз хизмат кўрсатишни мўлжаллаётган бозорни иқтисодий жиҳатдан таърифланг. Бозорнинг кўзда тутилаётган ўзгаришларини, бундай ўзгаришларга таъсир этувчи омилларни ва уларнинг янги очиладиган банкка таъсирини таърифланг. Таҳлил энг янги иқтисодий маълумотлардан фойдаланишга асосланган бўлиши лозим.

10. Рақобатни таҳлил қилинг. Сиз хизмат кўрсатишни мўлжаллаётган бозор сегментларини, хизмат кўрсатилаётган бозорга таъсир этиши мумкин бўлган ташқи рақобатчиларни ҳамда исталган потенциал рақобатни санаб ўтинг. Ўз фикрингизни ҳамда уларнинг бозор стратегиялари ва янги очиладиган банкка нисбатан кутилаётган таъсири таҳлилини баён қилинг.

11. Ҳар бир маҳсулот бўйича бозор улушини эгаллаш учун сиз қўлламоқчи бўлган стратегияни ва эришилиши кутилаётган натижаларни изоҳлаб беринг.

V. Режалар ва мақсадлар

12. Бозорни таҳлил қилишда ва янги банк учун тахминлар ҳамда мақ-

садлар белгилашда фойдаланилган асосий тахминларни келтиринг ва изоҳланг. Энг камида қуйидаги ахборотни киритинг:

бозорнинг ўсиши ва фоиз ставкаси;
ресурслар қиймати;
рақобат.

13. Активлар ва пасивлар структураси. Тахмин қилинган молиявий ҳисоботлар активлар ва пасивлар таркибини, асосий маблағларга йўналтирилладиган инвестицияларни ҳамда ходимларга тўланадиган товон пулларини кўрсатиши лозим. Улар бозор таҳлилларида акс эттирилган тахминларга ва юқорида муҳокама қилинган стратегияларга асосланган бўлиши зарур. Таклиф этиладиган молиявий ҳисоботлар форматлари кейинги ўринларда келтирилади. Асосий маблағлар ва тегишли харажатларнинг ўзига хос хусусиятлари тафсилотларини киритиш керак.

14. Янги банкни мустақил аудит хизматлари билан таъминлаш бўйича муассислар режасини муҳокама қилинг. Марказий банк мустақил аудитор ёлланишини лицензия бериш шarti сифатида талаб қилиши мумкин.

VI. Капиталлаштириш

15. Капиталнинг мўлжалланаётган тузилмасини муҳокама қилинг ва нима учун муассислар мўлжаллаётган сумма бозор омиллари, стратегиялари ва харажатлари шароитида етарли деб ҳисоблашларини тушунтириб беринг. Муассислар самарали рақобатбардошлик ва барча ташкилий харажатлардан ташқари режалаштирилган операцияларнинг тегишлича қўллаб-қувватланиши учун етарлича суммани йиғиши лозим.

16. Капиталнинг дастлабки оширилиши ва дастлабки уч йилда унинг ўсишини молиялаш бўйича режаларни муҳокама қилинг. Сизнинг режаларингиз банкка Марказий банкнинг капитал адекватлиги бўйича талабларига қандай мувофиқ келиш имконини беришини тушунтиринг.

Ариза биринчи ва иккинчи даражадаги тахминий капиталлар элементларини батафсил ва алоҳида баён этувчи таваккалчиликни ҳисобга олган ҳолда капитал шаклини ўз ичига олиши лозим. Капитал таваккалчилиги ва леверажини ҳисобга олган ҳолда капитал етарлилиги кўрсаткичлари ҳисобкитобини киритинг. Тахминий ҳисоб-китоблар дастлабки уч йилдаги операциялар учун қилинган бўлиши зарур. Мазкур бўлимда «Тахминий капитални ҳисоб-китоб қилиш» намунасига яқин бўлган тахминий фикрдан фойдаланиш мумкин.

17. Чиқариш учун рухсат этилган акциялар сони, чиқарилаётган акциялар сони, акциялар потенциал қиймати ва акцияларнинг сотилиш нархини муҳокама қилинг.

1-шакл

Тахминий баланс қайдномаси

(минг сўмда)

Активлар	Йил	1	2	3
Нақд пуллар				
Марказий банкдаги вакиллик ҳамда захира ҳисоб рақамлари				
Бошқа банклардаги вакиллик ҳисоб рақамлари				
Қимматли қоғозлар				
Кредитлар				
Ипотека ссудалари				
Тижорат ссудалари				
шу жумладан, жисмоний шахсларга				
Бошқа кредитлар				
Минус: кредитлар ва лизинг бўйича эҳтимолий йўқотишлар учун захира				
Соф кредитлар				
Асосий воситалар				
Бошқа активлар				
Жами активлар				
Пассивлар				
Талаб қилиб олинadиган депозит ҳисоб рақамлари				
Ташкилотлар				
Истеъмолчилар				
Бошқалар				
Жамғарма омонатлари				
Муддатли омонатлар				
Жами омонатлар				
Қарзлар				
Марказий банкдан				
Банклардан				
Бошқалар				
Бошқа пассивлар				
Жами пассивлар				
Жами капиталлар (2-шакл)				
Жами пассивлар ва капитал				

2-шакл

Капитални шартли равишда ҳисоблаш

Изоҳ: капитал компонентларини аниқ белгилаш ва таваккалчиликни ҳисобга олган ҳолда капитал ва активларни ҳисоблаш учун Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг капитал адекватлигига доир йўриқномаларидан фойдаланинг.

(минг сўмда)

Капитал	Йил	1	2	3
1-даража				
Оддий акциялар (тўланган)				
Муддатсиз имтиёзли (нокумулятив)				
Бозор қийматининг номинал қийматдан ошиб кетиши				
Тақсимланмаган фойда				
Бошқалар				
МИНУС: Гудвилл ва номоддий активлар				
II даража (I даражадаги капиталга тенг ёки ундан кам бўлиши керак)				
Кредитларга доир йўқотишлар учун умумий захиралар улуши				
Бошқа капитал воситалари				
1-даражали капитал + 2-даражали капитал МИНУС: Шўъба компаниялар капиталига инвестициялар (капитал адекватлигига доир йўриқномалар билан белгиланади)				
Жами капитал				
Капитал коэффициентлари				
1-даражали умумий капитал/ Таваккалчиликни ҳисобга олган ҳолдаги умумий активлар (%)				
Умумий капитал/ Таваккалчиликни ҳисобга олган ҳолдаги умумий активлар (%)				

3-шакл

Даромадлар тўғрисида тахминий ҳисобот

Фоишли даромадлар	Йил	(минг сўмда)		
		1	2	3
Ссудалар бўйича фоишлар ва воситачилик ҳақлари				
Қимматли қоғозларга қўйилмалардан олинган фоишлар				
Фоишлар кўринишидаги бошқа даромадлар				
Жами фоишли даромадлар				
Фоишли харажатлар				
Омонатлар бўйича фоишлар				
Қарзлар бўйича фоишлар				
Жами фоишли харажатлар				
Соф фоишли даромад				
Бошқа даромадлар				
Хизматлар учун ҳақ тўлаш ва воситачилик ҳақи				
Валюта айирбошлаш бўйича хизматлар				
Бошқалар				
Жами бошқа даромадлар				
Маъмурий харажатлар				
Катта бошқарувчи ходимлар учун товон пули жами				
Ходимлар учун товон пули жами				
Банкнинг асосий фондлари учун харажатлар жами				
Бошқалар				
Жами маъмурий харажатлар				
Операция даромадлари				
Кредитлар ва лизинг бўйича йўқотишларга доир захирага ажратмалар				
Даромад солиғи олингунча бўлган даромад				
Даромад солиқлари				
Соф даромад (зарар)				
Капитал ҳисоб рақамларини солиштириш				
Бошланғич капитал				
Соф даромад (зарар)				
Дивидендлардан ташқари				
Янги капитални киритиш				
Яқуний капитал				

Ўзбекистон Республикаси
Адлия вазирлиги вазирликлар, давлат қўмиталари ва
идораларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини давлат
рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида
2009 йил 3 октябрдан 9 октябргача
бўлган маълумотни маълум қилади

1. Давлат рўйхатидан ўтказилди:

1. «Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида якуний давлат аттестациясини ўтказиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими маркази, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест марказининг 2009 йил 4 сентябрдаги 39/ҚҚ, 27/ҚҚ-сонли қарори.*

2009 йил 6 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2011 (2009 йил 16 октябрдан кучга киради).

2. «Адвокатларнинг касбий малакасини оширишни ташкил қилиш чоратадбирлари тўғрисида» *Ўзбекистон Республикаси адлия вазирининг 2009 йил 6 октябрдаги 221-мҳ-сонли буйруғи.*

2009 йил 6 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2012 (2009 йил 16 октябрдан кучга киради).

3. «Бюджет ташкилотлари даромадлари ва харажатларининг бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги низомга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2009 йил 24 сентябрдаги 93-сонли буйруғи.*

2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 1828-1 (2009 йил 18 октябрдан кучга киради).

4. «Саноат хавфсизлиги экспертизасини амалга ошириш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида» *«Саноатконтехназорат» давлат инспекцияси бошлигининг 2009 йил 9 сентябрдаги 172-сонли буйруғи.*

2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2013 (2009 йил 18 октябрдан кучга киради).

5. «Банкларни рўйхатга олиш ва улар фаолиятини лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» *Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқарувининг 2009 йил 15 августдаги 23/3-сонли қарори.*

2009 йил 8 октябрда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2014 (2009 йил 18 октябрдан кучга киради).

II. Давлат реестридан чиқарилди:

1. Тижорат банклари томонидан Марказий банкда мажбурий захираларни депонентлаш тартиби тўғрисидаги низом, 2-сон қўшимча ва ўзгартишлар. *Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви томонидан тасдиқланган (рўйхат рақами 1444, 2005 йил 18 январь), (рўйхат рақами 1444-2, 2005 йил 17 сентябрь).*

Адлия вазирининг 2009 йил 9 сентябрдаги 206-мқ-сонли буйруғи билан реестрдан чиқарилди.

2. «Банкларни рўйхатга олиш ва уларга лицензия бериш тартиби тўғрисида низом», 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ўзгартиш ва қўшимчалар. *Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви томонидан тасдиқланган (рўйхат рақами 630, 1999 йил 11 февраль), (рўйхат рақами 630-1, 1999 йил 10 июнь), (рўйхат рақами 630-2, 1999 йил 22 декабрь), (рўйхат рақами 630-3, 2001 йил 19 март), (рўйхат рақами 630-4, 2002 йил 15 январь), (рўйхат рақами 630-5, 2002 йил 14 май), (рўйхат рақами 630-6, 2003 йил 15 апрель), (рўйхат рақами 630-7, 2004 йил 16 сентябрь), (рўйхат рақами 630-8, 2005 йил 27 апрель), (рўйхат рақами 630-9, 2005 йил 21 июль), (рўйхат рақами 630-10, 2007 йил 13 декабрь).*

Адлия вазирининг 2009 йил 8 октябрдаги 224-мқ-сонли буйруғи билан реестрдан чиқарилди.

Мазкур ҳужжатлар қонунчиликка ўзгартиришлар киритилиши ва/ёки янги норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиниши муносабати билан давлат реестридан чиқарилди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚОНУН ҲУЖЖАТЛАРИ
МАЪЛУМОТЛАРИ
МИЛЛИЙ БАЗАСИ

ҲУҚУҚИЙ АХБОРОТ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ МАРКАЗИ

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасининг ахборот излаш тизими (ҚХММБ LexUz) аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини кўтариш, норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан юридик ва жисмоний шахсларнинг кенг фойдаланиш имкониятини таъминлаш, жамиятни ҳуқуқий ахборотлаштириш тизимини такомиллаштириш мақсадида яратилган.

LexUZ фойдаланувчиларга ҚХММБда Интернет орқали фойдаланиш имкониятини таъминлайди ва бунда:

норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни таркибий қисмлари ва реквизитлари, шунингдек, юридик таҳлил карточкаларидаги маълумотлари асосида, яъни:

— *Ўзбекистон Республикаси қонунчилик тармоқлари умумҳуқуқий классификатори бўйича;*

— *қонунчиликнинг мавзули маълумотномаси бўйича;*

— *тушунча ва терминлар маълумотномаси бўйича;*

— *алфавит-предметли кўрсаткич бўйича кўпмезонли, кенгқамровли қидириш имконини беради.*

излаш натижалари жадвал қаторлари кўринишида акс эттирилади ва улар билан ишлашнинг қуйидаги имкониятлари мавжуд:

— *танланган ҳужжатларнинг реквизитлари бўйича саралаш;*

— *танланган ҳужжатларнинг реквизитлари бўйича гуруҳлаш;*

— *ҳужжатлар билан ишлаш учун натижавий жадвалда уларни танлаш;*

— *излаш натижасида танланган ҳужжатларга оид барча маълумотларни олиш;*

— *ҳужжатларга киритилган қўшимча ва ўзгартиришларнинг хронологик тарихини кўриш;*

— *ҳужжат матнини алоҳида ойнада очиш;*

— *ҳужжат матнининг фойдаланувчи танлаган санадаги ҳолатини кўрсатиш;*

— *«Ҳаволалар харитаси» — танланган ҳужжатга нисбатан корреспондент /*

респондент ҳужжатлар рўйхати;

— *ҳужжат таркибида расмий матн қаторида норасмий ахборотларни (тушунтириш ва изоҳлар каби) акс эттириш;*

— *ҳужжат таркибида матн, жадвал, расмлар ва графикларни акс эттириш;*

фойдаланувчи ишлаган ҳужжатлар тарихини автоматик тарзда тизимда сақлаб қолиш ва бунда:

— *танланган ҳужжатлар рўйхатини сақлаб қолиш;*

— *излаш шартларини сақлаб қолиш;*

— *фойдаланувчи ишлаган ҳужжатлар тарихини тизимда сақлаш;*

фойдаланувчи маълумотларини ва интерфейсини ўзбек ва рус тилларида олиб бориш; базага киритилган ҳужжатлар ҳақида электрон почта орқали хабар йўллаш.

WWW.LEX.UZ

сайтига марҳамат қилинг

